

Програм наставе и учења из српског језика и књижевности од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из српског језика и књижевности за 5. разред основне школе

Циљ учења српског језика и књижевности је да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Годишњи фонд часова: 180

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">– анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих);– разликује појам песника и појам лирског субјекта;– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту;– разликује променљиве речи од непроменљивих;- уочи правилну употребу великог слова.	Комуникација Компетенција за учење Естетичка компетенца Сарадња	Певам песму	CJ.1.3.4. CJ.2.3.3. CJ.1.2.8. CJ.1.2.2. CJ.2.2.1. CJ.1.4.4. CJ.3.4.5

<ul style="list-style-type: none"> – користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; – разликује основне функције и значења падежа; – разликује облике казивања; 	<p>Комуникација Компетенција за учење Естетичка компетенција Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Пишем ти писмо</p>	<p>CJ.1.4.1. CJ.1.4.5. CJ.1.4.7 CJ.2.4.2. CJ.3.4.7.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); – течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; – употребљава падежне облике у складу са нормом; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>Чудесни свет детињства</p>	<p>CJ.1.4.3 CJ.1.4.6. CJ.3.3.4. CJ.2.4.8 CJ.2.3.7. CJ.1.2.9.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – учествује у сценском извођењу текста; – анализира узрочно-последично низање мотива; – илуструје особине ликова примерима из текста; увиђа звучне, визуелне, тактилне, елементе песничке слике; – разликује променљиве речи од непроменљивих; – процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шалјив, ведар, тужан и сл.) 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Решавање проблема Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Шала</p>	<p>CJ.1.4.3. CJ.2.3.3. CJ.3.4.3 CJ.2.4.6.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима – разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; – разликује основне функције и значења падежа. 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Компетенција за учење</p>	<p>Моја земља</p>	<p>CJ.1.2.8. CJ.1.3.9. CJ.2.3.3. CJ.3.3.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); – анализира узрочно-последично низање мотива; – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове. 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Компетенција за учење Решавање проблема</p>	<p>Тешко свуда своме без својега</p>	<p>CJ.1.3.6. CJ.1.4.2. CJ.2.4.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – анализом речнице и реченичних чланова наводи ученике да разликују именичке и глаголске додатке; – мотивисати ученике да праве разлику између народног и уметничког стваралаштва и износе лични став о томе; – примерима из дела наводи ученике да дате ситуације повезују са онима из свакодневице и да правилно вреднују. 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Решавање проблема</p>	<p>Мудрост светом влада</p>	<p>CJ.1.4.7. CJ.1.3.8. CJ.2.4.5. CJ.3.4.7</p>

<ul style="list-style-type: none"> – употребљава глаголске облике у складу са нормом; – развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште. 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама</p>	<p>На свету има свакаквих чудеса</p>	<p>CJ.1.3.10. CJ.1.4.7. CJ.2.2.5. CJ.2.3.8.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – проналази експлицитно и имлицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; – доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова; – употребљава падежне облике у складу са нормом; – употребљава глаголске облике у складу са нормом; – напредује у стицању читалачких компетенција; – процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.) 	<p>Комуникација Естетичка компетенција Сарадња Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Путовање у авантуру</p>	<p>CJ.3.2.5. CJ.2.2.1. CJ.1.4.5. CJ.1.4.7. CJ.2.4.2. CJ.2.4.5.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Певам песму	<ul style="list-style-type: none"> - Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. - Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. - На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба.
Пишем ти писмо	<ul style="list-style-type: none"> - Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке. - Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају креативност. - Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву. - На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
Чудесни свет детињства	<ul style="list-style-type: none"> - У свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста. - Садржај вежбања падежа у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). - Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак. 	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Шала	<ul style="list-style-type: none"> - Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве. - Подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. - Спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
Моја земља	<ul style="list-style-type: none"> -Упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике. - Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
Тешко свуда своје без својега	<ul style="list-style-type: none"> - Променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици учили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. - Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробије доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

<p>Мудрост светом влада</p>	<p>- Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање.</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p>
<p>На свету има свакаквих чудеса</p>	<p>- Треба да уоче разлике у особеностима народне и уметничке новеле на примерима из лектире. - Треба да буде у стању да детаљније познају одлике народне бајке и њене разлике у односу на ауторску бајку. - Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њихове карактеристике и функције.</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p>
<p>Путовање у авантуру</p>	<p>- На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача. - Упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике. - Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика.</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p>

Програм Наставе и учења из Српског језика и књижевности за 6. разред основне школе

Циљ учења Српског језика и књижевности је: да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	--	---------------------	-----------

<p>повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;</p> <p>одреди род књижевног дела и књижевну врсту; прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера;</p> <p>разликује ауторску приповетку од романа; анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);</p> <p>уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;</p> <p>разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;</p> <p>разликује облике казивања; увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p> <p>одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;</p> <p>анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;</p> <p>анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;</p> <p>уочава хумор у књижевном делу;</p> <p>разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;</p> <p>илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;</p> <p>уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>препоручи књижевно дело уз кратко образложење;</p> <p>упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>лирика (лектира, књижевни термини и појмови)</p> <p>епика (лектира, књижевни термини и појмови)</p> <p>драма (књижевни термини и појмови)</p> <p>научнопопуларни и информативни текстови</p> <p>домаћа лектира</p>	<p>CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ. 1.4.8; CJ. 1.4.9; CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ. 2.4.9; CJ. 3.4.2; CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7.</p>
--	---	--	---

<p>повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; разликује реченице по комуникативној функцији; доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>ЈЕЗИК</p> <p>граматика (грађење речи, настанак гласова, подерла гласова и гласовне промене; заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици: аорист, имперфекат и плусквамперфекат; независне предикатске реченице) правопис (писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика) ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i>; дуги и кратки акценти)</p>	<p>CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9; CJ. 1.3.10; CJ.2.2.5; CJ. 2.3.3; CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.7; CJ. 2.3.8; CJ. 3.2.5; CJ. 3.3.4; CJ. 3.3.5; CJ.3.3.6</p>
--	---	---	---

<p>употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; разликује и гради аугментативе и деминутиве; саставља обавештење, вест и кратак извештај; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>говорне вежбе правописне вежбе лексичко-семантичке вежбе стилске вежбе богаћење речника писмене вежбе и домаћи задаци четири школска писмена задатка</p>	<p>CJ.1.1.6; CJ.1.2.2: CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ. 1.2.6; CJ. 1.2.7; CJ. 1.2.8; CJ.2.2.1; CJ. 2.2.2; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ 3.4.3</p>
---	---	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Књижевност	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - тестови.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко – семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба

Програм Наставе и учења из Српског језика и књижевности за 7. разред основне школе

Циљ учења Српског језика и књижевности је: да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
--	---	----------------------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> – повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; <p>упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - лирика (лектира, књижевни термини и појмови) - епика (лектира, књижевни термини и појмови) - драма (књижевни термини и појмови) - научнопопуларни и информативни текстови - домаћа лектира 	<p>CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ. 1.4.8; CJ. 1.4.9; CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ. 2.4.9; CJ. 3.4.2; CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7.</p>
--	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; – доследно примењује правописну норму; <p>користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - граматика (заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици; независне предикатске реченице, зависне реченице) - правопис (интерпункција, велико слово, растављено и састављено писање речи) - ортоепија (правилан изговор гласова; дуги и кратки акценти) 	<p>CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9; CJ.1.3.10; CJ.2.2.5; CJ.2.3.3; CJ. 2.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.8; CJ.3.2.5; CJ. 3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6</p>
<ul style="list-style-type: none"> – употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; <p>изражајно чита обрађене књижевне текстове.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - говорне вежбе - правописне вежбе - лексичко-семантичке вежбе - стилске вежбе - богаћење речника - писмене вежбе и домаћи задаци - четири школска писмена задатка 	<p>CJ.1.1.6; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ. 1.2.6; CJ.1.2.7; CJ. 1.2.8; CJ.2.2.1; CJ. 2.2.2; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.4.3</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Књижевност	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - тестови.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко – семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба

Програм Наставе и учења из Српског језика и књижевности за 8. разред основне школе

Циљ учења Српског језика и књижевности је: Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе. Развијање, чување и поштовање властитог, националног и културног идентитета. Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање. Поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; развијање потребе за књигом, способности да се њоме ученици самостално служе. Оспособљавање за читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела.

Годишњи фонд часова: 136 часова.

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	---	--------------------------------------	------------------

<p>– објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>ЈЕЗИК</p>	<p>CJ.1.2.7. CJ.1.3.1. CJ.1.3.2 CJ.1.3.3. CJ.1.3.5CJ.1.3.6. CJ.1.3.7. CJ.1.3.9.CJ.1.3.10. CJ.1.3.17. CJ.2.3.3. CJ.2.3.4 CJ.2.3.6 CJ.2.3.7. CJ.2.3.8 CJ.3.2.5. CJ.3.3.1.</p>
--	--	--------------	--

<p>чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; 	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Сарадња • Одговоран однос према здрављу 	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.5. CJ.2.4.2. CJ.2.4.4. CJ.2.4.6. CJ.2.4.9. CJ.3.4.6. CJ.3.4.8.</p>
---	---	-------------------	--

<p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>CJ.1.1.1. CJ.1.1.3. CJ.1.1.6. CJ.1.1.8. CJ.1.2.3. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.3.12. CJ.1.3.14. CJ.1.3.15. CJ.1.3.16. CJ.2.1.3. CJ.2.1.5. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1.</p>
---	---	----------------------------	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ЈЕЗИК	<p>Кроз учење граматичких садржаја истовремено се уче и увежбавају правописна правила. У мањим групама ученици откривају смисао правописних правила, откривају и дефинишу својим речима правописно правило. У пару или мањим групама ученици подвлаче у тексту језичку појаву која се учи, уочавају шта је заједничко истој и својим речима дефинишу појаву. Увежбавају учено кроз различите језичке игре: „Асоцијације“, „Језичке мозгалице“ итд. Знање се систематизује графичким представљањем односа између језичких појава. Наставник прати рад група и пружа помоћ где је потребно. Групе ученика са наставником процењују степен успешности свог рада. Ученици постављају питања наставнику, а наставник их наводи да сами открију решење указујући на битне аспекте језичке појаве. Пишу краће текстове у којима ће применити учено правописно правило. Кроз међусобну интеракцију у мањим групама и интеракцију са наставником, ученици уочавају и отклањају правописне грешке у својим радовима и радовима осталих ученика. Са ученицима се дискутује о томе шта су научили, колико су научили, шта им је остало нејасно, ученици процењују колико им је потребно да увежбају примену правила и предлажу план за даље учење.</p>	<p>Континуирано пратити напредовање ученика у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). Организовати тематске кварталне, полугодишње и годишње провере знања. За оптималну активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика.</p>

<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>Наставник изражајно чита текстове, поставља проблемска питања у вези са текстом, успоставља везе са искуством ученика постављајући одговарајућа питања, подстиче ученике да изразе своје ставове или недоумице о прочитаном. Подстиче, организује, усмерава дискусију о ликовима и идејама књижевног дела. Сарађује са школском библиотеком и локалном библиотеком. Са ученицима посећује школску и локалну библиотеку и разговара о прочитаним делима. Ученик: изражајно чита, одговара на питања, поставља питања, изражава став о прочитаном делу, раздваја битно од небитног, одређује редослед догађаја, успоставља везе између догађаја, тумачи понашање ликова, исказује идеје текста. Драматизује текстове, илуструје текстове, глуми, учествује у дебати, учествује у пројектима, прави презентације. У тумачењу лирских текстова слушају се различите композиције. У тумачењу епских текстова примењују се рад у пару и групни рад. У тумачењу драмских текстова примењује се игра улога.. У мањим групама или у пару ученици повезују наслове прочитаних текстова са књижевним родом и књижевном врстом и умеју да дају образложење класификације. Ученици у групама представљају табеларно и кроз илустрације преглед књижевних и функционалних појмова.</p> <p>Методе којима се остварују општепредметне и специфичне компетенције: посматрање, слушање, приповедање, описивање, читање усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, писање различитих облика текстова, вредновање, коришћење различитих извора информација, истраживање (рад на тексту), стварање, презентовање, израда панорама и power point презентација, прикупљање података, анализа, синтеза, размењивање, критичко процењивање, заузимање става, повезивање са свакодневним животом, примена и коришћење ИКТ технологије.</p>	<p>Оцењивање у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.</p>
-------------------	---	--

<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Наставник са ученицима спонтано води разговоре у вези са темом, исправљајући грешке у говору ученика. Ученици на задату тему говоре сажето и према плану. Ученик напамет казује одабране лирске текстове или делове лирског текста. Ученици пишу наративне и дескриптивне текстове, процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред договорених критеријума (одговор на тему, стил, правопис). Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе. Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја. Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални), као и методе (молошка, дијалогска, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика. Прецизним упутствима усмеравају рад ученика и подржавају их у самосталном истраживачком раду. Упућивати их да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, интернет...). Подстицати ученике да у свакодневном животу примењују научено, поштују књижевнојезичку норму</p>	<p>Адекватним темама у оквиру четири школска писмена задатка проверити усвојеност обрађених садржаја, стил, језик, правопис – културу изражавања.</p>
----------------------------	---	---

Допунска и додатна настава из српског језика и књижевности од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из српског језика и књижевности за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе из српског језика и књижевности је: описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; овладавање простом реченицом и њеним деловима; појам сложене реченице; увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости врста речи; стицање основних знања о именицама, значењима и функцијама падежа; стицање основних знања о личним именичким заменицама; стицање основних знања о глаголима (видовима и функцијама); увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи (доживљајног, изражајног, интерпретативног, истраживачког; читање с разумевањем, логичко читање) у складу са врстом текста (књижевним и осталим текстовима); развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Певам песму (именице, употреба великог слова при писању именица, одлике ауторске лирике)	3
Пишем ти писмо (употреба великог слова при писању географских појмова, падежи)	5
Чудесни свет детињства (падежи, придеви, облици казивања, одлике ерике: роман / приповетка)	4
Шала (компарација придева, заменице – промена заменица по падежима, одлике драме као књижевног рода)	4
Моја земља (бројеви – писање бројева, именске речи, народна књижевност)	4
Тешко свуда своме без својега (реченични чланови: субјекат и предикат, одлике народних епских песама)	2

Мудрост светом влада (реченица, зависни реченични чланови, народна проза)	4
На свету има свакаквих чудеса (глаголи, глаголски вид и род, глаголски облици)	4
Путовање у авантуру (глаголски облици, писање речце НЕ уз глаголе, место акцента у српском језику)	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Певам песму	<ul style="list-style-type: none"> - Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. - Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. - На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - прављење панона.
Пишем ти писмо	<ul style="list-style-type: none"> - Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке. - Кроз примере везане за свакодневни живот стичу основна знања о врстама именица у српском језику. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - пригодно и систематско посматрање ученика.
Чудесни свет детињства	<ul style="list-style-type: none"> - У свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста. - Садржај вежбања падежа у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - међусобно оцењивање ученика.

Шала	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика. - Подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - пригодно и систематско посматрање ученика; - прављење паноя.
Моја земља	<ul style="list-style-type: none"> -Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике. - Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - пригодно и систематско посматрање ученика.
Тешко свуда своје без својега	<ul style="list-style-type: none"> - Променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици. - Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак, - пригодно и систематско посматрање ученика
Мудрост светом влада	<ul style="list-style-type: none"> - Службу реченичних чланова повезивати са врстама речи; - Треба да буде у стању да детаљније познају одлике народне бајке и њене разлике у односу на ауторску бајку. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак, - пригодно и систематско посматрање ученика

<p>На свету има свакаквих чудеса</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Треба да уоче разлике у особеностима народне и уметничке новеле на примерима из лектире. - Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њихове карактеристике и функције. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак, - пригодно и систематско посматрање ученика
<p>Путовање у авантуру</p>	<ul style="list-style-type: none"> - На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима; - Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике. - Наставни приступ глаголским облицима и вежбе усмерене на утврђивање знања о правилној употреби глаголских облика треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак, - пригодно и систематско посматрање ученика

Програм додатне наставе из српског језика и књижевности за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе из српског језика и књижевности је: развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; овладавање простом реченицом и њеним деловима; појам сложене реченице; увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости врста речи; стицање основних знања о именицама, значењима и функцијама падежа; стицање основних знања о личним именичким заменицама; стицање основних знања о глаголима (видовима и функцијама); оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; стицање основних знања о бројевима; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између месног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Певам песму (именице, употреба великог слова при писању именица, одлике ауторске лирике, изражајно рецитовање песама по избору ученика)	3
Пишем ти писмо (употреба великог слова при писању вишечланих географских појмова, падежи – употреба и значење)	5
Чудесни свет детињства (падежи - значење, придеви, облици казивања, одлике епике: роман / приповетка)	4
Шала (заменице – промена заменица по падежима, одлике драме као књижевног рода, драматизација неког прозног текста)	4
Моја земља (бројеви – писање бројева, именске речи, народна књижевност)	4
Тешко свуда своје без својега (реченични чланови: субјекат и предикат, одлике народних епских песама)	2

Мудрост светом влада (реченица, зависни реченични чланови, народна проза)	4
На свету има свакаквих чудеса (глаголи, глаголски вид и род, глаголски облици)	4
Путовање у авантуру (глаголски облици, писање речце НЕ уз глаголе, место акцента у српском језику)	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Певам песму	<ul style="list-style-type: none"> - Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. - Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. - На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноа, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
Пишем ти писмо	<ul style="list-style-type: none"> - Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке. - Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају креативност. - Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву. - На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Чудесни свет детињства	<ul style="list-style-type: none"> - У свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста. - Садржај вежбања падежа у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). - Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - рад на неким пројектима по избору ученика.
Шала	<ul style="list-style-type: none"> - Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве. - Подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. - Спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
Моја земља	<ul style="list-style-type: none"> -Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике. - Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - прављење панона.

<p>Тешко свуда своме без својега</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици учили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. - Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
<p>Мудрост светом влада</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
<p>На свету има свакаквих чудеса</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Треба да уоче разлике у особеностима народне и уметничке новеле на примерима из лектире. - Треба да буде у стању да детаљније познају одлике народне бајке и њене разлике у односу на ауторску бајку. - Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. повезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њихове карактеристике и функције. 	<ul style="list-style-type: none"> формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак, писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Путовање у авантуру	<ul style="list-style-type: none">- На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача.- Упоредјују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.- Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика.	<ul style="list-style-type: none">- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика;- домаћи задатак;- писана провера-вежба;- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
---------------------	---	---

Програм допунске наставе из Српског језика и књижевности за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Српског језика и књижевности је описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; упознавање са гласовним системом; увођење ученика у грађење речи; упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи; утврђивање знања о значењу и функцији именичких неличних и придевских заменица; стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује; самостално доношење закључака при анализи текста, систематизација градива, подстицање читалачких навика код ученика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ <ul style="list-style-type: none">- одлике књижевних родова: лирике, епике, драме;- врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац);- стилске фигуре: контраст, хипербола;- врсте епских дела: приповетка, роман;- облици казивања: наратив (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог;- драмске врсте: комедија – основне одлике, дидаскалије, етапе драмске радње (заплет и расплет).	6

<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи; настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници; подела сугласника по звучности и по месту изговора; подела речи на слоге; слоготворно <i>p</i>; гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи; заменице: неличне именичке заменице и придевске заменице; граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице; грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат, плусквамперфекат; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице)</p> <p>Правопис (растављање речи на крају реда; правописна решења у вези са гласовним променама; писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика)</p> <p>Ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, њ, ч, р</i>; дуги и кратки акценти)</p>	<p>20</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (текстови у функцији унапређивања језичке културе; говорне вежбе на унапред одређену тему; учтиве форме обраћања; правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту; богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза)</p>	<p>10</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима; упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноа, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	<p>Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Садржај вежбања у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноа; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Језичка култура се негује спровођењем лексичко – семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм додатне наставе из Српског језика и књижевности за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Српског језика и књижевности је пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према матерњем језику и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима; овладавање независном предикатском реченицом и њеним деловима; схватање појма сложене реченице; увођење ученика у грађење речи; приближавање настанка гласова, поделе гласова и гласовних промена; стицање основних знања о неличним именичким и придевским заменицама; овладавање глаголским облицима; оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама(улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између свакодневног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ - лирика (лектира, књижевни термини и појмови) - епика (лектира, књижевни термини и појмови) - драма (књижевни термини и појмови) - научнопопуларни и информативни текстови - домаћа лектира	10

<p>ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - граматика (грађење речи, настанак гласова, подела гласова и гласовне промене; заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици: аорист, имперфекат и плусквамперфекат; независне предикатске реченице) - правопис (писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика) - ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i>; дуги и кратки акценти) 	20
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - говорне вежбе - правописне вежбе - лексичко-семантичке вежбе - стилске вежбе - богађење речника - писмене вежбе и домаћи задаци 	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробије доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноа, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноа; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм допунске наставе из Српског језика и књижевности за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Српског језика и књижевности је описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; упознавање са гласовним системом; увођење ученика у грађење речи; упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи; утврђивање знања о значењу и функцији именичких неличних и придевских заменица; стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује; самостално доношење закључака при анализи текста, систематизација градива, подстицање читалачких навика код ученика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ <ul style="list-style-type: none">- одлике књижевних родова: лирике, епике, драме;- врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац);- стилске фигуре: контраст, хипербола;- врсте епских дела: приповетка, роман;- облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог;- драмске врсте: комедија – основне одлике, дидаскалије, етапе драмске радње (заплет и расплет).	6

<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (заменице: неличне именичке заменице и придевске заменице; граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице; грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат, плусквамперфекат и др. Гл. облици; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице; зависне реченице)</p> <p>Правопис (растављање речи на крају реда, интерпункција и велико слово; писање именичких и придевских заменица и глаголских облика)</p> <p>Ортоепија (правилан изговор гласова ; дуги и кратки акценти)</p>	<p>20</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (текстови у функцији унапређивања језичке културе; говорне вежбе на унапред одређену тему; учтиве форме обраћања; правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту; богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлојак за тражење погодног израза)</p>	<p>10</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима; упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење панона, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	<p>Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Садржај вежбања у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење панона; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
----------------------------	--	---

Програм додатне наставе из Српског језика и књижевности за 7. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Српског језика и књижевности је пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према матерњем језику и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима; овладавање независном предикатском реченицом и њеним деловима; схватање појма сложене реченице; увођење ученика у грађење речи; приближавање настанка гласова, поделе гласова и гласовних промена; стицање основних знања о неличним именичким и придевским заменицама; овладавање глаголским облицима; оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама(улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између свакодневног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ <ul style="list-style-type: none">- лирика (лектира, књижевни термини и појмови)- епика (лектира, књижевни термини и појмови)- драма (књижевни термини и појмови)- научнопопуларни и информативни текстови- домаћа лектира	10
ЈЕЗИК <ul style="list-style-type: none">- граматика (заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици; независне предикатске реченице, зависне реченице)- правопис (писање именичких и придевских заменица и глаголских облика, велико слово и интерпункција)- ортоепија (правилан изговор гласова; дуги и кратки акценти)	20
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА <ul style="list-style-type: none">- говорне вежбе- правописне вежбе- лексичко-семантичке вежбе- стилске вежбе- богаћење речника- писмене вежбе и домаћи задаци	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноа, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноа; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм допунске наставе из Српског језика и књижевности за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Српског језика и књижевности је описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; упознавање са гласовним системом; увођење ученика у грађење речи; упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи; утврђивање знања о значењу и функцији именичких неличних и придевских заменица; стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује; самостално доношење закључака при анализи текста, систематизација градива, подстицање читалачких навика код ученика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ <ul style="list-style-type: none">- одлике књижевних родова: лирике, епике, драме;- врста строфе према броју стихова у лирској песми; врста стиха по броју слогова;- стилске фигуре: анафора, епифора, асонанца, алитерација, метафора, метонимија;- врсте епских дела: приповетка, роман;- облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог;- драмске врсте: комедија – основне одлике, дидаскалије, етапе драмске радње (заплет и расплет)	6

<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (променљива и непроменљива врста речи; граматичке категорије именских речи; грађење и основна значења глаголских времена; творба речи; гласови и гласовне промене; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице; зависне реченице)</p> <p>Правопис (растављање речи на крају реда, интерпункција и велико слово; писање именичких и придевских заменица и глаголских облика)</p> <p>Ортоепија (правилан изговор гласова ; дуги и кратки акценти)</p>	<p>20</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (текстови у функцији унапређивања језичке културе; говорне вежбе на унапред одређену тему; учтиве форме обраћања; правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту; богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлојак за тражење погодног израза)</p>	<p>10</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима; упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење панона, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	<p>Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Садржај вежбања у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење панона; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Језичка култура се негује спровођењем лексичко – семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм додатне наставе из Српског језика и књижевности за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Српског језика и књижевности је пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према матерњем језику и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима; овладавање независном предикатском реченицом и њеним деловима; схватање појма сложене реченице; увођење ученика у грађење речи; приближавање настанка гласова, поделе гласова и гласовних промена; стицање основних знања о неличним именичким и придевским заменицама; овладавање глаголским облицима; оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама(улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између свакодневног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ - лирика (лектира, књижевни термини и појмови) - епика (лектира, књижевни термини и појмови) - драма (књижевни термини и појмови) - научнопопуларни и информативни текстови - домаћа лектира	10

<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (променљива и непроменљива врста речи; граматичке категорије именских речи; грађење и основна значења глаголских времена; творба речи; гласови и гласовне промене; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице; зависне реченице)</p> <p>Правопис (растављање речи на крају реда, интерпункција и велико слово; писање именичких и придевских заменица и глаголских облика)</p> <p>Ортоепија (правилан изговор гласова ; дуги и кратки акценти)</p>	20
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - говорне вежбе - правописне вежбе - лексичко-семантичке вежбе - стилске вежбе - богађење речника - писмене вежбе и домаћи задаци 	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење панона, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење панона; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм припрене наставе из Српског језика и књижевности за 8. разред основне школе

Циљ припремне наставе из Српског језика и књижевности је обнављање наученог градива у претходним разредима и пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према матерњем језику и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима; овладавање садржајима унутар морфологије, фонетике, синтаксе, правописа, историје језика и језичке културе; оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама(улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између свакодневног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза; овладавање стилским изражајним средствима и књижевнотеоријским појмовима.

Годишњи фонд часова припремне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ - лирика (народна и уметничка, књижевни термини и појмови, стилска изражајна средства) - епика (народна и уметничка, књижевни термини и појмови, стилска изражајна средства) - драма (књижевни термини и појмови, стилска изражајна средства) - научнопопуларни и информативни текстови - домаћа лектира	10

<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика (променљива и непроменљива врста речи; граматичке категорије именских речи; грађење и основна значења глаголских времена; творба речи; гласови и гласовне промене; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице; зависне реченице; синтагме; историја и развој српског језика; врсте дијалеката и наречја; Вукова реформа језика и правописа)</p> <p>Правопис (растављање речи на крају реда, интерпункција и велико слово; писање именичких и придевских заменица и глаголских облика; одвојено и састављено писање речи; писање гласа Ј)</p> <p>Ортоепија (правилан изговор гласова; дуги и кратки акценти; грађење речи са лексикологијом)</p>	<p>20</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - говорне вежбе - правописне вежбе - лексичко-семантичке вежбе - стилске вежбе - богаћење речника - збирка задатака и домаћи задаци 	<p>6</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма припремне наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма припремне наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноа, зидних новина; - рад на задацима из збирке задатака за завршни испит; - тестови; - домаћи задатак - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИК	<p>Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноа; - рад на задацима из збирке задатака за завршни испит; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко – семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	<ul style="list-style-type: none">- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика;- читање и разумевање прочитаног;- домаћи задатак;- писана провера-вежба;- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
-----------------	--	---

Програм наставе и учења из енглеског језика од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из Енглеског језика за 5. разред основне школе

Циљ учења Енглеског језика је да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; разуме, постави и одговори на једноставнија питања личне природе; у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; саопшти информације о својим интересовањима и пита друге за исте; - тражи помоћ и дозволу;	- компетенција за учење, - одговорно учешће у демократском друштву, - вештина комуникације, - рад са подацима и информацијама, - вештина сарадње	Module 1: Facts - What do you remember?	1.1.1. 1.1.2 ,1.1.3. 1.1.4. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.5.

<ul style="list-style-type: none"> - саопшти и пита чије је нешто; - саопштава информације о породици; - поставља питања о својствима предмета и описује их; - описује физички изглед и карактерне особине људи; - саопшти и пита чије је нешто; - саопштава информације о породици; - поставља питања о својствима предмета и описује их; - описује физички изглед и карактерне особине људи; 	<p>вештина комуникације</p> <p>вештина сарадње</p> <p>естетска компетенција</p> <p>компетенција за целоживотно учење</p> <p>рад са подацима и информацијама</p>	<p>Module 2: Things and people</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.18. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2</p>
<ul style="list-style-type: none"> -разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене радње и способности; -размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише сталне, уобичајене догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - говори о ономе што воли и не воли - поставља и одговара на питања о навикама и рутинама. - упореди предмете, људе и појаве; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену; - опише дневни / недељни распоред активности; 	<p>вештина комуникације</p> <p>вештина сарадње</p> <p>брига за здравље</p> <p>компетенција за целоживотно учење</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 3: Daily life</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.2. 1.2.3 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - описује различите просторије и домове; - напише кратак опис своје собе; - опише специфичније просторне односе једноставним, везаним исказима; - изражава своје способности и пита друге за исте; - говори о обавезама и забранама; - даје наредбе; 	<p>вештина комуникације</p> <p>вештина сарадње</p> <p>компетенција за целоживотно учење</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>брига за здравље</p> <p>предузетничка компетенција</p>	<p>Module 4: Inside and outside</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разуме и саопштава информације везане за тренутне догађаје; - разуме жеље планове и намере и реагује на њих; -размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/ она или неко други жели, планира, намерава; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о метеоролошким приликама; 	<p>вештина комуникације</p> <p>вештина сарадње</p> <p>компетенција за целоживотно учење</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>естетска компетенција</p> <p>- еколошка компетенција</p>	<p>Module 5: Today and tomorrow</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6</p>

<p>-саопшти информације о познатим људима из прошлости и пита за исте;</p> <p>- опише своје рано детињство;</p> <p>- саопшти и пита за догађаје из прошлости;</p> <p>- саопшти и пита о догађајима из скоре прошлости;</p> <p>- именује занимања и да пита за иста;</p>	<p>вештина комуникације</p> <p>вештина сарадње</p> <p>компетенција за целоживотно учење</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p>	<p>Module 6: Looking back</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.14. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8.</p>
---	--	-----------------------------------	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Module 1: Facts - What do you remember?	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 2: Things and people	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 3: Daily life	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 4: Inside and outside	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 5: Today and tomorrow	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 6: Looking back	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.

Програм Наставе и учења из Енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ учења Енглеског језика је да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	---	----------------------------	------------------

<p>разуме једноставне текстове који се односе на поздрављање , представљање и давање и трађење информација личне природе</p> <ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства - размени једноставне информације личне природе -у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење. 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење; – вештина комуникације; – рад са подацима и информацијама. – вештина комуникације ; – дигитална компетенција; – вештина сарадње; – вештина за живот у демократском друштву; – еколошка компетенција. 	<p>MY LIFE</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање; реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима.</p> <p>Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности.</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на изражавање допадања/недопадања; усмено и писано изражавање допадања/недопадања.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	--	--

<p>– разуме једноставније текстове у којима се описују доживљаји, догађаји и способности у прошлости;</p> <p>– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о доживљајима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>– опише у неколико краћих, везаних исказа доживљај, догађај из прошлости;</p> <p>– опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.</p> <p>– процене постигнућа везана за теме 1 и 2;</p> <p>– примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1 и 2, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику;</p> <p>– систематизују и класификују градиво.</p>	<p>– Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– вештина комуникације ;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– вештина сарадње;</p> <p>– вештина за живот у демократском друштву;</p> <p>– еколошка компетенција.</p>	<p>IN THE PAST</p> <p>Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са доживљајима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање доживљаја, догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8</p>
--	--	---	--

<p>–разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију и положај предмета и бића у простору и правац кретања</p> <p>-затражи и разумеобавештења о оријентацији</p> <p>Опише правац кретања и просторне односе једноставним везаним исказима</p> <p>-разуме једноставније текстове у којима се описују доживљаји, догађаји и способности у прошлости;</p> <p>– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о доживљајима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>– опише у неколико краћих, везаних исказа доживљај, догађај из прошлости;</p> <p>– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>– процене постигнућа везана за обрађиване теме</p> <p>– примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику;</p> <p>– систематизују и класификују градиво.</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– вештина комуникације;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– вештина сарадње;</p> <p>– вештина за живот у демократском друштву;</p> <p>– естетска компетенција.</p>	<p>OUT AND ABOUT</p> <p>Слушање и читње једноставних текстова и описа у вези са смером кретањаи специфичним просторним односима</p> <p>Усмено и писмено размењивање информација у вези сасмером кретања и и просторним односима и описивање истих</p> <p>Слушање и читање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са доживљајима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање доживљаја, догађаја/активности и способности у прошлости.</p> <p>Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл.) с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.</p>	<p>1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1 2.3.6</p>
--	---	--	---

<p>–Прича о сличностима и разликама, -Упореди неку ствар са остатком групе -опише неке скорије догађаје — разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира -Напише разгледницу са одмора -пита и одговори на питања о неком искуству -Каже шта је неко урадио и када -Прича о нечијем поседовању – систематизују и класификују градиво. – процене постигнућа везана за теме – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама , вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику;</p>	<p>– компетенција за целоживотно учење; – вештина комуникације; – рад са подацима и информацијама; – вештина сарадње; – вештина за живот у демократском друштву; – естетска компетенција</p>	<p>IT'S DIFFERENT</p> <p>Слушање и читање –једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета,</p> <p>Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл.) с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	---	---	---

<p>- причају о догађајима у будућности -у учтивој комуникацији се понуде да помогну и ураде нешто -разговарају о будућим договорима - причају о различитим типовима живота и животним стилевима - понуде другим људима храну или пиће - пише о свом начину живота — разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -систематизују и класификују градиво.</p>	<p>– Компетенција за целоживотно учење; – вештина комуникације; – рад са подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – вештина сарадње; – вештина за живот у демократском друштву; – брига за здравље; – еколошка компетенција.</p>	<p>Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима,намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6. 3.1.2 3.1.4</p>
---	--	--	---

<p>– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих;</p> <p>– размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе;</p> <p>– саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства.</p> <p>– разуме једноставније текстове који се односе на окружење, предмете, појаве, бића</p> <p>– опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.</p> <p>-Прича о животној средини користећи једноставну лексику</p> <p>– пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота.</p> <p>– процене постигнућа везана за обрађиване теме</p> <p>– примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику;</p> <p>– систематизују и класификују градиво.</p>	<p>–Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>– вештина комуникације;</p> <p>– рад са подацима и информацијама;</p> <p>–дигитална компетенција;</p> <p>– вештина сарадње;</p> <p>– вештина за живот у демократском друштву;</p> <p>– еколошка компетенција – естетска компетенција.</p>	<p>OUR WORLD</p> <p>Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза.</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава и места.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6. 3.1.2 3.1.4 3.1.11</p>
---	---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Module 1: Facts - What do you remember?	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.
Module 2: Things and people	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.
Module 3: Daily life	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.
Module 4: IT'S DIFFERENT	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.
Module 5: Today and tomorrow	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.
Module 6: Looking back	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/групи, домаћи задаци, диктати, тестови, пројекти.

Програм Наставе и учења из енглеског језика за 7. разред основне школе

Циљ учења енглеског језика је: да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
--	---	----------------------------	------------------

<p>-разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе;</p> <p>-поздравља и отпоздрављају, представља себе и другог користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>-размењује једноставније информације личне природе;</p> <p>-уме да у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима.</p> <p>-именује називе држава и повезане националности.</p> <p>-разуме текстове који се односе на догађаје из прошлости.</p> <p>-користећи једноставне изразе уме да опише догађаје из садашњости и прошлости.</p> <p>-разуме и упоређује различите начине живота.</p> <p>-уме да употреби садашња и прошла времена у контексту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење; – Вештина комуникације; – Рад са подацима и информацијама. – Решавање проблема – Вештина сарадње – Вештина за живот у демократском друштву 	<p>Module 1 - PRESENT AND PAST</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање, упознавање и представљање; реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима; државе и националности; читање и разумевање текстова о догађајима из прошлости; описивање радњи из прошлости; упоређивање различитих начина живота, утврђивање и проширивање знања о садашњим и прошлим временима</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
--	--	---	--

<p>-разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.</p> <p>-уме да опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.</p> <p>-разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих</p> <p>-може да изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење</p> <p>-разуме и може да одговори на предлог или сугестију, и да упути исту</p> <p>-чита и разуме текстове о начину школовања у другим државама.</p> <p>-може да усмено и писмено опише једноставним изразима неко занимљиво место у својој држави</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Еколошка компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Естетска компетенција <p>Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 2 - DESCRIPTIONS</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, местâ, из искуственог света и фикционалног спектра.</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/недопадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања.</p> <p>Упућивање предлога и одговори на предлоге и сугестије;</p> <p>Читање и разумевање текстова о школовању у другим државама;</p> <p>Описивање неког занимљивог места у својој држави.</p>	<p>1.1.12. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14 2.1.15. 2.1.20. 2.1.23 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	---	---	--

<p>-процени постигнућа везана за теме 1 и 2; -примењује стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1 и 2, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; -систематизују и класификују градиво.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Компетенција за целоживотно учење - Решавање проблема 	<p>TESTING Први писмени задатак</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	--	---

<p>-разуме једноставније исказе који се односе на планове и намере и реагује на њих.</p> <p>-размењује једноставније информације које се односе на планове и намере у будућности.</p> <p>-уме да се писмено и усмено изрази и саопшти своје планове у вези будућности.</p> <p>-разуме и може да користе једноставне изразе којима се шпекулише о будућности, да изрази шта је више или мање вероватно.</p> <p>-уме да именују делове спортске одеће.</p> <p>-разуме и уме да репродукује свакодневну комуникацију у ресторанима и при обављању куповине.</p> <p>-чита и разуме различите врсте текстова – интервју и научни чланак;</p> <p>-уме да интервјуишу саговорника користећи једноставна језичка средства.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Вештина комуникације – Решавање проблема – Вештина сарадње <p>- вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 3 - THE FUTURE</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се изражавају планови и намере; постављање питања у вези са плановима и намерама у будућности; усмено и писано саопштавање планова о будућности;</p> <p>Предвиђања и шпекулације о дешавањима у будућем времену; Именовање спортске одеће; Комуникација у ресторанима и у куповини, љубазни захтеви; Читање и разумевање прочитаног интервјуа и научног чланка.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
--	--	--	---

<p>-разуме једноставније описе на тему онога што волимо/ не волимо; и о нечијим врлинама и манама уз одговарајуће образложење.</p> <p>-разуме једноставније текстове у којима се описују допадања и недопадања, јаке и слабе стране неке особе.</p> <p>-чита и разуме текстове који описују искуства, догађаје и способности у прошлости.</p> <p>-уме да изрази своја искуства у вези са активностима, способностима и особеностима у прошлости.</p> <p>-размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости.</p> <p>-описује у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости.</p> <p>-уме да опише неку личност и напише кратку биографију.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Компетенција за целоживотно учење - Естетска компетенција - Дигитална компетенција - Вештина сарадње - Вештина за живот у демократском друштву 	<p>Module 4 - YOUR WORLD</p> <p>Слушање и читање описа онога што волимо/не волимо; о нечијим слабостима, манама и врлинама; Описивање и изражавање допадања и недопадања, својих јаких и слабих страна; Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности; Читање и разумевање чланка о кампањи и биографије неке личности; Писање о некој личности или групи.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8.</p>
<p>-разуме једноставније текстове који се односе на обавезе и правила и уме да опише правила која поштује.</p> <p>-уме да уз једноставније изразе преговара и договори се око неког предлога.</p> <p>-исказује прихватање/одбијање предлога,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Вештина комуникације - Брига за здравље 	<p>Module 5 - THE WAY IT'S DONE</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже правила и изражавају обавезе; описивање правила која ученици морају да поштују;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23.</p>

<p>усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора. образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање разлога прихватања или одбијања.</p> <p>-размењује појединачне информације о људима или стварима.</p> <p>-користи изразе за давање савета.</p> <p>-описује у неколико краћих, везаних исказа искуства о болестима и повредама.</p> <p>-разуме и уме да опишу од чега је нешто и сл.</p> <p>-може да усмено и писано размени исказе у вези са обичајима у нашој држави и саопшти корисне фразе за посетиоце наше државе.</p> <p>-може да једноставним језичким изразима опише филм који му се допада, усмено или писмено.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Естетска компетенција – Вештина сарадње – Решавање проблема – Предузетничка компетенција <p>Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; уговарање заједничке активности;</p> <p>Прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање разлога прихватања или одбијања;</p> <p>Давање савета; пружање информација о људима и стварима;</p> <p>Усвајање и проширивање вокабулара о повредама и болестима;</p> <p>Слушање и читање описа од чега је нешто;</p> <p>Усмено и писано размењивање исказа у вези са обичајима у нашој држави и корисних фраза за посетиоце наше државе;</p> <p>Усмено и писано описивање филма.</p>	<p>1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.</p> <p>2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	---	---

<p>-процењује постигнућа везана за претходне теме. -примељује стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику. -систематизује и класификује градиво.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Компетенција за целоживотно учење - Решавање проблема 	<p>TESTING Други писмени задатак</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
<p>-чита и разуме једноставне текстове у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих. -уме да изрази жеље, интересовања, потребе и осећања једноставнијим језичким средствима. -може да предложи решења у вези са осећањима и потребама, усмено и писано искаже своја осећања и реаговање на туђа. -познаје начине исказивања молби и захтева; распитивања о тачности и начине постизања договора. -једноставним изразима умеју да разговарају о међуљудским односима и везама. -може да опише догађаје из прошлости</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације -рад са подацима и информацијама -вештина сарадње -естетска компетенција -дигитална компетенција -предузетничка - компетенција Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 6 - THE WAY WE LIVE Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа; Исказивање молби и захтева; распитивање о тачности и начини постизања договора; Разговори о међуљудским</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8</p>

<p>који су дефинитивно завршени и да разговара о замишљеним ситуацијама. -уочава и препознаје разлике у варијантама речника британског и америчког енглеског језика. -чита и разуме приче са интернета и одломке из енциклопедија. -може да напише кратак есеј о својој држави.</p>		<p>односима и везама; Описивање догађаја из прошлости који су дефинитивно завршени; разговарање о замишљеним ситуацијама; Разлике у варијантама речника британског и америчког енглеског језика; Читање и разумевање приче са интернета и одломака из енциклопедија; Писање есеја о својој држави.</p>	
---	--	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Module 1 - PRESENT AND PAST	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 2 - DESCRIPTIONS	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
TESTING Први писмени задатак	Развијање вештине читања и писања.	Индивидуални рад, писмени задатак.

Module 3 - THE FUTURE	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 4 - YOUR WORLD	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 5 - THE WAY IT'S DONE	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
TESTING Други писмени задатак	Развијање вештине читања и писања.	Индивидуални рад, писмени задатак.
Module 6 - THE WAY WE LIVE	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.

Програм Наставе и учења из енглеског језика за 8. разред основне школе

Циљ учења енглеског језика је: да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	---	----------------------------	------------------

<p>Разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе.</p> <p>Поздравља и отпоздравља, представља себе и другог користећи једноставнија језичка средства.</p> <p>Размењује једноставније информације личне природе.</p> <p>Уме да у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима.</p> <p>Именује називе држава и повезане националности.</p> <p>Разуме текстове који се односе на догађаје из прошлости и садашњости.</p> <p>Користећи једноставне изразе уме да опише догађаје из садашњости и прошлости.</p> <p>Разуме и упоређује различите начине живота.</p> <p>Уме да употреби садашња и прошла времена у контексту.</p> <p>Уме да опише и неку личност биографски и да пише о себи и пријатељствима у свом животу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење; – Вештина комуникације; – Рад са подацима и информацијама. – Решавање проблема – Вештина сарадње – Вештина за живот у демократском друштву 	<p>Module 1 – People and places</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање, упознавање и представљање; реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима; државе и националности; читање и разумевање текстова о догађајима из прошлости; описивање радњи из прошлости; упоређивање различитих начина живота, утврђивање и проширивање знања о садашњим и прошлим временима</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	--	--

<p>Разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.</p> <p>Уме да опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.</p> <p>Разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих.</p> <p>Може да изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење.</p> <p>Разуме и може да одговори на предлог или сугестију и да упути исту.</p> <p>Чита и разуме текстове о разноврсним темама.</p> <p>Може да усмено и писмено опише једноставним изразима своја мишљења на разноврсне теме,</p> <p>Уме да напише једноставан чланак за школски магазин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Вештина комуникације – Еколошка компетенција – Решавање проблема – Вештина сарадње – Естетска компетенција <p>Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 2 – Fact or Fiction</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра.</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/недопадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања.</p> <p>Упућивање предлога и одговори на предлоге и сугестије.</p> <p>Читање и разумевање текстова о разноврсним темама. Писање чланка за школски часопис.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14 2.1.15. 2.1.20. 2.1.23 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	---	---

<p>Процењује постигнућа везана за теме 1 и 2. Примењује стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1 и 2, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p> <p>Систематизује и класификује градиво.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вештина комуникације - Компетенција за целоживотно учење - Решавање проблема 	<p>TESTING Први писмени задатак</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
---	--	---	---

<p>Разуме једноставније исказе који се односе на догађаје и реагује на њих. Размењује једноставније информације које се односе на догађаје до сада. Уме да се писмено и усмено изрази и саопшти своје реакције. Разуме и може да користи једноставне изразе којима се шпекулише о последицама, да изрази шта је више или мање важно у некој вести или чланку. Уме да изрази шта јесте или није радио до сада. Разуме и уме да репродукује свакодневну комуникацију у ресторанима и при обављању куповине. Чита и разуме различите врсте текстова. Уме да напише једноставан имејл и опише неко своје искуство користећи једноставна језичка средства.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Вештина комуникације – Решавање проблема – Вештина сарадње <p>Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>Module 3 – Changes Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се изражавају разни догађаји; постављање питања у вези са стварима које су се догађале; усмено и писано саопштавање вести и догађаја. Предвиђања и шпекулације о последицама. Именовање хране у ресторанима. Комуникација у ресторанима и у куповини, љубазни захтеви. Читање и разумевање прочитаног чланка; описивање и поређење, описивање омиљеног поседа; описивање неког личног искуства.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>
--	--	---	--

<p>Разуме једноставније описе на тему онога што волимо/не волимо; и о нечијим врлинама и манама уз одговарајуће образложење.</p> <p>Разуме једноставније текстове у којима се описују допадања и недопадања, јаке и слабе стране неке особе.</p> <p>Чита и разуме текстове који описују планове, намере, шпекулације о будућности.</p> <p>Уме да изрази своја мишљења у вези са активностима, способностима и особеностима неке личности.</p> <p>Размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу о саветима, мишљењима, шпекулацијама о будућности.</p> <p>Описује у неколико краћих, везаних исказа о хипотетичкој ситуацији.</p> <p>Умеју да напишу позив на неку активност и одговор на позив.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Вештина комуникације – Компетенција за целоживотно учење – Естетска компетенција – Дигитална компетенција – Вештина сарадње – Вештина за живот у демократском друштву 	<p>Module 4 – Talking points</p> <p>Слушање и читање описа посебних прилика, онога што волимо/не волимо; о нечијим слабостима, манама и врлинама; реаговање на оно што други људи кажу; давање савета. Описивање и изражавање допадања и недопадања, својих јаких и слабих страна.</p> <p>Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са намерама, догађајима, активностима, способностима и особеностима; усмено и писано описивање планова, намера, будућности, активности и способности.</p> <p>Читање и разумевање текстова о хипотетичкој ситуацији.</p> <p>Писање позива и одговора на позив.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8.</p>
<p>Разуме једноставније текстове који се односе на путовања и уме да опишу путовања.</p> <p>Уме да уз једноставније изразе преговара и договора се око неког предлога.</p> <p>Исказује прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора, образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање разлога</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Вештина комуникације – Брига за здравље – Естетска компетенција – Вештина сарадње 	<p>Module 5 – New horizons</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже описе путовања и транспортних средстава; описивање онога што је урађено или дато да се уради.</p> <p>Усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.</p>

<p>прихватања или одбијања. Размењује појединачне информације о људима или стварима. Користи изразе за описивање да је нешто урађено или мора да се уради. Описује у неколико краћих, везаних исказа искуства о путовањима. Разуме и уме да опише од чега је нешто и сл. Може да усмено и писано размени исказе у вези са тинејџерима у нашој држави. Може да једноставним језичким изразима опише какав је живот тинејџера код нас, усмено или писмено.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Решавање проблема – Предузетничка компетенција <p>Вештина за живот у демократском друштву</p>	<p>заједничкој активности; уговарање заједничке активности. Прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање разлога прихватања или одбијања. Давање савета; пружање информација о људима и стварима. Усвајање и проширивање вокабулара о путовањима. Слушање и читање описа о путовању. Усмено и писано размењивање исказа у вези са тинејџерима код нас. Усмено и писано описивање живота наших тинејџера.</p>	<p>2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.17. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.</p>
<p>Процењује постигнућа везана за претходне теме. Примењује стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику. Систематизује и класификује градиво.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Вештина комуникације – Компетенција за целоживотно учење – Решавање проблема 	<p>TESTING Други писмени задатак</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21.</p>

			2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
<p>Чита и разуме једноставне текстове у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагују на њих.</p> <p>Уме да изрази жеље, интересовања, потребе и осећања једноставнијим језичким средствима.</p> <p>Може да предложи решења у вези са осећањима и потребама, усмено и писано искаже своја осећања и реаговање на туђа.</p> <p>Познаје начине исказивања молби и захтева; распитивања о тачности и начине постизања договора.</p> <p>Једноставним изразима уме да разговара о међуљудским односима и везама.</p> <p>Може да опише догађаје из прошлости који су завршени пре других догађаја и да разговара о замишљеним ситуацијама у прошлости.</p> <p>Чита и разуме различите приче са интернета и одломке текстова из енциклопедија.</p> <p>Може да опише шта су други људи рекли и уме да напише кратку причу и одговор некеме.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Вештина комуникације – Рад са подацима и информацијама – Вештина сарадње – Естетска компетенција – Дигитална компетенција предузетничка компетенција – Вештина за живот у демократском друштву 	<p>Module 6 – Just imagine</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.</p> <p>Исказивање молби и захтева; распитивање о тачности и начини постизања договора.</p> <p>Разговори о међуљудским односима и везама.</p> <p>Описивање догађаја из прошлости који су завршени пре других догађаја у прошлости; разговарање о замишљеним ситуацијама у прошлости.</p> <p>Читање и разумевање прича са интернета и одломака из енциклопедија; описивање шта су људи рекли.</p> <p>Писање кратке приче и одговора некеме.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2 1.1.3 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Module 1 People and places	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 2 Fact or fiction	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 3 Changes TESTING Први писмени задатак	Развијање вештине читања и писања.	Индивидуални рад, писмени задатак.
Module 3 Changes	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 4 Talking points	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
Module 5 New horizons	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.
TESTING Други писмени задатак	Развијање вештине читања и писања.	Индивидуални рад, писмени задатак.
Module 6 Just imagine	Развијање вештине слушања, читања, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару/ групи, домаћи задаци, диктати, тестови, писмени задаци, пројекти.

Допунска и додатна настава из енглеског језика од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из Енглеског језика за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе је да се пружи подршка ученицима у савладавању базичне језичке писмености и да, у складу са својим могућностима, напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Module 1 Facts	6
Module 2 Are you ready?	6
Module 3 Things and people	6
Module 4 Descriptions	6
Module 5 My World	6
Module 6 I'm usually late	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Module 1 Facts	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 2 Are you ready?	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 3 Things and people	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 4 Descriptions	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 5 My World	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 6 I'm usually late	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.

Програм додатне наставе из Енглеског језика за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Енглеског језика је да се пружи подршка ученицима у савладавању напредне језичке писмености и да, у складу са својим могућностима, напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да овладају напредним комуникативним вештинама и даље развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Module 1 Facts	6
Module 2 Things and people	6
Module 3 Daily life	6
Module 4 Inside and outside	6
Module 5 Today and tomorrow	6
Module 6 Looking back	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Module 1 Facts	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.
Module 2 Things and people	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.
Module 3 Daily life	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.
Module 4 Inside and outside	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.
Module 5 Today and tomorrow	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.
Module 6 Looking back	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози),презентације.

Програм допунске наставе из Енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе је да се пружи подршка ученицима у савладавању базичне језичке писмености и да, у складу са својим могућностима, напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за претметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Module 1 My life	6
Module 2 In the past	6
Module 3 Out and about	6
Module 4 It's different	6
Module 5 A healthy future	6
Module 6 Looking back	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Module 1 My life	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 2 In the past	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 3 Out and about	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 4 It's different	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 5 A healthy future	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.
Module 6 Looking back	Развијање вештине слушања, читања кратких текстова, говора и писања основних израза.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), домаћи задаци, кратки диктати.

Програм додатне наставе из Енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Енглеског језика је да се пружи подршка ученицима у савладавању напредне језичке писмености и да, у складу са својим могућностима, напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и да дискутују са другима, да овладају напредним комуникативним вештинама и даље развију способности и методе учења енглеског језика.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Module 1 My life	6
Module 2 In the past	6
Module 3 Out and about	6
Module 4 It's different	6
Module 5 A healthy future	6
Module 6 Looking back	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Module 1 My life	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.
Module 2 In the past	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.
Module 3 Out and about	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.
Module 4 It's different	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.
Module 5 A healthy future	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.
Module 6 Looking back	Развијање вештине слушања, читања текстова, говора и писања.	Индивидуални разговор, рад у пару(кратки дијалози), презентације.

Програм допунске наставе из Енглеског језика за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе : Циљ допунске наставе из Енглеског језика је пружање подршке ученику да уз додатну помоћ наставника стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм енглеског језика у осмом разреду.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Present and past	6
Descriptions	6
The future	6
Your world	6
The way it's done!	6
The way we live	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Present and past	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Иницијално тестирање Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Descriptions	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
The future	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Your world	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
The way it's done!	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
The way we live	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару

Програм додатне наставе из Енглеског језика за 7. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Енглеског језика је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из енглеског језика у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Present and past	6
Descriptions	6
The future	6
Your world	6
The way it's done	6
The way we live	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Present and past	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Descriptions	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
The future	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Your world	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
The way it's done	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
The way we live	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,

Програм допунске наставе из Енглеског језика за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе :Циљ допунске наставе из Енглеског језика је пружање подршке ученику да уз додатну помоћ наставника стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм енглеског језика у осмом разреду.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
People and places	6
Fact or fiction?	6
Changes	6
Talking points	6
New horizons	6
Just imagine!	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
People and places	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Иницијално тестирање Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Fact or fiction?	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Changes	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Taking points	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
New horizons	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Just imagine!	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару

Програм додатне наставе из Енглеског језика за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Енглеског језика је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из енглеског језика у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
People and places	6
Fact or fiction?	6
Changes	6
Talking points	6
New horizons	6
Just imagine!	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
People and places	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Fact or fiction?	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Changes	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Talking points	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
New horizons	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,
Just imagine!	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживачки задаци, израда паноа, израда ППТ презентација, писање есеја,

Програм наставе и учења из немачког језика од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из немачког језика за 5. разред основне школе

Циљ учења немачког језика је развијање кључних језичких компетенција (слушање, читање, писање, говор) у циљу комуникације са припадницима циљне културе, развијање социјалних вештина (тимски рад, сарадња, уважавање различитости), упознавање са историјским и географским карактеристикама, обичајима и навикама циљне културе, као и развијање толеранције и поштовања различитости.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">- поздрави и отпоздрави користећи најједноставија језичка средства- разуме и даје једноставне исказе у вези са осећањима- броји од 1 до 12- пита за број телефона и саопшти свој- препозна и именује предмете	<ul style="list-style-type: none">- компетенција за целоживотно учење- комуникација- сарадња	Поздрављање	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18., ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.3.1.

<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства - размени једноставније информације личне природе - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима - постави питање за године старости и одговори на њега - броји од 13 до 20 - правилно изговара гласове немачког алфабета и спелује имена 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - рад са подацима и информацијама 	Упознавање и представљање	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.
<ul style="list-style-type: none"> - Препозна градове немачког говорног подручја уз помоћ визуелних материјала и каже у којој се држави налазе - постави питање о месту пребивалишта и одговори на њега - постави питање у вези са државом одакле неко потиче и одговори на њега 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - дигитална компетенција - рад са подацима и информацијама 	Мој град	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.2.

<ul style="list-style-type: none"> - наведе чланове породице - да формулише краће исказе о својој породици - да опише чланове породице једноставним језичким средствима - формулише и разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност - препозна и представи кућне љубимце - броји до 100 - пита за цену и пружи одговор користећи се једноставним језичким средствима 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - естетичка компетенција - рад са подацима и информацијама 	Моја породица	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.
<ul style="list-style-type: none"> - препознаја и именују школски прибор - води кратке дијалоге изажавајући молбу и захтеве - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих - представи своју школу користећи се једноставним језичким средствима - учтиво постави питања 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - естетичка компетенција - одговорно учешће у демократском друштву - рад са подацима и информацијама 	Школа и школски прибор	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.
<ul style="list-style-type: none"> - разуме и формулише једноставне исказе о слободним активностима - поставља и одговара на једноставна питања о хобијима и слободном времену - изрази вештине и способности - наведе годишња доба 	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - естетичка компетенција 	Хобији и слободне активности	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.3.1.

<ul style="list-style-type: none"> - разуме и изражава допадање и недопадање - препознаје и именује намирнице - упућује и одговара на једноставна питања у вези са исхраном - уочи сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе - разуме краће текстове о исхрани и празничним обичајима земаља циљне културе - на једноставан начин наручује храну и пиће у ресторану - препозна и наведе боје 	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција 	Исхрана	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1.
<ul style="list-style-type: none"> - препозна и наведе школске предмете - наведе дане у недељи - размењује једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања - разуме једноставне текстове у којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње - постави питање и каже колико је сати - разуме и формулише кратке исказе о прошлости корситећи се најједноставнијим језичким средствима 	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - рад са подацима и информацијама - решавање проблема 	Моја идеална школа	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Поздрављање	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријали, илустрације, стрип, наставни листићи.</p> <p>Задаци допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Упознавање и представљање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријали, илустрације, наставни листићи.</p> <p>Задаци допуњавања, задаци вишеструког избора, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Поређење навика приликом упознавања и поздрава у сопственој и циљној култури.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Тест</p>
<p>Мој град</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, аудиоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног града на карти, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, обрасци, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p style="text-align: center;">Моја породица</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу.</p> <p>Уочавање и примена једноставних стратегија за изражавање истог или сличног значења различитим елементима, нпр. поседовања присвојним чланом <i>mein/meine</i> и глаголом <i>имати</i>; придева супротног значења негацијом <i>kein/keine</i>.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p> <p>Тест</p>
---	--	---

<p>Школа и школски прибор</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Упознавање са сличностима и разликама циљне културе у школском контексту.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Хобији и слободне активности</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, демонстрација задате радње, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних и радова у пару.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Писмени задатак</p>

<p>Исхрана</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p> <p>Тест</p>
-----------------------	---	--

<p>Моја идеална школа</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења правилног редоследа међу информацијама, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевање прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
----------------------------------	---	---

Програм Наставе и учења из немачког језика за 6. разред основне школе

Циљ учења немачког језика је стицање комуникативне компетенције која у себи обухвата читав низ општих компетенција као што су: социјална (тимски рад, сарадња, уважавање различитости, позиционирање у групи), естетичка (показује позитиван однос према култури заједница чији се матерњи језик учи, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара), комуникацијска (познаје различите облике комуникације и њихове одлике; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет) и остале које се различитим методама рада могу интегрисати у настави. Све наведено указује да учење страног језика има значајан утицај на развој идентитета ученика у смеру емоционално, културно и образовно целовите личности спремне за потребе 21. века.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - наведе чланове породице - да формулише краће исказе о својој породици - да опише чланове породице једноставним језичким средствима - формулише и разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност - да једноставним изразима исказе допадање и недопадање - да наведе занимања чланова породице - да наведе и опише кућне љубимце 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - естетичка компетенција - сарадња - дигитална компетенција 	<p style="text-align: center;">Моја породица</p>	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.2.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - опише своје место становања - опише просторије и намештај - саопштава кратке информације о кућним пословима - разуме и исказује молбе и упутства - разуме и упућује једноставне молбе и захтеве и реагује на њих - разуме, даје и следи једноставна упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - да исказе где се шта налази 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - сарадња - дигитална компетенција 	Моје окружење	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.1. ДСТ.2.3.2. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ. 3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - да опише своју дневну рутину - разуме и упућује једноставне молбе и предлоге и реагује на њих - захвали се и извини користећи једноставна језичка средства - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа - разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње. - да пита и каже колико је сати - да једноставним изразима исказе допадање и недопадање 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према здрављу - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	Мој дан	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.14. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.1. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ. 3.2.3. ДСТ.3.2.4.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - да искаже своје планове путовања (где, када и чиме) - опише специфичне просторне односе и величине једноставним, везаним исказима - разуме једноставна питања и обавештења која се односе на положај предмета и бића у простору, правац њиховог кретања и да одговори на њих - размени и саопшти једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама - упути и разуме једноставне предлоге и да одговори на њих 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама 	<p>Планови за путовање</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.1.31. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.</p>
--	--	-----------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - разуме и упути пригодну честитку/ позивницу и одговори на њу - пружи одговарајући изговор или оправдање - захвали се и извини користећи једноставна језичка средства - затражи и пружи кратко обавештење - разуме једноставне исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања у вези са одећом - разуме и упути савет и одговори на њега 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетичка компетенција 	<p style="text-align: center;">Планирање прославе</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.8. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разуме, тражи и даје обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства - опише дневни и недељни распоред слободних активности - саопшти шта планира и намерава - разуме, размењује и описује у неколико краћих везаних исказа догађаје из прошлости 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p style="text-align: center;">Планирање и опис слободног времена</p>	<p>ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.22. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
<p>Моја породица</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Моје окружење</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p> <p>Писмени задатак</p>

<p>Мој дан</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест</p>
<p>Планови за путовање</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Планирање прославе</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак</p>

<p>Планирање и опис слободног времена</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест</p>
--	--	--

Програм Наставе и учења из немачког језика за 7. разред основне школе

Циљ учења немачког језика је стицање комуникативне компетенције која у себи обухвата читав низ општих компетенција као што су: социјална (тимски рад, сарадња, уважавање различитости, позиционирање у групи), естетичка (показује позитиван однос према култури заједница чији се матерњи језик учи, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара), комуникацијска (познаје различите облике комуникације и њихове одлике; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет) и остале које се различитим методама рада могу интегрисати у настави. Све наведено указује да учење страног језика има значајан утицај на развој идентитета ученика у смеру емоционално, културно и образовно целовите личности спремне за потребе 21. века.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - размени једноставне информације личне природе - саопшти информације о себи и другима користећи се једноставним језичким средствима - разуме једноставно упутство - упути и реагује на наредбу - разуме и објасни правила игре - опише слободне активности - разуме програм слободних активности - разуме и именује активности приликом камповања - искаже којим активностима жели да се бави - замоли и пружи помоћ - разуме разгледницу - напише разгледницу користећи се једноставним језичким средствима - разуме једноставан текст о догађајима из прошлости - прича о прошлим догађајима користећи се једноставним језичким средствима 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - решавање проблема 	<p>Ferien auf Sylt</p>	<p>1.1.1. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.26. 2.1.28. 2.1.29. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. . 3.1.20. 3.1.21. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.3.2.</p>

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставан текст о догађајима из прошлости - прича о прошлим догађајима користећи се једноставним језичким средствима - разуме кратке поруке и коментаре - напише једноставан коментар на интернету - успостави договор - упореди градове - разуме неччију животну причу - преприча нечију причу - разговара о догађајима у прошлости 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња 	<p>Zurück in Weimar</p>	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.28. 2.1.29. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.23. 3.2.1.</p>
<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постави и одговори на питање о хобијима - упути и одговори на питања личне природе - разговара о интересовањима - разуме и интерпретира статистику - формулише поређења - именује и разговара о спортовима - опише спортове - разликује и именује различите врсте спортова - разуме једноставан текст о спортском такмичењу - упореди резултате такмичања 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - одговоран однос према здрављу 	<p>Wo ist Vincent?</p>	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.16.. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.28. 2.1.29. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.</p>

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изрази допадање и недопадање - разуме и напише чек-листу - разуме упис из дневника - напише једноставан унос у дневник - опише фотографију - опише позицију нечега - препозна и именује одевне предмете - опише одевне предмете - препозна и именује институције у граду - разуме опис града - опише свој град 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - рад са подацима и информацијама - естетичка компетенција 	<p>Besuch aus Australien</p>	<p>1.1.1. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.26. 2.1.28. 2.1.29. 2.2.1. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.2. 3.2.3.</p>
---	---	----------------------------------	--

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна и именује предмете на пијаци - направи и објасни распоред предмета - разуме и води кратак разговор на пијаци - пита и одговори на питање које се тиче цене - опише и упореди предмете - разуме и напише списак за куповину - именује намирнице - наведе где се шта купује - препозна и именује различите врсте паковања и јединица за количину - разуме једноставан текст о продаји намирница у Немачкој - искаже допадање и недопадање - пронађе информације на интернет страници - издвоји важне информације 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - предузимљивост и предузетничка компетенција - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - одговорно учешће у демократском друштву 	<p>Anders einkaufen</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16.1.1.17. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.2. 1.2.3. 1.3.1. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.26. 2.1.28. 2.1.29. 2.1.30. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.3.2.</p>
--	--	-------------------------	---

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговара о јутарњој рутини - именује активности јутарње рутине - препозна и именује предмете који се користе за свакодневну хигијену - искаже узрок нечега - разуме чланак из школских новина - формулише поређења - наведе састојке нечега - именује количине - опише расположење - искаже мишљење о другима 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - одговоран однос према здрављу - одговорно учешће у демократском друштву - рад са подацима и информацијама 	<p>Hier ist alles anders</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16.1.1.17. 1.1.20. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.11.1. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.28. 2.1.29. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.9. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2.</p>
--	---	------------------------------	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Ferien auf Sylt	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Тест</p>
Zurück in Weimar	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Писмени задатак</p>

<p>Wo ist Vincent?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење и издвајање кључних информација на интернету, разумевање текстова на познате теме, дијалози и монолози о слободним активностима и спортовима). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Besuch aus Australien</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, коришћење е-уџбеника. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Тест</p>

Anders einkaufen	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу. Симулирање и писање дијалога на тему куповине и продаје. Играње улога и коришћење конкретних предмета у дијалозима који се спроводе. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Писмени задатак</p>
Hier ist alles anders	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Тест</p>

Програм Наставе и учења из немачког језика за 8. разред основне школе

Циљ учења немачког језика је стицање комуникативне компетенције која у себи обухвата читав низ општих компетенција као што су: социјална (тимски рад, сарадња, уважавање различитости, позиционирање у групи), естетичка (показује позитиван однос према култури заједница чији се матерњи језик учи, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара), комуникацијска (познаје различите облике комуникације и њихове одлике; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет) и остале које се различитим методама рада могу интегрисати у настави. Све наведено указује да учење страног језика има значајан утицај на развој идентитета ученика у смеру емоционално, културно и образовно целовите личности спремне за потребе 21. века.

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе делове тела - да обави хитан телефонски позив користећи се најједноставнијим језичким средствима - користећи се једноставним језичким средствима и увежбаним секвенцама уме да води једноставан разговор са лекаром - извештава о несрећи и да преприча догађај из непосредне прошлости који се тиче његовог личног искуства - искаже узрок неког догађаја тумачи и упоређује информације из проспекта 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - вештина сарадње - одговоран однос према здрављу - сарадња 	Glück im Unglück	DST.1.1.1. DST.1.1.2. DST.1.1.3. DST.1.1.4. DST.1.1.5. DST.1.1.6. DST.1.1.7. DST.1.1.8. DST.1.1.9. DST.1.1.10 DST.1.1.11. DST.1.1.14. DST.1.1.15. DST.1.1.16. DST.1.1.17. DST.1.1.19. DST.1.1.20. DST.1.1.21. DST.1.1.22. DST.1.1.23. DST.1.1.24. DST.1.2.1. DST.1.2.2. DST.1.2.3. DST.1.2.4. DST.1.3.1. DST.1.3.2. DST.2.1.1. DST.2.1.2. DST.2.1.3. DST.2.1.4. DST.2.1.5. DST.2.1.6. DST.2.1.7. DST.2.1.9. DST.2.1.10.
<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - напише и искаже извињење - говори о болести и симптомима користећи се једноставним језичким средствима - постави питање о здравственом стању саговорника и одговори на њега говори о грешкама и казнама 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - вештина сарадње - одговоран однос према здрављу - сарадња 	Ein großer Fehler	DST.2.1.11. DST.2.1.16. DST.2.1.17. DST.2.1.18. DST.2.1.19. DST.2.1.20. DST.2.1.21. DST.2.1.22. DST.2.1.23. DST.2.1.24. DST.2.1.26. DST.2.1.28. DST.2.1.29. DST.2.1.30 DST.2.2.1. DST.2.2.2. DST.2.2.3. DST.2.2.4. DST.3.2.1. DST.2.3.2. DST.2.3.8.

<p>Ученик је стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује намирнице - води разговор о здравом начину живота и исхрани користећи се једноставним језичким средствима и типским фразама - разуме и дискутује о плану исхране - састави кратке исказе о сопственој срећи користећи сложене реченице и увежбане граматичке елементе - састави и напише једноставне и кратке коментаре на интернету на познате теме 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за целоживотно учење - дигитална компетенција 	<p>Du bist toll, wie du bist</p>	<p>ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.8. ДСТ.3.1.9 ДСТ.3.1.12. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.17. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.1. ДСТ.3.3.2. ДСТ.3.3.3. ДСТ.3.3.9.</p>
<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упореди информације које се тичу смештаја и акомодације - опише временске прилике и природу користећи се основном лексиком - опише физички изглед особе - препознаје основне изразе аустријског дијалекта и у стању је да препозна разлике између стандардног немачкој језика и дијалекта 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - сарадња - дигитална компетенција - естетска компетенција - одговорно учешће у демократском друштву 	<p>Victoria sucht den Schnee</p>	<p>ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.1.3.2. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7.</p>

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих - води једноставан разговор о школском систему у Немачкој користећи се једноставним језичким средствима - упоређује и схвата разлике у школским системима Немачке и Србије - искаже жеље и дискутује о могућностима за будуће занимање користећи се основним језичким изразима и тимским фразама - именује животиње на сеоском имању - уочи разлике и упореди живот на селу и у граду 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за целоживотно учење 	<p>Eine schwere Entscheidung</p>	<p>ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.12. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.1. ДСТ.2.3.2. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.8. ДСТ.3.1.9. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27.</p>
--	---	----------------------------------	---

<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе основне празнике који се славе у Немачкој - уочава сличности и разлике у обичајима везаним за велике празнике у Немачкој и Србији - опише празнике и традицију користећи се једноставим језичким средствима - разуме кључне информације у интервју на познате теме - саставља краће исказе у будућем времену - напише кратак рецепт користећи се фреквентном лексиком 	<ul style="list-style-type: none"> - вештина комуникације - сарадња - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за целоживотно учење - естетска компетенција 	<p>Weihnachten im August</p>	<p>ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.1. ДСТ.3.3.2. ДСТ.3.3.3.</p>
--	--	------------------------------	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Glück im Unglück	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p>

<p>Ein großer Fehler</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак</p>
<p>Du bist toll, wie du bist</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест</p>

<p>Victoria sucht den Schnee</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника.</p> <p>Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима.</p> <p>Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Eine schwere Entscheidung</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник.</p> <p>Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Провере до 15 минута</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p> <p>Писмени задатак</p>

<p>Weihnachten im August</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест</p>
------------------------------	--	--

Допунска и додатна настава из немачког језика од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из немачког језика за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе из немачког језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Поздрављање	4
Упознавање и представљање	4
Мој град	4
Моја породица	5
Школа и школски прибор	5
Хобији и слободне активности	5
Исхрана	5
Моја идеална школа	4

Начин остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Поздрављање	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видео-материјали, илустрације, стрип, наставни листићи.</p> <p>Задаци допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
Упознавање и представљање	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видео-материјали, илустрације, наставни листићи.</p> <p>Задаци допуњавања, задаци вишеструког избора, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», редослед речи у реченици и реченица у крајем дијалогу, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Поређење навика приликом упознавања и поздрава у сопственој и циљној култури.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Мој град</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, аудиоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног града на карти, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, обрасци, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Моја породица</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу.</p> <p>Уочавање и примена једноставних стратегија за изражавање истог или сличног значења различитим елементима, нпр. поседовања присвојним чланом <i>mein/meine</i> и глаголом <i>имати</i>; придева супротног значења негацијом <i>kein/keine</i>.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>

<p>Школа и школски прибор</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Упознавање са сличностима и разликама циљне културе у школском контексту.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализма и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Хобији и слободне активности</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, демонстрација задате радње, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних и радова у пару.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Исхрана</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Моја идеална школа</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења правилног редоследа међу информацијама, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

Програм додатне наставе из немачког језика за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе из немачког језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Поздрављање	4
Упознавање и представљање	4
Мој град	4
Моја породица	5
Школа и школски прибор	5
Хобији и слободне активности	5
Исхрана	5
Моја идеална школа	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
<p>Поздрављање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видео-материјали, илустрације, стрип, наставни листићи. Задаци допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, игра улога, дијалог. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Упознавање и представљање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видео-материјали, илустрације, наставни листићи. Задаци допуњавања, задаци вишеструког избора, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Поређење навика приликом упознавања и поздрава у сопственој и циљној култури. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

<p>Мој град</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног града на карти, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, обрасци, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
<p>Моја породица</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу.</p> <p>Уочавање и примена једноставних стратегија за изражавање истог или сличног значења различитим елементима, нпр. поседовања присвојним чланом <i>mein/meine</i> и глаголом <i>имати</i>; придева супротног значења негацијом <i>kein/keine</i>.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>

<p>Школа и школски прибор</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, стрип, симболи, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Упознавање са сличностима и разликама циљне културе у школском контексту.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевање прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Хобији и слободне активности</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, демонстрација задате радње, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних и радова у пару.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевање прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

<p>Исхрана</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Моја идеална школа</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видео-материјал, наставни листићи.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења правилног редоследа међу информацијама, проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

Програм допунске наставе из немачког језика за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из немачког језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Моја породица	6
Моје окружење	6
Мој дан	6
Планови за путовање	6
Планирање прославе	6
Планирање и опис слободног времена	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Моја породица	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
Моје окружење	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p> <p>Препознавање и учовавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Мој дан</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Планови за путовање</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Планирање прославе</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Пано</p>

Планирање и опис слободног времена	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу
---	--	--

Програм додатне наставе из немачког језика за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из немачког језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Моја породица	6
Моје окружење	6
Мој дан	6
Планови за путовање	6
Планирање прославе	6
Планирање и опис слободног времена	6
Моја породица	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
<p>Моја породица</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Презентација (пано или ППТ)</p> <p>Израда породичног стабла</p>

<p>Моје окружење</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Мој дан</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Планови за путовање</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>

<p>Планирање прославе</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>
<p>Планирање и опис слободног времена</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)</p>

Програм допунске наставе из немачког језика за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе из немачког језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Ferien auf Sylt	6
Zurück in Weimar	6
Wo ist Vincent?	6
Besuch aus Australien	6
Anders einkaufen	6
Hier ist alles anders	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Ferien auf Sylt	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
Zurück in Weimar	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Wo ist Vincent?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење и издвајање кључних информација на интернету, разумевање текстова на познате теме, дијалози и монолози о слободним активностима и спортовима). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Besuch aus Australien</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, коришћење е-уџбеника. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

Anders einkaufen	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу. Симулирање и писање дијалога на тему куповине и продаје. Играње улога и коришћење конкретних предмета у дијалозима који се спроводе. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
Hier ist alles anders	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

Програм додатне наставе из немачког језика за 7. разред основне школе

Циљ додатне наставе из немачког језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Ferien auf Sylt	6
Zurück in Weimar	6
Wo ist Vincent?	6
Besuch aus Australien	6
Anders einkaufen	6
Hier ist alles anders	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Ferien auf Sylt	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
Zurück in Weimar	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање).</p> <p>Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Wo ist Vincent?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење и издвајање кључних информација на интернету, разумевање текстова на познате теме, дијалози и монолози о слободним активностима и спортовима). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Besuch aus Australien</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, коришћење е-уџбеника. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

<p>Anders einkaufen</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу. Симулирање и писање дијалога на тему куповине и продаје. Играње улога и коришћење конкретних предмета у дијалозима који се спроводе. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду.</p> <p>Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе.</p> <p>Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Hier ist alles anders</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд.</p> <p>Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику).</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

Програм допунске наставе из немачког језика за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе из немачког језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Glück im Unglück	6
Ein großer Fehler	6
Du bist toll, wie du bist	6
Victoria sucht den Schnee	6
Eine schwere Entscheidung	4
Weihnachten im August	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Glück im Unglück	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Демонстрирање одређене радње или показивање на различите делове тела.</p> <p>Поређење хитних служби у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлика. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног дела тела, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина:</p> <p>разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
Ein großer Fehler	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Симулирање одређених симптома болести.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање симптома болести, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина:</p> <p>разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Du bist toll, wie du bist</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, картице са сликама и речима, ППТ. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Victoria sucht den Schnee</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, картице са сликама и речима, огласи на интернету и у новинама. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Показивање картица са сликама и пантомима, Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

<p>Eine schwere Entscheidung</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, примери сведочанства. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Поређење школског система у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлика у начину школовања и оцењивања. Препознавање регионално специфичних израза типичних за одређене делове немачког говорног подручја. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Weihnachten im August</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, разгледнице. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Поређење празника и обичаја у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлике међу њима. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

Програм додатне наставе из немачког језика за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из немачког језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Glück im Unglück	6
Ein großer Fehler	6
Du bist toll, wie du bist	6
Victoria sucht den Schnee	6
Eine schwere Entscheidung	4
Weihnachten im August	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Glück im Unglück	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Демонстрирање одређене радње или показивање на различите делове тела.</p> <p>Поређење хитних служби у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлика. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног дела тела, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>
Ein großer Fehler	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Симулирање одређених симптома болести.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање симптома болести, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Du bist toll, wie du bist</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, картице са сликама и речима, ППТ. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>
<p>Victoria sucht den Schnee</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, картице са сликама и речима, огласи на интернету и у новинама. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Показивање картица са сликама и пантомима, Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу</p>

<p>Eine schwere Entscheidung</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, примери сведочанства.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење школског система у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлика у начину школовања и оцењивања. Препознавање регионално специфичних израза типичних за одређене делове немачког говорног подручја. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Weihnachten im August</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, разгледнице.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Поређење празника и обичаја у Немачкој и Србији, уочавање сличности и разлике међу њима.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, означавање појмова на сликама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

Програм наставе и учење из италијанског језика за 8. разред

Програм Наставе и учења из италијанског језика за 8. разред основне школе

Циљ учења италијанског језика је развијање кључних језичких компетенција (слушање, читање, писање, говор) у циљу комуникације са припадницима циљне културе, развијање социјалних вештина (тимски рад, сарадња, уважавање различитости), упознавање са историјским и географским карактеристикама, обичајима и навикама циљне културе, као и развијање толеранције и поштовања различитости.

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - размене једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, радњи и места у садашњости и прошлости; - да размени појединачне информације или неколико информација које се односе на догађаје у садашњости или прошлости 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - решавање проблема 	<p>La settimana bianca Давање и тражење информација о себи; Описивање радње у садашњости и прошлости</p>	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11 2.1.12 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.27. 2.1.28. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.27. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5.

<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна питања личне природе - поставе питања и одговоре на једноставна питања личне природе; - разумеју и примењују правила учтиве комуникације; - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји у прошлости/садашњости; - разумеју уобичајене изразе у вези са интересовањима, потребама и реагују на њих; - изразе интересовања, потребе једноставним језичким средствима; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; - разумеју једноставне исказе у којима се тражи мишљење и реагују на њих; - изражавају мишљење, слагање, неслагање и дају кратко образложење; - изражавају будућу радњу, планове, намере 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња 	<p>Carnevale Исказивање интересовања, допадања, недопадања, мишљења, потреба; Изражавање будуће радње, планова, намера</p>	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.9. 2.1.11 2.1.12 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.27. 2.1.28. 2.1.30. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.19. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.27. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.
--	--	--	--

<p>-разумеју једноставне текстове у којима се описују места, бића, особе или збивања; -описују места, особе, ствари и збивања у прошлости служећи се једноставним језичким средствима; -опишу у неколико краћих, везаних исказа догађаје из прошлости; -реагују на уобичајене изразе којима се исказује жаљење, осећање, задовољство, незадовољство; -реагују на исказе којима се изражава допадање, недопадање; -разумеју и реагују на исказе у којима се тражи мишљење</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - одговоран однос према здрављу 	<p>Ma che bella musica! Описивање бића, ствари, места, збивања; описивање радњи у прошлости; Исказивање осећања, жаљења, задовољства.</p>	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11 2.1.12 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.27. 2.1.28. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.4. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.19. 3.1.17. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5.</p>
---	---	---	---

<p>-разумеју једноставне текстове који се односе на описе појава, радњи и збивања; -опишу појаве, радње, збивања једноставним језичким средствима; -разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, намере, планове и предвиђања; -саопште шта планирају или шта неко други планира, предвиђа или намерава;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење - комуникација - сарадња - рад са подацима и информацијама - естетичка компетенција 	<p>Che tempo fa? Описивање појава, описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања).</p>	<p>1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16 1.1.17. 1.1.18 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11 2.1.12 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.16. 2.1.27. 2.1.28. 2.1.30. 2.2.1. 2.2.4. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5.</p>
--	---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из италијанског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
La settimana bianca	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Тест</p>
Carnevale	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи.</p> <p>Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Тест</p>

<p>Ma che bella musica!</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Тест</p>
<p>Che tempo fa?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Тест</p>

Програм допунске и додатне наставе из италијанског језика за 8. разред

Програм допунске наставе из италијанског језика за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе из италијанског језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према италијанском језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
La settimana bianca	9
Carnevale	9
Ma che bella musica!	8
Che tempo fa?	8

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из италијанског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
<p>La settimana bianca</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p> <p>Пано</p>

<p>Carnevale</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Ma che bella musica!</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Che tempo fa?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
-----------------------------	---	---

Програм додатне наставе из италијанског језика за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из италијанског језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према италијанском језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
La settimana bianca	9
Carnevale	9
Ma che bella musica!	8
Che tempo fa?	8

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из италијанског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
La settimana bianca	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
Carnevale	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

<p>Ma che bella musica!</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>
<p>Che tempo fa?</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза.</p> <p>Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.</p>	<p>Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Степен ангажовања на часу</p>

Програм наставе и учења из географије од 5. до 8. разреда

Програм наставе и учења из географије за пети разред основне школе

Циљ учења географије је: да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са развојем људског друштва и научно технолошким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција 	<p>Човек и географија Увод, назив, предмет проучавања, подела и значај</p>	<p>ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.3.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове: Васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положаја Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује Месечеве мене 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција 	<p>Васиона Звезде и сазвезђа; Сунце и Сунчев систем; планете и сателити; планетоиди, комете и метеори</p>	<p>ГЕ.1.2.1. ГЕ.1.2.2. ГЕ.2.2.1. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте уме да опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима уме да објасни деловање Земљине теже на географски омотач 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција 	<p>Планета Земља: облик Земље и структура њене површине Облик и димензије Земље, распоред копна и мора, сила Земљине теже, глобус, полови и екватор</p>	<p>ГЕ.1.1.2. ГЕ.1.2.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.2.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом обданице и ноћи; - повеже нагнутост Земљине осе са различитом осаветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција 	<p>Планета Земља: Земљина кретања Ротација и последице ротације; револуција и последице револуције; календар</p>	<p>ГЕ.1.2.2. ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.1. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - разликује деловање унутрашњих сила Земље: Земљине теже и унутрашње Земљине топлоте; - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе Земље: Сунчеву енергију, воду, ветар и лед; - разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; - опише процесе вулканске ерупције и њене последице; - разликује основне врсте стена; - објашњава настанак рељефа: планина, котлина и низија; - разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција - рад с подацима и информацијама - одговоран однос према околини 	<p>Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље</p> <p>Постанак Земље; унутрашња грађа Земље; стене; литосферне плоче; настанак рељефа; вулкани и земљотреси; обликовање рељефа дејством спољашњих сила: речна ерозија и акумулација; еолска ерозија и акумулација; абразија; ледничка ерозија и акумулација; крашка ерозија и акумулација; утицај човека</p>	<p>ГЕ.1.2.2. ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.1. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - опише структуру атмосфере; - наведе временске појаве које се дешавају у тропосфери; - разликује време и климу; - наведе климатске елементе; - наведе климатске чиниоце; - наведе основне типове климе; - наведе климатске области на Земљи; - наведе примере утицаја човека на загађивање атмосфере и предвиђа последице таквог понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција - рад с подацима и информацијама - одговоран однос према околини 	<p>Планета Земља: ваздушни омотач</p> <p>Састав, структура и значај атмосфере; временски елементи: температура ваздуха, ваздушни притисак, ветрови; влажност ваздуха и облачносат; падавине; Време и прогноза времена; клима и климатски чиниоци: клима-дијаграми; климатски типови на Земљи; загађивање атмосфере</p>	<p>ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција - рад с подацима и информацијама - одговоран однос према околини 	<p>Планета Земља: воде на Земљи Светско море и његова хоризонтална подела, својства и кретање морске воде, воде на копну</p>	<p>ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте уме да повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте уме да наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - описује утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи. 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција - рад с подацима и информацијама - одговоран однос према околини 	<p>Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи Распрострањеност биљног и животињског света на Земљи, угроженост и заштита живог света</p>	<p>ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из географије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Човек и географија	<ul style="list-style-type: none"> - увођење ученика у наставни предмет географије и упознавање са значајем географије - упознавање ученика са садржајем наставних програма и давања јасних упутстава за рад - помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком 	<ul style="list-style-type: none"> - иницијално тестирање - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера - тестови
Васиона	<ul style="list-style-type: none"> - давање ученицима најосновнијих физичкогеографских и астрономских знања о васиони, Сунчевом систему, облику и величини Земље и њеном положају у васиони - информисање ученика о основним карактеристикама осталих небеских тела -илустративни прикази планета и осталих небеских тела 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак
Планета Земља: облик Земље и структура њене површине	<ul style="list-style-type: none"> - код проучавања облика и величине Земље као и распореда континената и океана користити илустративнодемонстративне методе и методе експеримента уз употребу модела Земље-глобуса и географске карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак

Планета Земља: Земљина кретања	- за разумевање Земљине ротације и револуције и последице ових кретања користити очигледна наставна средства: глобус, батеријску лампу, телуријум, видео записе и анимације	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак
Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље	-за разумевање постанка Земље користити КантЛапласову хипотезу и Џемс Џонсову теорему - на основу кретања земљотресних таласа објаснити унутрашњу грађу Земље: Земљино језгро, омотач језгра и Земљину кору - објаснити врсте стена: магматске, седиментне и метаморфне и кретање литосферних плоча - визуелно откривање сличности и разлика између типова стена - илустративно-демонстративни приказ земљотреса и вулканских ерупција - израда модела облика рељефа	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак
Планета Земља: ваздушни омотач Земље	- за разумевање атмосфере, времена и временских елемената, климе и климатских чинилаца, типова климе користити синоптичке карте и клима дијаграме - треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на целокупну природу и атмосферу као њен део - указивати на превенцију и на заштиту природе и атмосфере – вауздшног омотача	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак

Планета Земља: воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> - објаснити појам плава планета - објаснити појам светско море - схватање разлика између морске и слатке воде - објаснити кретања морске воде: таласи, плима и осека, морске струје - објаснити хоризонталне облике разуђености обала: острва, полуострва, заливе, мореузе и ртове - објаснити површинске копнене воде: реке, језера, мочваре и леднике - објаснити подземне воде – издан - уочити значај и заштиту вода за живи свет на Земљи 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак
Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> - објаснити појам биоценозе и животних станишта - објаснити распростирања биљног и животињског света на Земљи - објаснити утицај климе и других елемената природне средине на флору и фауну - објаснити угроженост природних зона, биљног и животињског света на Земљи 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација на крају месеца и током појединих часова - писана провера – тестови - домаћи задатак

Програм наставе и учења из географије за 6. разред основне школе

Циљ учења географије је: да ученик појмовно и структурно овлада природно – географским, демографским, насеобинским, политичко – географским, економско – географским, интеграционим и глобалним процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултукултуралности и патриотизма

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
- успоставља везе између физичко – географских и друштвено – географских објеката, појава и процеса.	- компетенција за учење - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција	Друштвена географија Предмет проучавања и појам географије, подела	ГЕ.1.3.1. ГЕ.2.1.3.

<ul style="list-style-type: none"> - одређује математичко-географски положај на Земљиној површини - анализира, чита и тумачи опште-географске и тематско-географске карте - анализира чита и тумачи ситно-размерне, средње-размерне и крупно-размерне географске карте - оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Географска карта Географска (картографска) мрежа; меридијани и паралеле; географска ширина и дужина; часовне зоне; појам географске карте и њен развој кроз историју; елементи географске карте (математички, географски и допунски); картографски знаци; методе за представљање рељефа на карти; подела географских карти према садржају и величини размера; оријентација у простору, оријентација карте, мерења на карти, сателитски и навигацијски системи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ГЕ.1.1.1. ГЕ.1.1.2. ГЕ.1.1.3. ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.3.1.1.
<ul style="list-style-type: none"> - доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора - анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света - анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних средина 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Становништво Основни појмови о становништву, демографски развитак и извори података, број и распоред становништва на Земљи, природно кретање становништва, миграције становништва, структура становништва (биолошке и друштвено – економске), савремени демографски процеси у Србији, Европи и Свету</p>	<ul style="list-style-type: none"> ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.4.1. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.1. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.3.1.

<ul style="list-style-type: none"> - анализира географски положај насеља - објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету - доводи у везу типове насеља, урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Насеља Појам и настанак првих насеља, положај и географски размештај насеља, величина и функције насеља, типови насеља, урбанизација, град: унутрашња структура и однос са околним простором, село и рурални процеси</p>	<p>ГЕ.1.3.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.2.3.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности - доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине - вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Привреда Појам привреде, привредних делатности и привредних сектора, пољопривреда и географски простор, индустрија и географски простор, саобраћај, туризам и географски простор, ванпривредне делатности, развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету, концепт одрживог развоја</p>	<p>ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2. ГЕ.3.3.2.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - објасни политичко – географску структуру државе - објасни облике владавина друштвеног уређења у свету - објасни улогу државних граница - објасни улогу главног града - представи процесе који су довели до формирања савремене политичко – географске карте света 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Држава и интеграциони процеси Појам и настанак првих држава, географски положај државе, величина и компактност територије државе, појам и функције државних граница, главни град и облик владавине, политичко – географска карта света после Другог светског рата, територијални интегритет и спорови, интеграциони процес</p>	<ul style="list-style-type: none"> ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.1. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.3.1.
<ul style="list-style-type: none"> - објасни како се издвајају географске регије - објасни физичко – географске одлике Европе - објасни друштвено - економске одлике Европе - објасни регионалне целине Европе - илуструје уз помоћ карте најважније објекте, појаве и процесе на простору Европе 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учење у демократском друштву - естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - сарадња - дигитална компетенција 	<p>Географија Европе Географске регије и регионална географија, положај и границе Европе, разуђеност обала Европе, рељеф Европе, воде Европе, клима Европе, вегетација Европе, становништво Европе, насеља Европе, привреда Европе, географске регије Европе</p>	<ul style="list-style-type: none"> ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.2.2. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.2.2. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.2.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из географије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Друштвена географија	- упознавање ученика са општим предметом проучавања друштвене географије - упознавање ученика са друштвено - географским дисциплинама и њиховим предметима проучавања - упознавање ученика са међусобним повезаностима са демографијом и другим природним и друштвеним наукама	- иницијално тестирање - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

<p>Географска карта</p>	<ul style="list-style-type: none"> - савладавање знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору - усвајање знања о картографској мрежи, паралелама и меридијанима, екватору и гриничу - оспособљавање ученика да самостално одређују географску ширину и дужину на глобусу, географској карти света и географској карти Србије - усвајање и разумевање појма географске карте и схватање који географски елементи се приказују на карти (математички, географски и допунски елементи) - оспособљавање ученика да тумаче различите картографске знаке (линијске, контурне и ванразмерне) - упознавање ученика са представљањем рељефа на географским картама применом метода изохипси, боја, сенчења и шрафирање - оспособљавање ученика да читају, тумаче и анализирају опште-географске и тематско-географске карте - упознавање ученика са ситно-размерним, средње-размерним и крупно-размерним географским картама. - обнављање знања о оријентацији помоћу Сунца, звезде северњаче, маховине на дрвету. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
--------------------------------	---	--

Становништво	<ul style="list-style-type: none"> -узнавање ученика са основним појмовима о становништву, значају његовог проучавања и изворима података - узнавање ученика са основним карактеристикама популационе динамике у прошлости и данашњим бројем и распоредом становништва на Земљи - узнавање ученика са основним одликама становништва: екумена и анекумена, природни прираштај, густина насељености и миграције - узнавање ученика са поделом становништва према одређеним карактеристикама односно основним биолошким и друштвено-економским структурним обележјима (пол, старост, расна, етничка, образовна, верска и радно-активна структура) - разумевање савремених демографских процеса у Србији, Европи и свету као што су: популациона експлозија, неравномеран размештај становништва, пренасељеност, недовољно рађање, популација имиграционе и емиграционе области, процес старења становништва 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Насеља	<ul style="list-style-type: none"> - узнавање ученика са основним појмовима о насељима у Србији, Европи и свету -узнавање ученика са најстаријим насељима у свету, Европи и Србији - уочавање најбитнијих природних и друштвених фактора који утичу на географски положај и величину насеља - уочавање различитих функција насеља (пољопривредна, индустријска, административна, културна, саобраћајна, туристичка) - узнавање различитих типова насеља (градска, сеоска и мешовита) - узнавање ученика са појмовима урбанизација, мегалополис и конурбација - уочавање унутарградске, просторне и социоекономске разлике које се односе на издвајање централне пословне зоне и слабије урбанизоване периферије - разумевање односа града према околном простору и утицају града на окружење - разумевање руралних процеса, напуштање руралних насеља, деаграризација и преображај руралних насеља у близини градова - уочавање законитости процеса који мењају насеља 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

Привреда	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са појмом привреде, привредних делатности и привредних сектора - упознавање ученика са природном и географском средином - уочавање природних и друштвених утицаја на развој привреде - значај географског простора на развој пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма, трговине и ванпривредних делатности - уочавање привредно развијених и неразвијених региона у Србији, Европи и свету -разумевање услова природне средине, друштвено историјских и савремених узрока на концепт одрживог развоја привреде 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Држава и интеграциони процеси	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са политичко-географским карактеристикама државе - разумевање појма државе, њених елемената и указивање на време и места настанка првих држава у свету - уочавање географског положаја, границе, величине и компактности територије државе - схватање појма и функције државних граница - разумевање појмова енклава и ексклава - упознавање ученика са појмом и функцијама главног града - упознавање ученика са политичко-географском картом света после Другог светског рата - упознавање ученика са територијалним интегритетом, споровима и интеграцијским процесима у свету 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

Географија Европе	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са предметом проучавања регионалне географије - упознавање ученика са географским положајем, границом и величином Европе - упознавање ученика са хоризонталном разуђености и рељефом Европе - упознавање ученика са водама, климатским одликама и вегетацијом Европе - упознавање ученика са становништвом и насељима у Европи - упознавање ученика са одликама привреде у Европи - уочавање географских регија Европе: Јужна Европа (Пиринејско, Апенинско и Балканско полуострво), Средња Европа (прибалтичке, алпске и подунавске земље), Западна Европа (континентални део – Француска и земље Бенелукса и острвски део Велика Британија и Ирска), Северна Европа (Јиланд и Скандинавско полуострво, Ботнички штит и острво Исланд) и Источна Европа (Источно – европска низија, прибалтичке земље, Кавказ и Урал) 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
------------------------------	---	--

Програм наставе и учења из географије за 7. разред основне школе

Циљ учења географије је: да ученик структурно и појмовно овлада природно – географским, демографским, насеобинским, политичко – географским, економско – географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - описује физичко – географске и друштвено – економске регије света по континентима: Европа; Азија; Северна Америка; Јужна Америка; Аустралија и Поларне области 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Регионална географија Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора.</p>	ГЕ.1.1.2.

<p>- дефинише и усваја знања из физичко – географских и друштвено – економских одлика регионалних области Европе по следећем реду: Јужна Европа – државе: бивше СФРЈ (Србија, Црна Гора, БИХ, Хрватска, Словенија, Македонија); Италија, Шпанија и Грчка; Средња Европа – Савезна република Немачка; Западна Европа – Република Француска, Уједињено краљевство Велике Британије и Северне Ирске; Северна Европа – Краљевина Норвешка; Источна Европа – Руска федерација; Европска унија – пример интеграционих процеса</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Регионална географија Европе</p> <p>Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса.</p>	<p>ГЕ.1.1.4., ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4., ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2., ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3., ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.3., ГЕ.2.2.3. ГЕ.2.2.4, ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.1., ГЕ.2.3.3. ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1., ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4., ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4., ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2., ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3</p>
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет Азије; - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Азије; - проналази податке о привредним одликама Азије; - описује политичку и регионалну поделу Азије; - дефинише и усваја знања из физичко – географских и друштвено – економских одлика регионалних области Азије по следећем реду: Југозападна Азија; Јужна Азија; Југоисточна Азија; Источна Азија и Централна Азија 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Азија Географски положај, границе и величина Азије.</p> <p>Природне одлике Азије.</p> <p>Становништво Азије.</p> <p>Насеља Азије.</p> <p>Привреда Азије.</p> <p>Политичка и регионална подела.</p> <p>Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела.</p> <p>Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела.</p> <p>Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела.</p> <p>Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела.</p> <p>Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво</p>	<p>ГЕ.1.1.4.,ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4.,ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2.,ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3., ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.3.,ГЕ.2.2.3. ГЕ.2.2.4,ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.1.,ГЕ.2.3.3. ГЕ.2.4.2.,ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1.,ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4.,ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4.,ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2.,ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2.,ГЕ.3.4.3</p>
---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет Африке; - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Африке; - проналази податке о привредним одликама Африке; - описује политичку и регионалну поделу Африке; - дефинише и усваја знања из физичко – географских и друштвено – економских одлика регионалних области Африке по следећем реду: Сахарска Африка и Подсахарска Африка 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Африка Географски положај, границе и величина Африке.</p> <p>Природне одлике Африке.</p> <p>Становништво Африке.</p> <p>Насеља Африке.</p> <p>Привреда Африке.</p> <p>Политичка и регионална подела.</p> <p>Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка.</p>	<p>ГЕ.1.1.4. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3. ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.3. ГЕ.2.2.4 ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.3. ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3</p>
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет Северне Америке; - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Северне Америке; - проналази податке о привредним одликама Северне Америке; - описује политичку и регионалну поделу Северне Америке 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Северна Америка Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке.</p> <p>Природне одлике Северне Америке.</p> <p>Становништво Северне Америке.</p> <p>Насеља Северне Америке.</p> <p>Привреда Северне Америке.</p> <p>Политичка подела.</p>	<p>ГЕ.1.1.4. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2.,ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3. ГЕ.2.1.1.,ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.3.,ГЕ.2.2.4 ГЕ.2.3.1.,ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.3. ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3</p>
--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет Јужне Америке; - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Јужне Америке; - проналази податке о привредним одликама Јужне Америке; - описује политичку и регионалну поделу Јужне Америке 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Јужна Америка Географски положај, границе и величина Јужне Америке.</p> <p>Природне одлике Јужне Америке.</p> <p>Становништво Јужне Америке.</p> <p>Насеља Јужне Америке.</p> <p>Привреда Јужне Америке.</p> <p>Политичка подела.</p>	<p>ГЕ.1.1.4. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3. ГЕ.2.1.1.,ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.3.,ГЕ.2.2.4 ГЕ.2.3.1.,ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.3.,ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1.,ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет Аустралије и Океаније; - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Аустралије и Океаније проналази податке о привредни одликама Аустралије и Океаније; - описује политичку и регионалну поделу Аустралије и Океаније 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Аустралија и Океанија Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније.</p> <p>Природне одлике Аустралије.</p> <p>Колонијални период и становништво Аустралије.</p> <p>Насеља Аустралије.</p> <p>Привреда Аустралије.</p> <p>Океанија – основна географска обележја.</p> <p>Политичка и регионална подела.</p>	<p>ГЕ.1.1.4. ГЕ.1.2.3.,ГЕ.1.2.4. ГЕ.1.3.1.,ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.,ГЕ.1.4.3. ГЕ.2.1.1.,ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.2.3.,ГЕ.2.2.4 ГЕ.2.3.1.,ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.3.,ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3</p>
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише географски положај, границе и величину континента; - описује разуђеност обале континента (острва, полуострва, мореузе, заливе и мора); - класификује облике рељефа, климу и климатске типове, водне објекте (реке и језера), биљни и животињски свет <p>Поларних области;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проналази податке о основним одликама становништва (број становника, природни прираштај, густина насељености и миграције) и структурама становништва (полно – старосна, расна, етничка и верска); - дефинише насеља Поларних области; - проналази податке о привредни одликама Поларних области; - описује политичку и регионалну поделу Поларних области 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и орјентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Поларне области</p> <p>Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања.</p> <p>Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ГЕ.1.1.4. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.2.4. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2.,ГЕ.1.4.2. ГЕ.1.4.3.,ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.3.,ГЕ.2.2.3. ГЕ.2.2.4,ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.3.1.,ГЕ.2.3.3. ГЕ.2.4.2.,ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.1.2. ГЕ.3.1.4. ГЕ.3.2.1. ГЕ.3.2.4. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.3.3. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3
---	---	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из географије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Регија и регионална географија	<ul style="list-style-type: none"> - упознати ученике са предметом и задацима проучавања, као и поделом регионалне географије, ослањајући се на њихова већ стечена географска знања из 6. разреда о појму географске регије, а са циљем разумевања комплексних односа и веза између географских објеката, појава и процеса у географској средини. - објаснити да се регионална географија изучава са циљем да би ученици сазнали какви су односи и везе између природе и људи, као и да би постали свесни да опстанак живота на Земљи зависи од њиховог међусобног односа. - објаснити ученицима да су принципи регионализације (физичко-географски и друштвено-географски) правила на основу којих се врши подела хетерогене Земљине површине на хомогене географске регије, као нпр. геоморфолошке, климатске, хидрографске, педолошке, биогеографске, економске (рударске, аграрне, индустријске, туристичке), урбане, културне, историјске, политичке и друге регије. - указати на то да одређене регије карактерише сличан географски изглед (физиономске регије), а да друге поседују једну или неколико функција (функционалне регије). - обраду наставних јединица о континентима вршити по Керовом систему, који подразумева следећи редослед излагања: географски положај, границе и величина, рељеф, клима, воде, живи свет, становништво, насеља, привреда, политичка и регионална подела континента. Истим редоследом анализирати и одабране државе. 	<ul style="list-style-type: none"> - иницијално тестирање - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

<p>Географске регије Европе</p>	<ul style="list-style-type: none"> - истаћи културно-цивилизацијске тековине Јужне Европе (нпр. колевка европске цивилизације, период географских открића, хуманизам, ренесанса...), етно-лингвистичку хетерогеност (романски, јужнословенски и изоловане групе народа), привредне одлике кроз везу са природним условима и ресурсима, са освртом на туризам (позната туристичка регија света / краљица туризма) и политичку поделу. - обрадити културно-цивилизацијске тековине Средње Европе (процвет науке, културе и технологије захваљујући хуманизму и ренесанси, културно-уметнички правци, традиција народних фестивала, филмска индустрија и сл.), савремене демографске процесе, природне ресурсе и привредни развој, урбанизацију (велики градови, агломерације, конурбације и мегалополиси) и политичку поделу. - Западну Европу обрадити кроз културно-цивилизацијске тековине регије (велика колонијална царства, индустријске револуције...), демографске процесе, природне ресурсе и привредни развој (најразвијенија европска регија), урбанизацију (индустријски градови, конурбације нпр. Ранштад, Велики Лондон, Париз, Фламмански дијамант...), политичку поделу - Северну Европу посебно анализирати кроз везу природних ресурса (енергенти, руде, минералне сировине) са привредним развојем (специјализована индустрија, висок животни стандард становништва) и анализирати етничка обележја, политичку поделу -у оквиру Источне Европе истаћи културно-цивилизацијске тековине, етничку хетерогеност (Руси, Татари, Украјинци, Белоруси, Казаси, Јермени,..), природне услове и ресурсе, привредне карактеристике и политичку поделу - објаснити значај Европске уније у свету, као пример интеграционих процеса. 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
--	--	--

Азија	- упознавање ученика са општегеографским одликама овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине: југозападну, јужну, југоисточну, источну и централну Азију.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Африка	- упознавање ученика са општегеографским одликама овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине Сахарска Африка и афрички Медитеран, Подсахарска Африка	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Северна Америка	- упознавање ученика са општегеографским одликама овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине Англоамерика и Средња Америка	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

Јужна Америка	<p>-уознавање ученика саопштегеографским одликама овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине Латинска Америка</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Аустралија и Океанија	<p>- упознавање ученика саопштегеографским одликама овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
Поларне области	<p>- упознати ученике са карактеристичним одликама ових простора. У том смислу, пажњу треба посветити специфичностима оријентације на половима (нпр. помоћу звезда, компаса, Сунца), дужини обданице и ноћи, висини Сунца над хоризонтом, односима копна и мора, историјату истраживања, садашњим истраживањима, као и међународној подели ових простора.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

Програм наставе и учења из географије за 8. разред основне школе

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
– одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	- дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња	Географски положај, границе и величина територије Србије Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Симболи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева.	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.3.4.2.

<ul style="list-style-type: none"> – опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Физичко-географске одлике Србије</p> <p>Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света.</p>	<p>ГЕ.1.2.2. ГЕ.1.2.3. ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.2.2. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.2.2. ГЕ.3.4.1.</p>
--	--	--	--

<p>– објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције;</p> <p>– изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи;</p> <p>– изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике;</p> <p>– израђује и анализира графичке приказе структура становништва;</p> <p>– објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи;</p> <p>– уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи;</p> <p>– доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;</p> <p>– препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Друштвено-географске одлике Србије</p> <p>Кретање броја становника и њихов просторни размештај.</p> <p>Природно кретање.</p> <p>Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика.</p> <p>Прва насеља у Србији.</p> <p>Село и рурални процеси.</p> <p>Градови.</p> <p>Урбанизација и проблеми урбаног развоја.</p> <p>Београд.</p> <p>Природни ресурси и привредни развој.</p> <p>Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде.</p> <p>Пољопривреда и географски простор.</p> <p>Индустрија и географски простор.</p> <p>Саобраћај и географски простор.</p> <p>Туризам и трговина.</p> <p>Делатности кварталног сектора.</p>	<p>ГЕ.1.3.1.</p> <p>ГЕ.1.3.2.</p> <p>ГЕ.1.4.1.</p> <p>ГЕ.2.3.1.</p> <p>ГЕ.2.3.2.</p> <p>ГЕ.2.4.1.</p> <p>ГЕ.3.3.1.</p> <p>ГЕ.3.3.2.</p> <p>ГЕ.3.4.1.</p>
---	--	---	--

<p>– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Природна и културна баштина Србије Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.</p>	<p>ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.4.1.</p>
<p>– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p>Географија завичаја Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике</p>	<p>ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.4.1.</p>

<p>– објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња 	<p>Срби у региону и дијаспори Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори.</p>	<p>ГЕ.1.4.1. ГЕ.2.4.1. ГЕ.3.4.1.</p>
---	---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из географије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Географски положај, границе и величина територије Србије	<ul style="list-style-type: none"> - потребно је објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, детерминанте и компоненте географског положаја, њене границе, облик и величину територије - важно је издвојити граничне прелазе Србије према суседним државама и објаснити централно језгро – колевку државне идеје, центар интеграције и фактор кохезије њене територије - оспособити ученике да израђују тематске карте о <i>Географском положају, границама и величини територије Србије</i> користећи неме карте, на којима се могу издвојити различити садржаји везани за ову наставну тему 	<ul style="list-style-type: none"> - иницијално тестирање - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови

<p>Физичко-географске одлике Србије</p>	<ul style="list-style-type: none"> - кључно је да у светлу теорије литосферних плоча ученик опише геотектонски положај и геотектонску рејонизацију Србије сагледавањем односа Евроазијске и Афричке литосферне плоче, објасни механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије и именује значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији - ученика треба упознати са генетским и основним морфолошким типовима рељефа као и њиховом распрострањеношћу уз помоћ географске карте Србије. - неопходно је да ученик самостално користи климатолошке податке који се односе на температуру и падавине изабраног места. Климатолошки подаци могу се преузети из метеоролошких годишњака који су доступни на сајту Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗС) -ученика треба упознати и са ветровима и инсолацијом. Просторну и временску дистрибуцију температура, падавина и ветрова треба повезати са климатским факторима који условљавају њихово формирање. Као последица просторне и временске дистрибуције вредности климатских елемената на простору Србије издвајају се одређене климатске области - ученику би требало указати на постанак, еволуцију и распрострањеност река, језера, подземних вода и термоминералних извора на територији Србије. Упознати га са основним хидрографским карактеристика река Србије, чије груписање би се извршило према припадајућем морском сливу -наставник ставља акценат на интеракцију природе и друштва и указује ученицима да се људско друштво не може посматрати независно од природног окружења. -објаснити да су ареали биљних и животињских врста детерминисани рељефом, земљиштем, климом, присуством воде и другим факторима 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - домаћи задатак - писана провера – тестови
--	---	--

Друштвено-географске одлике Србије	<p>- акценат треба ставити на објашњење кретања броја становништва по подацима пописа (предлог је да временски обухват буде након Другог светског рата), природног прираштаја и миграција</p> <p>- наставници треба да упознају ученике са изворима података о становништву (попис, матична статистика, други извори) и да их науче како се ови подаци користе и тумаче</p> <p>- обрадити садржаје везане за настанак насеља у нашој земљи, село и руралне процесе (депопулација, деаграризација, сенилизација, гашење сеоских насеља, псеудоурбанизација, итд.), основне одлике градова, њихове функције и гравитациони утицај, унутрашњу структуру градова и односе са околним простором. Неопходно је посебну пажњу посветити процесу урбанизације и главним урбаним проблемима. Ова целина се завршава упознавањем са Београдом, главним градом Србије, његовим географским положајем, историјско-географским и функционалним развојем</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- писана провера – тестови</p>
Природна и културна баштина Србије	<p>- уз помоћ карте и других расположивих извора информација ученици треба да анализирају просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији.</p> <p>- организовањем посета манастирима, музејима, националним парковима изводе се закључци о важности националног и културног идентитета наше земље</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- писана провера – тестови</p>
Географија завичаја	<p>- поучавање и учење путем открића које обухвата прикупљање података од локалног становништва и самостално посматрање објеката и процеса. Организација теренског рада подразумева истраживачки пројектни задатак где наставник у сарадњи са ученицима дефинише тему, циљ и задатак истраживања, објашњава наставне методе, дефинише хипотезе, израђује нацрт истраживања, описује фазе и ток реализације истраживања, одређује релевантне изворе информација, наводи начин обраде података и приказивање добијених резултата кроз вредновање и евалуацију пројекта</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- писана провера – тестови</p>

<p>Срби у региону и дијаспори</p>	<p>- навести државе и ентитете у којима живе припадници српског народа, наведе број припадника нашег народа у земљама бивше СФРЈ, региону и дијаспори, објасни узроке досељавања Срба у различитим историјским периодима, упореди економски, културни и политички положај Срба</p> <p>- потребно је да се ученици осмог разреда упознају са тиме колико припадника нашег народа живи на тлу бивше СФРЈ, у региону и дијаспори, када су се и зашто досељавали у те државе, какав им је економски, политички и културни статус, којим делатностима се баве, какав им је однос са већинским становништвом тих држава</p>	<p>- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>- самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- писана провера – тестови</p>
--	---	---

Допунска и додатна настава из географије од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из географије за пети разред основне школе

Циљ допунске наставе из географије је пружање подршке ученику да изучавајући географске догађаје, појаве и процесе стекне основна географска знања и компетенције неопходне за разумевање физичко-географских одлика васионе и планете Земље, развије вештине критичног мишљења и одговоран однос према себи и физичко-географском простору који га окружује.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Човек и географија	1
Васиона	5
Планета Земља: облик Земље и структура њене површине	3
Планета Земља: Земљина кретања	3
Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље	11
Планета Земља: ваздушни омотач Земље	5
Планета Земља: воде на Земљи	5
Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Човек и географија	-увођење ученика у главне појмове географије као науке, значаја проучавања географије и поделе географије на физичку, друштвену и регионалну географију - коришћење еуџбеника	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Васиона	- увођење ученика у основне појмове астрономије: сазвезђа и галаксије, звезде, Сунчев систем, планета, сателит, астероид, комета и метеор - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: облик Земље и структура њене површине	- увођење ученика у основне чињенице о облику Земље, димензије Земље, распоред копна и мора - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: Земљина кретања	- увођење ученика у главне појмове кретања Земље, ротацију и револуцију и њихове последице - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље	- увођење ученика у изучавање унутрашње грађе Земље, подела стена, литосферне плоче, настанак рељефа на Земљи - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: ваздушни омотач Земље	- увођење ученика у основне појмове метеорологије и климатологије, климатски елементи и чиниоци - коришћење еуџбеника, слика, графикона, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: воде на Земљи	- увођење ученика у основне појмове хидросфере, поделу на слатке и слане воде - коришћење еуџбеника, слика, графикона, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи	- увођење ученика у главне појмове биосфере, њихову распрострањеност на Земљи - коришћење еуџбеника, слика, графикона, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм додатне наставе из географије за пети разред основне школе

Циљ додатне наставе из географије је пружање додатне подршке ученику да изучавајући географске догађаје, појаве и процесе развија компетенције неопходне за разумевање физичко-географских одлика васионе и планете Земље, развија вештине критичног мишљења и одговоран однос према себи и физичко-географском простору који га окружује.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Човек и географија	1
Васиона	5
Планета Земља: облик Земље и структура њене површине	3
Планета Земља: Земљина кретања	3
Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље	11
Планета Земља: ваздушни омотач Земље	5
Планета Земља: воде на Земљи	5
Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Човек и географија	-увођење ученика у главне појмове географије као науке, значаја проучавања географије и поделе географије на физичку, друштвену и регионалну географију - коришћење еуџбеника	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Васиона	- увођење ученика у главне појмове астрономије као науке, изучавање сазвезђа и галаксија, звезда, Сунчевог система, планета, сателита, астероида, комета и метеора - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Планета Земља: облик Земље и структура њене површине	- увођење ученика у главне тезе о облику Земље, начини доказивања облика Земље, димензије Земље и структура њене површине, распоред копна и мора - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Планета Земља: Земљина кретања	- увођење ученика у главне појмове кретања Земље, ротацију и револуцију и њихове последице - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Планета Земља: унутрашња грађа и рељеф Земље	- увођење ученика у главне појмове геологије и геоморфологије, изучавање унутрашње грађе Земље, подела стена, литосферне плоче, настанак рељефа на Земљи, стварање младих веначних набраних планина, старих громадних раседних планина, котлина, вулкана и земљотреса, ерозије и акумулације - коришћење еуџбеника, слика, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Планета Земља: ваздушни омотач Земље	- увођење ученика у главне појмове метеорологије и климатологије, изучавање атмосфере и тропосфере, времена и временских елемената, климе и климатских чинилаца, типова климе и климатских области, загађивања атмосфере - коришћење еуџбеника, слика, графикана, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак

Планета Земља: воде на Земљи	- увођење ученика у главне појмове хидросфере, поделу на слатке и слане воде, њихове кључне карактеристике - коришћење еуџбеника, слика, графикана, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Планета Земља: биљни и животињски свет на Земљи	- увођење ученика у главне појмове биосфере, њихову распрострањеност на Земљи - коришћење еуџбеника, слика, графикана, видео записа, ппт	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм допунске наставе из географије за шести разред основне школе

Циљ допунске наставе из географије је пружање помоћи ученицима којима је потребна како у савладавању програма тако и у учењу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Друштвена географија	1
Географска карта	3
Становништво	3
Насеља	3
Привреда	3
Држава и интеграциони процеси	2
Географија Европе	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Друштвена географија	- користити садржаје који ће најједноставније објаснити појам друштвене географије, предмет проучавања и њену поделу	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Географска карта	- бавити се основним елементима карте на конкретним примерима - употреба карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Становништво	- користити садржаје који ће појаснити основне карактеристике становништва (број, природни прираштај, миграције)	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Насеља	- користити садржаје који ће помоћи у разумевању дефиниције и поделе насеља	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Привреда	- користити садржаје за појашњавање појма привреде и њене поделе	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Држава и интеграциони процеси	- користити садржаје који дефинишу појам државе и њене елементе	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Географија Европе	- користити садржаје који ће помоћи у разумевању основних одлика Европе као континента, као регије	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак

Програм додатне наставе из географије за шести разред основне школе

Циљ додатне наставе из географије је да омогући ученицима да у складу са својим посебним интересовањима и склоностима развију додатно те способности и прошире постојећа знања.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Друштвена географија	1
Географска карта	3
Становништво	3
Насеља	3
Привреда	3
Држава и интеграциони процеси	2
Географија Европе	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Друштвена географија	- користити садржаје који ће објаснити појам друштвене географије, предмет проучавања и њену поделу	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Географска карта	- бавити се основним елементима карте на конкретним примерима - употреба карте - одређивање географске ширине и географске дужине - читање размера карте и израчунавање растојања на карти - познавање техника представљања рељефа	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Становништво	- користити садржаје који ће појаснити основне карактеристике становништва (број, природни прираштај, миграције) - читање и тумачење статистичких података	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Насеља	- користити садржаје који ће помоћи у разумевању дефиниције и поделе насеља - размештај насеља на планети - читање са карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Привреда	- користити садржаје за појашњавање појма привреде и њене поделе - привредне делатности код нас и у свету - израда презентације	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Држава и интеграциони процеси	- користити садржаје који дефинишу појам државе и њене елементе - коришћење карте за објашњавање одређених елемената државе	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Географија Европе	- користити садржаје којима је приказана Европа (читати са карте) кључне тачке, географски положај, рељеф, воде, клима - израда презентације - попуњавање неме карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм допунске наставе из географије за седми разред основне школе

Циљ допунске наставе из географије је пружање помоћи ученицима којима је потребна како у савладавању програма тако и у учењу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Регија и регионална географија	1
Географске регије Европе	3
Азија	3
Африка	3
Северна Америка	3
Јужна Америка	3
Аустралија и Океанија	1
Поларне области	1

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Регија и регионална географија	- упознати ученике са предметом и задацима проучавања, као и поделом регионалне географије, ослањајући се на њихова већ стечена географска знања из 6. разреда о појму географске регије	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Географске регије Европе	- упознати ученике са основном регионалном поделом Европе и природним и друштвеним одликама тих регија - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Азија	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Африка	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Северна Америка	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Јужна Америка	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Аустралија и Океанија	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Поларне области	- користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике датих регија - коришћење карте	- формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм додатне наставе из географије за седми разред основне школе

Циљ додатне наставе из географије је да омогући ученицима да у складу са својим посебним интересовањима и склоностима развију додатно те способности и прошире постојећа знања.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Регија и регионална географија	1
Географске регије Европе	3
Азија	3
Африка	3
Северна Америка	3
Јужна Америка	3
Аустралија и Океанија	1
Поларне области	1

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Регија и регионална географија	<ul style="list-style-type: none"> - упознати ученике са предметом и задацима проучавања, као и поделом регионалне географије, ослањајући се на њихова већ стечена географска знања из 6. разреда о појму географске регије 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Географске регије Европе	<ul style="list-style-type: none"> - упознати ученике са регионалном поделом Европе и природним и друштвеним одликама тих регија - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Азија	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Африка	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Северна Америка	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Јужна Америка	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Аустралија и Океанија	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике континента - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Поларне области	<ul style="list-style-type: none"> - користити оне садржаје којима се приказују основне природне и друштвене одлике датих регија - коришћење карте - попуњавање неме карте - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм допунске наставе из географије за осми разред основне школе

Циљ допунске наставе из географије је пружање помоћи ученицима којима је потребна како у савладавању програма тако и у учењу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 17

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Географски положај, границе и величина територије Србије	2
Физичко-географске одлике Србије	4
Друштвено-географске одлике Србије	4
Природна и културна баштина Србије	2
Географија завичаја	3
Срби у региону и дијаспори	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Географски положај, границе и величина територије Србије	<ul style="list-style-type: none"> - објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, географски положај, њене границе, облик и величину територије - показати на карти са којим државама се граничимо 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Физичко-географске одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - издвојити рељефне целине, показати најзначајније реке, навести основне типове климе 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Друштвено-географске одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - издвојити основне карактеристике нашег становништва (број, верска припадност, националне мањине, природни прираштај, миграције) - навести који је главни град - извршити поделу насеља на сеоска и градска 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Природна и културна баштина Србије	<ul style="list-style-type: none"> - навести који су то природни и културни објекти у Србији заштићени 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Географија завичаја	<ul style="list-style-type: none"> - укратко представити природне и друштвене карактеристике свог завичаја 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Срби у региону и дијаспори	<ul style="list-style-type: none"> - навести државе у окружењу у којима живе припадници српског народа 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Програм додатне наставе из географије за осми разред основне школе

Циљ додатне наставе из географије је да омогући ученицима да у складу са својим посебним интересовањима и склоностима развију додатно те способности и прошире постојећа знања.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 17

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Географски положај, границе и величина територије Србије	2
Физичко-географске одлике Србије	4
Друштвено-географске одлике Србије	4
Природна и културна баштина Србије	2
Географија завичаја	3
Срби у региону и дијаспори	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Географски положај, границе и величина територије Србије	<ul style="list-style-type: none"> -објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, детерминанте и компоненте географског положаја, њене границе, облик и величину територије - важно је издвојити граничне прелазе Србије према суседним државама и објаснити централно језгро – колевку државне идеје, центар интеграције и фактор кохезије њене територије - оспособити ученике да израђују тематске карте о <i>Географском положају, границама и величини територије Србије</i> користећи неме карте, на којима се могу издвојити различити садржаји везани за ову наставну тему 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Физичко-географске одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - назначити геотектонску рејонизацију Србије сагледавањем односа Евроазијске и Афричке литосферне плоче - објаснити механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије и именовати значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији - самостално коришћење климатолошких података - постанак и еволуција речних токова - хидрографске карактеристике река Србије, груписање према припадајућем морском сливу -израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак
Друштвено-географске одлике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - читање пописа становништва - најстарији трагови насељавања наше територије - Београд – главни град – презентација - нема карта - привредни рејони 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак

Природна и културна баштина Србије	<ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ карте и других расположивих izvora информација ученици треба да направе списак природних и културних објеката у Србији. - посета манастирима, музејима и другим културним објектима у непосредној околини 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Географија завичаја	<ul style="list-style-type: none"> - прикупљање података од локалног становништва и самостално посматрање објеката и процеса - израда презентације и панорама 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак
Срби у региону и дијаспори	<ul style="list-style-type: none"> - картирање места на карти Европе и света у којима има највише наших исељеника - презентација 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак

Програм припремне наставе из географије за осми разред основне школе

Циљ припремне наставе из географије је обнављање и утврђивање градива пређеног у претходним разредима како би се ученици што боље спремили за полагање дела комбинованог теста завршног испита.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Васиона	2
Планета Земља	4
Географска карта	3
Становништво	2
Насеља	2
Привреда	2
Држава и интеграциони процеси	2
Географија Европе	2
Азија	2
Африка	2
Северна Америка	2
Јужна Америка	2
Аустралија и Океанија	2
Поларне области	1
Природне карактеристике Србије	3
Друштвене карактеристике Србије	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма припремне наставе из географије

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма припремне наставе и учења
Васиона	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Планета Земља	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Географска карта	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - вежбање на карти 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Становништво	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Насеља	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Привреда	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта

Држава и интеграциони процеси	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Географија Европе	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Азија	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Африка	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Северна Америка	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Јужна Америка	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта
Аустралија и Океанија	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевалуација и евалуација - домаћи задатак - нема карта

Поларне области	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак - нема карта
Природне карактеристике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак - нема карта
Друштвене карактеристике Србије	<ul style="list-style-type: none"> - утврђивање кључних појмова наставне теме - израда презентације - попуњавање неме карте 	<ul style="list-style-type: none"> - формативно оцењивање усмених одговора ученика - самоевулација и евулација - домаћи задатак - нема карта

Програм наставе и учења из историје од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из историје за 5. разред основне школе

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; разврста историјске изворе према њиховој основној подели; повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); веронаука: моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација	Основи проучавања прошлости	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; разликује основне одлике каменог и металног доба	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Комуникација	ПРАИСТОРИЈА	ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

<p>лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; разликује врсте писама цивилизација Старог истока; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; користи основне историјске појмове</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу;</p>	<p>СТАРИ ИСТОК</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; опише особности природних услова и географског положаја античке Грчке; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; пореди начин живота припадника различитих</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p>

<p>друштвених слојева у античкој Грчкој, идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; истражи основна обележја и значај религије старих Грка; разликује легенде и митове од историјских чињеница; наведе значај и последице освајања Александра Великог; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове</p>			<p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>
<p>израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове; лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наведе основне разлике између античке римске републике и царства; разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; истражи основна обележја и значај религије античког Рима; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум,</p>	<p>Компетениција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>АНТИЧКИ РИМ</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p>

век или деценију			<p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
------------------	--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИСТОРИЈЕ у 5. разреду

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
<p>Основи проучавања прошлости ПРАИСТОРИЈА СТАРИ ИСТОК АНТИЧКА ГРЧКА АНТИЧКИ РИМ</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету... Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист. извора</p>	<p>Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>
<p>ПРАИСТОРИЈА</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-скулптуре Лепенског вира и Винче, музичко васпитање-бубњеви, верска настава- постанак човека, грађанско васпитање-подела друштва по својини... Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>

<p>СТАРИ ИСТОК</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија-Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-однос владара и поданика... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилона, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону...) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфавет, слик различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета , као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>
<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање- демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битак Александра Македонског, Аријан) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација (Баџач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>

АНТИЧКИ РИМ	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)...</p> <p>Осмишљавање додатног материјала из историје</p> <p>Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p> <p>Истражује и излаже биографије познатих личности-Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>
-------------	---	---

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

-корелација са градивом из предмета Познавање природе и друштва кроз: обнављање појмова и садржаја који се односе на увод у историју (појам времена, прошлости, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости (аристократија, демократија, монархија, република и сл).

Између предмета:

-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (попут оних из народне књижевности, грчких митова и сл).

-математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости...

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова-ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности старог века (праисторијска уметност, доба антике, ранохришћанска уметност и архитектура), израда паноа, плаката, цртежа, модела;

-географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава...

-грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл).

- верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство-православно и католичко, ислам, јудаизам).

- музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике (музика у праисторији, музика у време антике и сл);

- физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. образовање младих Египћана, Спартанаца и Римљана, Олимпијске игаре у Старој Грчкој сл.).

Програм Наставе и учења из историје за 6. разред основне школе

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
лоцира одређену временску јединицу на временској ленти; именује периоде прошлости и историјске периоде, наводи граничне догађаје; разврстава историјске изворе према њиховој основној подели; повезује историјске изворе са установама у којима се чувају; користи основне историјске појмове; именује средњи век и нови век и наводи граничне догађаје; користи основне историјске појмове (стари век, средњи век, повеља, житије); пореди историјске периоде; разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација;	Основи проучавања прошлости	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у раном средњем веку; на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; приказује на историјској карти динамику историјских појава и промена; на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу	Средоземље и српске земље у раном средњем веку	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из

<p>идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у раном средњем веку ; разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном средњем веку; на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина раног средњег века у савременом друштву; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања</p>			<p>прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у позном средњем веку; на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у позном средњем</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Средоземље и српске земље у позном средњем веку</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p>

<p>веку; идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем веку; разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања</p>			<p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према</p>	<p>Европа, свет и српске земље у раном новом веку</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p>

<p>суседима у раном новом веку; идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница историјске од легендарних личности; образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>	<p>здрављу</p>		<p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>
---	----------------	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИСТОРИЈЕ у 6. разреду

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ	Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика.
Средоземље и српске земље у раном средњем веку	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др.</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија, веронаука, ликовно, музичко, грађанско, српски језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Обележавање Дана словенске писмености</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>

<p>Средоземље и српске земље у позном средњем веку</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења. Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Савиндан</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>
<p>Европа, свет и српске земље у раном новом веку</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

-корелација са градивом петог разреда кроз: обнављања увода у историју (периодизација, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости (робовласничко и феудално друштво, аристократија, демократија, монархија, република, олимпијске игре и сл).

Између предмета:

-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (Житије Светог Саве и Светог Симеона, Слобо Љубве деспота Стефана Лазаревића, Живот и прикљученија- Доситеја Обрадовића).

-математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости...

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

-ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности средњег и новог века (фрескосликарство, архитектура- најпознатије цркве, манастири, тврђаве и дворови; вајарство у средњем веку; слике и кипови из времена хуманизма и ренесансе, најпознатије катедрале, грб и застава кнежевине/краљевине Србије и сл), израда паноа, плаката, цртежа, модела;

-географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава...

-грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (попут монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл).

- верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство- православно и католичко, ислам, јудаизам).

- музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике;

- физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. спортови који су се упражњавали у средњем веку, витешке игре и сл.).

Програм Наставе и учења из историје за 7. разред основне школе

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје; повезује историјске изворе са установама у којима се чувају; именује нови век и наводи граничне догађаје; користи основне историјске појмове пореди историјске периоде; разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација	Основи проучавања прошлости	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
Користи основне историјске појмове; Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени); Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи; Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност; Изражава своје ставове на аргументован начин; Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу	Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20. века	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

<p>новом веку; Препознаје основне карактеристике различитих идеологија; Препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историј. Извора; Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; Упореди, анализира и уочава разлике између свог и ставова других; Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету; Употреби податке из табеле у једноставном истраживању; Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; Презентује самостално или у групи резултате једноставног истраживања, заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ</p>			<p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера; Препознаје основне карактеристике различитих идеологија; Анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; Користи основне историјске појмове; На карти показује места где су се десили одређени догађаји; Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту Самостално или у групи реализује једноставне задатке; Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и</p>

<p>примерима; Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; Препознаје основне карактеристике различитих идеологија; Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; Упореди, анализира и уочава разлике између свог и ставова других; Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету; Употреби податке из табеле у једноставном истраживању; Наведи специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)</p>			<p>последнице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Балкански ратови, Први светски рат; Користи основне историјске појмове; Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту: Петар I и Александар Карађорђевић, Николај II Романов, Вилхелм II, Вудро Вилсон; Наведи специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку: интереси великих сила и савеза; Балкански ратови; Уочава везу између развоја српске државности током</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и</p>

<p>новог века и савремене српске државе; Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије; Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва: споменичко наслеђе Балканских ратова, 11. новембар; Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку: Балкански ратови и Први светски рат, Србија, Краљевина СХС; Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом: прелазак Срба преко Албаније и др; Уочава улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости: "Тамо далеко", <i>Време смрти</i>, <i>Дан шести</i> и др; Раздваја битно од небитног у историјској наративи; Презентује самостално, или у групи, резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ; визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући историј. период, догађај и век; лоцира на историјској карти најважније појмове Новог века; у излагању историјске наративе користи основне научне појмове.</p>			<p>последнице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>
--	--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИСТОРИЈЕ у 7. разреду

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графика Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву (евентуално виртуелна посета музеју), локалитету из новог века... Проналажење примера за период новог века од стране ученика	Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика.
Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20.века	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графика Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву (евентуално виртуелна посета музеју), локалитету из новог века... Проналажење примера за период новог века од стране ученика	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графика Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву (евентуално виртуелна посета музеју), локалитету из новог века... Проналажење примера за период новог века од стране ученика	Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графика Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву (евентуално виртуелна посета музеју), локалитету из новог века... Проналажење примера за период новог века од стране ученика	Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

-корелација са градивом петог и шестог разреда кроз: обнављања увода у историју (периодизација, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости (робовласничко и феудално друштво, аристократија, демократија, монархија, република, олимпијске игре и сл).

-корелација са градивом осмог разреда у наставној теми увод у историју као и на наставне садржаје који нам указују на значај средњег и новог века за данашњицу (споменици културе старог и средњег века на простору дан. Републике Србије, под заштитом УНЕСКА; значај Карађорђевића и Обреновића и сл).

Између предмета:

-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (Житије Светог Саве и Светог Симеона, Слобо Љубве деспота Стефана Лазаревића, Живот и прикљученија- Доситеја Обрадовића, Историјски списи Вука Караџића који се односе на Први српски устанак и доба владавине кнеза Милоша).

-математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости...

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

-ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности средњег и новог века (фрескосликарство, архитектура- најпознатије цркве, манастири, тврђаве и дворови; вајарство у средњем веку; слике и кипови из времена хуманизма и ренесансе, најпознатије катедрале, грб и застава кнежевине/краљевине Србије и сл), израда паноа, плаката, цртежа, модела;

-географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава...

-грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (попут монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл).

- верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство- православно и католичко, ислам, јудаизам).

- музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике (Српска химна- првобитан и данашњи текст; Моцарт, Бетовен, Шопен, Чајковски и сл);

- физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. спортови који су се упражњавали у средњем веку, витешке игре, обнављање Олимпијских игара 1896. и улога Пјера де Кубертена у томе, појава фудбала и кошарке као модерних спортова и сл.).

Програм Наставе и учења из историје за 8. разред основне школе

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>процесе из савремене историје на временској ленти; уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора;</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација</p>	<p>Основи проучавања прошлости</p>	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>
<p>доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција Комуникација</p>	<p>Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних,</p>

<p>препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права;</p>			<p>материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; објасни значење појмова геноцид и Холокауст; идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Други светски рат</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и</p>

			<p>карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>
<p>изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;</p>	<p>Компетениција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност</p>

			<p>националне, регионалне и светске историје ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>
<p>осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.</p>	<p>Компетениција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава</p>

			<p>из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>
--	--	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИСТОРИЈЕ у 8. разреду

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Основи проучавања прошлости	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима из савременог доба, историјском архиву (евентуално виртуелна посета музеју), локалитету...</p> <p>Проналажење примера за период савременог доба од стране ученика</p>	<p>Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика.</p>
Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др.</p> <p>Корелација са сродним предметима: српским језиком, географија (Европе и Србије), веронаука (покатоличавање, унијаћење, исламизација), ликовно (позната ликовна и вајарска дела), овог времена), грађанско (људска права, национално ослобођење) кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, ППТ, квизови и др.</p> <p>Посета локалном музеју и културно-истор. споменицима, историј. архиву, евентуално виртуелна посета</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, (евентуално, google-учионице) и др.</p> <p>Постављање ученика у различ. ситуације евалуације и самоевалуац.</p> <p>Обележавање Првог светског рата</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>

<p>Други светски рат</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења; Користити разноврсне технике/методе и облике рада ; Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање; Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа; Стално коришћење историјске карте; Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација, питања, филмова, ППТ, шеме; Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања; Коришћење е-уџбеника, гугл учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>
<p>Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада; Корелац. са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање; Коришћење уџбенич. текстова, истор. извора и њихова анализа Стално коришћење истор. карте Комбиновање различ. врста дидакт. материјала: карикатура, илустрација, филмова, ППТ, шеме; Упућивање ученика на коришћење уџб., додатне литературе, интернета, енциклопед., ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, гугл учион. и др. Постављање ученика у различ. ситуац. евалуације и самоевал. Коришћење ресурса лок. историје; Обележавање значајних догађаја из датума из периода хладног рата Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле; Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти;</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>

<p>Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада; Корелац. са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање; Коришћење уџбенич. текстова, истор. извора и њихова анализа Стално коришћење истор. карте Комбиновање различ. врста дидакт. материјала: карикатура, илустрација, филмова, ППТ, шеме; Упућивање ученика на коришћење уџб., додатне литературе, интернета, енциклопед., ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, гугл учион. и др. Постављање ученика у различ. ситуац. евалуације и самоевал. Коришћење ресурса лок. историје; Обележавање значајних догађаја из датума из периода хладног рата Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле; Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабрити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима</p>
---	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

- корелација са градивом петог, шестог и седмог разреда кроз: обнављања увода у историју (периодизација, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости (робовласничко и феудално друштво, аристократија, демократија, монархија, република, олимпијске игре и сл).
- корелација градива осмог разреда са наставним садржајима који нам указују на значај средњег и новог века за данашњицу (споменици културе старог и средњег века на простору дан. Републике Србије, под заштитом УНЕСКА; значај Карађорђевића и Обреновића и Србија у Првом светком рату и сл).

Између предмета:

- српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама.
- математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости...
- информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова
- ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности из савременог доба, израда панона, плаката, цртежа, модела;
- географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава...
- грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (попут монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл).
- верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство- православно и католичко, ислам, јудаизам).
- музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике.
- физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (развој фудбала и кошарке као модерних спортова и сл.).

Допунска и додатна настава из историје од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из историје за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе: допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима била потребна додатна подршка). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у допунским наставним активности доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Праисторија	1
Античка Грчка	3
Антички Рим	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из историје за 5. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Праисторија	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Стално коришћење историјске карте	
Античка Грчка		
Антички Рим		

Програм додатне наставе из историје за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе: додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје. Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у додатним наставним активностима доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена; подстицање интеркултуралног дијалога; разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост; јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности; релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање; јачање везе са локалном заједницом; развој осећања припадности својој школској заједници; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Праисторија	2
Античка Грчка	3
Антички Рим	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из историје за 5. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Основи проучавања прошлости	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>
Праисторија		
Античка Грчка		
Антички Рим		

Програм допунске наставе из историје за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе: допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима била потребна додатна подршка). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у допунским наставним активности доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Средоземље и српске земље у раном средњем веку	1
Средоземље и српске земље у позном средњем веку	3
Европа, свет и српске земље у раном новом веку	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из историје за 6. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Средоземље и српске земље у раном средњем веку	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Стално коришћење историјске карте	
Средоземље и српске земље у позном средњем веку		
Европа, свет и српске земље у раном новом веку		

Програм додатне наставе из историје за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе: додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје.

Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у додатним наставним активностима доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена; подстицање интеркултуралног дијалога; разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост; јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности; релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање; јачање везе са локалном заједницом; развој осећања припадности својој школској заједници; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Средоземље и српске земље у раном средњем веку	2
Средоземље и српске земље у позном средњем веку	3
Европа, свет и српске земље у раном новом веку	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из историје за 6. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Основи проучавања прошлости	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>
Средоземље и српске земље у раном средњем веку		
Средоземље и српске земље у позном средњем веку		
Европа, свет и српске земље у раном новом веку		

Програм допунске наставе из историје за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе: допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима била потребна додатна подршка). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у допунским наставним активности доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20. века	3
Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века	3
Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из историје за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20.века	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Стално коришћење историјске карте	
Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века		
Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века		

Програм додатне наставе из историје за 7. разред основне школе

Циљ додатне наставе: додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје.

Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у додатним наставним активностима доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена; подстицање интеркултуралног дијалога; разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост; јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности; релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање; јачање везе са локалном заједницом; развој осећања припадности својој школској заједници; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	2
Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20. века	3
Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века	3
Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из историје за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>
<p>Европа и свет од почетка индустријске револуције до почетка 20. века</p>		
<p>Српски народ и држава од краја 18. до почетка 20. века</p>		
<p>Европа, свет, српски народ и држава на почетку 20. века</p>		

Програм допунске наставе из историје за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе: допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима била потребна додатна подршка). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у допунским наставним активности доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	1
Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата	2
Други светски рат	2
Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	2
Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из историје за 8. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Основи проучавања прошлости	Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ Стално коришћење историјске карте	
Други светски рат		
Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата		
Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима		

Програм додатне наставе из историје за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе: додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје.

Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад). Исти су подложни корекцији.

Учешће ученика у додатним наставним активностима доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена; подстицање интеркултуралног дијалога; разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост; јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности; релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање; јачање везе са локалном заједницом; развој осећања припадности својој школској заједници; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 10

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Основи проучавања прошлости	1
Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата	2
Други светски рат	2
Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	2
Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из историје за 8. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Основи проучавања прошлости	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>
Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата		
Други светски рат		
Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата		
Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима		

Програм припремне наставе из историје у 8. разреду основне школе

Циљ припремне наставе:

Учешће ученика у припремним наставним активностима за завршни испит доприноси исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); растерећење напетости ученика, самоисказивање; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова припремне наставе: од 15 до највише 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Увод у историју	2 до 4
Стари век	4 до 8
Средњи век	4 до 10
Нови век	5 до 12

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма припремне наставе за завршни испит из историје у 8. разреду

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе	Праћење и вредновање Програма припремне наставе
Увод у историју	Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора	Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)
Стари век	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Вежбање израде задатака отвореног и затвореног типа Стално коришћење историјске карте	
Средњи век		
Нови век		

<p>- анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом;</p> <p>- опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</p> <p>- нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;</p> <p>- упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом,</p> <p>- правилно користи геометријски прибор;</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Основни појмови геометрије:</p> <p>Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p> <p>Однос правих у равни; Паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права.</p> <p>Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија.</p> <p>Вектор и транслација.</p>	<p>МА1.3.1</p> <p>МА1.3.2</p>
<p>идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;</p> <p>нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор;</p> <p>- измери дати угао и нацрта угао задате мере; упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно,</p> <p>реша једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова).</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Угао:</p> <p>Угао, централни угао; једнакост углова.</p> <p>Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова.</p> <p>Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова.</p> <p>Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови.</p> <p>Углови на трансверзали.</p> <p>Транслација и углови.</p>	<p>МА1.3.1.</p> <p>МА 2.3.1.</p>

<p>прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, заокругли број и процени грешку заокругљивања; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; решити једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; одреди проценат дате величине; примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; -примени аритметичку средину датих бројева; сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер;</p>	<p>Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација</p>	<p>Разломци: Први део Појам разломка облика a/b ($a, \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева.</p> <p>Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>	<p>MA1.1.1 MA1.1.2 MA1.1.3 MA2.1.1. MA1.1.4. MA2.1.2. MA3.1.1.</p>
<p>- идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; - симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; - конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; - конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.</p>	<p>Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација</p>	<p>Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла. фигуре.</p>	<p>MA1.3.6. MA2.3.6. MA3.3.6.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Природни бројеви и дељивост	<p>Ова тема представља природну везу са градивом првог циклуса и у оквиру ње треба проширити и продубити знања која су ученици раније стекли. Обновити својства скупова N и N_0 (претходник или следбеник) и подсетити се придруживања бројева тачкама бројевне праве.</p> <p>Кроз разноврсне задатке са изразима, једначинама и неједначинама из свакодневног живота, наставити са изграђивањем појмова бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање, користећи при томе и термине израз, формула, исказ. Код једначина и неједначина задржати се на једноставнијим облицима, у циљу усвајања концепта решавања датог проблема. Уочавати примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима (придруживање по датом правилу бројева - бројевима, бројева - дужима, бројева - површинама и др.). При томе је важно коришћење дијаграма и табела (дијаграм тока алгоритма, табела резултата неког пребројавања или мерења и др). У овом делу треба користити и примере са геометријским облицима, у којима се појављује зависност међу величинама. У делу који се односи на дељивост, подсетити ученике да дељење у скупу природних бројева без остатка није увек могуће. Увести дељење са остатком, једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$ и скуп могућих остатака. Истаћи својства дељивости и анализирати дељивост збира, разлике и производа. Правила дељивости декадним јединицама и бројевима 2, 5, 4 и 25 увести тако да ученици сами откривају законитости и активно се укључују у процес истраживања и учења, док за правила дељивости са 3 и 9 треба ученике добро изабраним примерима водити до правила. Такође, ученици треба да уоче и везе између ових правила (нпр. ако је број дељив са 10, дељив је и са 2 и са 5). На овом узрасту, нагласак треба да буде на примени, а не на формалном начину излагања. На конкретним примерима подскупова N_0, увести различите начине записивања скупова уз увођење појма празног скупа и бесконачног скупа. Увести основне појмове о скуповима и математичком изражавању: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп, саодговарајућим знацима; скуповне операције: унија, пресек, разлика и одговарајуће ознаке. Коришћењем примера из текућих садржаја, посебно аритметичких и касније геометријских, даље осмишљавати појам скупа, изграђивати математички језик и уносити прецизност у изражавању. На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако...онда). Скуповне операције над два скупа треба илустровати разноврсним примерима са природним бројевима, уз коришћење Венових дијаграма и безњих. Поред тога, ученици треба да решавају задатке у којима се скуповне операције примењују на скупове делилаца, односно садржалаца бројева, што представља добар увод за увођење појмова највећи заједнички делилац и најмањи заједнички садржалац. Увести појмове простог и сложеног броја, објаснити поступак Ератостеновог сита и поступак растављања природних бројева на просте чиниоце и одређивања највећег заједничког делиоца и најмањег заједничког садржаоца, Еуклидов алгоритам (на конкретним примерима) и везу између НЗД и НЗС, и оспособити ученике за њихову примену у проблемским задацима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -иницијално тестирање -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајање нових знања -провере знања - активност на часу - домаћи задаци -учествовање у разговору и дискусији

<p>Основни појмови геометрије</p>	<p>Главни циљ теме јесте да успостави природни прелаз на више нивое разумевања геометрије, са нивоа <i>визуелизације</i> (на коме су базирани садржаји геометрије у првом циклусу), на нивое <i>анализирања</i> и <i>апстракције</i> (одн. <i>неформалне дедуције</i>). Нови ниво подразумева описивање и репрезентације геометријских објеката на природном и формалном језику, анализирање односа међу објектима. Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника и, или, а нарочито ако...онда). Садржаје треба да прате задаци у којима се истиче правилно изражавање, договорено означавање, коректно цртање, и којима се подстиче логичко-комбинаторно размишљање. Полазећи од појмова <i>тачке</i> и <i>праве</i> и односа <i>припадања</i> и <i>распореда</i> увести појам дужи и појам полуправе и начине њиховог обележавања. Неформално истаћи очигледне истине које се односе на наведене појмове и односе. Разматрати однос две праве у равни; формулисати као очигледну истину да за сваку праву и тачку ван ње постоји јединствена права која пролази кроз дату тачку и паралелна је да тој правој; заједно са овом чињеницом показати цртање (обичним и троугаоним лењиром) праве паралелне да тој правој кроз тачку која јој не припада. Кроз задатке истаћи симетричност и транзитивност паралелности (без увођења тих појмова), као и области на које је подељена раван задатим правима. Као посебно важне области (заједно са границом) истаћи <i>троуглове</i> и <i>паралелограме</i> и начине њиховог означавања. Објаснити практичан значај стандарних јединица мере и потребу за деловима јединице мере. Изражавати дужине вишеименованим бројевима и истаћи претварање у једноимене најнижих јединица. Једнакост дужи увести као једнакост њихових дужина (уз истицање да се једнакост не односи на једнакост дужи као скупова тачака). Увести појмове: кружница, круг, центар, полупречник, пречник, лук, тетива и тангента. Однос две кружнице, односно два круга разматрати на конкретним примерима и задацима. Користити шестар као геометријски инструмент за цртање кружница, упоређивање дужи и операције над њима. Конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање дужи повезати са мерењем. У задацима користити изломљене линије (отворене и затворене) без експлицитне дефиниције и увести појам обима затворене изломљене линије. Централном симетријом пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике. Истаћи основне особине централне симетрије и повезати их са особинама паралелограма. Увести појмове усмерених дужи и вектора (интензитет, правац, смер). Транслацијом пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике и остале једноставне фигуре, користећи при томе геометријски прибор. Истаћи основне особине транслације и повезати их са особинама паралелограма.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усваја нова знања -провере знања - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци
-----------------------------------	---	---

Угао	<p>Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области, али даља разматрања ограничити само на конвексне углове. Увести и означавање углова малим словима грчког алфабета. Користећи се механичким моделима (кретање клатна, лепеза и сл.) мотивисати придруживање кружних лукова (и одговарајућих тетива) угловима. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово објашњење надовезати конструктивно преношење углова помоћу шестара и лењира, а затим и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова</p> <p>Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова.</p> <p>Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике треба оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке употребом троугаоног лењира, а након истицања нормалности тангенте и одговарајућег полупречника, и за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта се подразумева под растојањем тачке од праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао.</p> <p>Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве. Када трансверзала није нормална на паралелним правама, добијене углове поделити на оштре и тупе и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки.</p> <p>Обновити једнакост наспрамних страница паралелограма, и извести једнакост наспрамних углова паралелограма. Објаснити шта се подразумева под растојањем између две паралелне праве. Истаћи односе углова са паралелним крацима.</p>	<p>-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно</p> <p>-усваја нова знања</p> <p>-провере знања</p> <p>- активност на часу</p> <p>-учествовање у разговору и дискусији</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-самоевалуација и самооцењивање током појединих часова</p>
------	---	--

Разломци	<p>Појам разломка, као дела целине, ученици су упознали у првом циклусу. На почетку увести појмове правога односно неправог разломка, као и мешовитог броја. Претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто, повезати са поступком дељења са остатком. Геометријску интерпретацију ненегативних рационалних бројева уводимо помоћу бројевне полуправе. Примери за то треба да буду разноврсни, имениоци разломака не треба да буду већи од 10, а ученици треба да схвате важност избора јединичне дужи за прецизно приказивање датих разломака. Бројевна полуправа се може користити и за упоређивање разломака. Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже, односно поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са познатим поступком налажења највећег заједничког делиоца бројоца и имениоца. На примерима показати да се скраћивање може извести и поступно, али да је претходни поступак ефикаснији. Упознати ученике са различитим начинима упоређивања разломака. Примере који се користе треба илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла). Увођење децималног записа разломка и њихово приказивање на бројевној полуправој повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, коришћењем примера из свакодневног живота. Преводићење разломака у децимални запис започети са разломцима који се могу свести на децималне разломке, а након тога увести и појам периодичног децималног записа. Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац, с тим што на почетку не треба инсистирати на најмањем заједничком садржаоцу. Множење разломака најлакше је илустровати у квадратној мрежи нпр. преко површине правоугаоника. Пре дељења разломака упознати ученике са појмом реципрочне вредности разломка и природног броја. Само дељење увести помоћу једноставних примера дељења разломка природним бројем и на крају уопштити да је дељење разломком исто што и множење његовом реципрочном вредношћу. Код сабирања, одузимања и множења децималних бројева користити аналогију са извођењем истих операција са природним бројевима. Код дељења увести прво дељење децималног броја природним, а након тога, кроз добро одабране примере, показати како се дељење децималних бројева своди на претходни случај. Упознати ученике са чињеницом да особине рачунских операција које су важиле у скупу природних бројева, важе и у скупу разломака. Код израза се треба задржати на примерима који нису сувише сложени, јер је циљ увежбавање извођења рачунских операција и примена њихових особина.</p>	<p>формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневни -усваја нова знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусијама задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова</p>
----------	---	--

Приликом обраде једначина и неједначина треба се задржати на једноставнијим примерима и користити аналогију са решавањем једначина и неједначина у скупу природних бројева. Треба имати у виду да су исходи који се односе на изразе, једначине и неједначине развојног типа, односно исходи који се развијају и током наредних разреда. Веома важан део ове теме су проблемски – текстуални задаци у којима се користе разломци и децимални запис разломака, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Могу се обрадити и разни проблеми из свакодневног живота, нпр. планирање кућног буџета којим се, поред увежбавања операција са децималним записом бројева, ствара и основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу.

У делу који се односи на примену, потребно је ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота (попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцене, висине или примена аритметичке средине у спорту).

Увођење процентног записа разломка пожељно је обрадити кроз визуелне представе на дијаграмима (најпре квадрата подељеног на стотине, а затим произвољног правоугаоника, правилног многоугла или круга) и кроз ситуације у којима се проценат појављује, као што су израчунавања снижења или поскупљења неког производа, најпре за 25%, 50% и 75%, а након разумевања појма и концепта, и за било коју другу вредност. Кроз ове примере уједно се може увежбавати и превођење разломка у децимални и процентни запис, кроз примере који изискују овакву врсту записа броја. Аритметичку средину је пожељно обрадити и вежбати на конкретним примерима (оцене у дневнику, спорт, кроз истраживачке задатке и сл.).

Важно је правилно формирање и разумевање појма размере. Оспособити ученике за њено коришћење у пракси: при цртању и читању разних планова и графикона; при одређивању растојања; при решавању проблема поделе у датој размери и при повећавању и смањивању слика. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање с већ упознатим садржајима математике и других предмета. Ова област је погодна за развијање разних других компетенција, кроз задатке који би од ученика изискивали различите врсте истраживања. Резултате истраживања ученици треба да представљају графички и на тај начин стекну осећај за упоређивање разломака у различитим записима. За исход који се односи на прикупљање података и приказивање података у табели и кружном дијаграму не постоји одговарајући садржај, јер је предвиђено да се на остваривању овог исхода ради током реализације целе теме.

<p>Осна симетрија у равни</p>	<p>Код увођења појма осне симетрије од велике важности су: примери који се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање и питања која ученицима постављамо како би дошли до њихових основних представа о најважнијим карактеристикама осне симетрије.</p> <p>Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити геометријски прибор.</p> <p>Појам оносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно, што значи да се низом примера указује да постоје фигуре које имају једну или више оса симетрија и фигуре које немају ту особину.</p> <p>Ученике научити да користећи геометријски прибор, конструишу симетралу дужи, симетралу угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима</p>	<p>-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно</p> <p>-усвајања нова знања</p> <p>-провере знања</p> <p>- активност на часу</p> <p>- самосталан рад</p> <p>-учествовање у разговору и дискусији</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-самоевалуација и самооцењивање током појединих часова</p>
-------------------------------	---	--

Програм Наставе и учења из математике за 6. разред основне школе

Циљ учења математике је: да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња</p>	Цели бројеви	<p>МА.1.1.1МА.1.1.2. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4.МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3.МА.2.2.1. МА.2.2.2 МА.3.1.1 МА.3.1.2.МА.3.2.1. МА.3.2.2</p>

<p>прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој цели и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња</p>	<p>Рационални бројеви</p>	<p>МА.1.1.1МА.1.1.2. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4.МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3. МА.2.2.1. МА.2.2.2 МА.3.1.1 МА.3.1.2.МА.3.2.1. МА.3.2.2 МА.1.5.1. МА.2.5.1. МА.2.5.4 МА.3.2.4.</p>
<p>класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; конструира углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; конструира троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња</p>	<p>Троугао</p>	<p>МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1 МА.2.3.2. МА.2.3.3. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.3. МА.3.3.3.</p>

<p>класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња</p>	<p>Четвороугао</p>	<p>МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1 МА.2.3.2. МА.2.3.3. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.3.МА.3.3.3.</p>
<p>израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња</p>	<p>Површина четвороугла и троугла</p>	<p>МА.1.4.1. МА.1.4.2 МА.1.4.3. МА.1.4.4 МА.2.4.1. МА.2.5.2. МА.3.4.1</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
---------------	--------------------------------------	---

Цели бројеви

Проширивањем система N_0 , природних бројева са нулом, настаје систем целих бројева Z , као скуп који је допуњен негативним целим бројевима и на који се, са N_0 , такође проширује значење операција и релација. Први корак у овом проширењу чини додавање негативних целих бројева скупу N_0 , а природни бројеви у том ширем скупу слове као позитивни цели бројеви. Уз то треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта, приказивању прихода и расхода...). Указати на температуре -5°C , тастер лифта који носи ознаку -1 , стање на личном рачуну које има ознаку 40 000 динара и $-40\ 000$ динара. У том смислу, пожељно је, на конкретним примерима, на разним скалама приказати неке позитивне и негативне температуре, нека позитивна и негативна финансијска стања, надморску висину... Ако је n ознака за природне бројеве, онда ће $-n$ бити ознака за негативне целе бројеве и при том: n и $-n$ чине пар супротних бројева, n је апсолутна вредност за оба броја: n и $-n$. Број $-n$ супротан је број n , тј. $-(-n) = n$. Поређење целих бројева ослања се интуитивно на њиховом представљању тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака. Уз ту представу иде и она о усмереној дужи као „ходу” од тачке нула до тачке која представља тај број. Треба нагласити да, када се бројевна права позитивно оријентише, кретање у супротном правцу генерише негативне бројеве. У том контексту треба указати и на геометријско тумачење апсолутне вредности целог броја и потенцирати апсолутну вредност целог броја као одстојање тачке од (координатне) нуле, истичући да цео број и њему супротан број имају једнаке апсолутне вредности, тј. једнака одстојања од (координатне) нуле. Сабирање у скупу Z интерпретира се као настављање „хода” тј. надовезивање усмерених дужи, у смислу да $3 + 5$ представљање наставак „кретања” у истом смеру, а да $3 + (-5)$ представља кретање за 3 јединице у позитивном смеру и потом 5 јединица у негативном смеру. После рада са конкретним примерима (који би били систематски груписани и записивани, као на пример, $7 + 5$, $7 + (-5)$, $(-7) + 5$, $(-7) + (-5)$) треба прећи на формалну дефиницију збира целих бројева. Та формализација може уследити и касније, када ученици у потпуности овладају сабирањем целих бројева. Много је важније да ученици суштински схвате алгоритам сабирања и да тачно извршавају сабирање, него да знају да искажу дефиницију, а не знају да је примене. Особине сабирања целих бројева (комутативност и асоцијативност) такође треба приказати кроз конкретне примере. Једноставно треба показати да $7 + (-5)$ има једнаку вредност као и $(-5) + 7$, тј. да је потпуно свеједно да ли се „кретемо” прво у позитивном смеру за 7 јединичних дужи или у негативном смеру за 5 јединичних дужи. Одузимање у скупу Z дефинише се као сабирање са супротним бројем, па је потребно истаћи да је у скупу Z та операција увек изводљива, тј. да више није неопходно да умањеник буде већи или једнак од умањеноца. Приликом увођења множења у скупу Z , први корак је опет интуитиван. То, на пример, значи да проблем множења $3 \cdot 2$ поново сводимо на продужено сабирање, тј. на релацију $3 \cdot 2 = 2 + 2 + 2$. Аналогно и проблем $3 \cdot (-2)$ сводимо на релацију $3 \cdot (-2) = (-2) + (-2) + (-2)$ и кроз низ сличних примера долазимо до правила за множење позитивног и негативног целог броја.

Али и до важних последица, а то је да је $n \cdot (-1) = (-1) \cdot n = 1 \cdot (-n) = (-n) \cdot 1 = -n$. тј. да је $n \cdot (-m) = n \cdot (-1) \cdot m = -n \cdot m$. Остаје да се објасни случај множења два негативна цела броја па производ $(-3) \cdot (-2)$ записујемо као $(-3) \cdot (-2) = -3 \cdot (-2) = -(-6) = 6$ (на основу већ познате једнакости $-(-n) = n$). Уопштеније $(-n) \cdot (-m) = -n \cdot (-m) = -(-n \cdot m) = n \cdot m$. Свуда прво долазе конкретни примери множења, па се после њих дају опште формулације. Својства комутативности и асоцијативности множења илуструје прво на конкретним примерима, а тек потом се и формално изводе на основу дефиниције множења. На сличан начин, преко примера и кроз задатке, треба илустровати и својство дистрибутивности. Кроз примере треба и показати да скуп Z није затворен за дељење, тј. да количник два цела броја није увек цео број. Уврстимо и ову важну напомену: наративно изражавање дефиниција и својстава је дидактички врло оправдано, али тек када ученици стекну искуство кроз примере и задатке треба дати прецизну математичку формулацију (а не да се прво искажу правила, а потом да се на основу датих правила решавају задаци). На крају ове теме треба дати преглед основних својстава операција у скупу Z користећи a , b , c итд. као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја).

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба обезбедити што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност начасу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

<p>Рационални бројеви</p>	<p>Проширивање скупа ненегативних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширивање скупа N_0, при чему се треба позивати на одговарајуће поступке примењене у случају конструкције система Z и тиме скраћивати излагање. Када је $r \in Q^+$, негативне рационалне бројеве треба означавати пишући $-r$ и избегавати непотребно нагомилавање заграда. Дељење у систему рационалних бројева Q осмишљава се као множење реципрочним бројем, па треба истаћи да је сад та операција увек изводљива (сем дељења нулом, кад треба рећи да такво дељење нема смисла). На крају, систематизују се основна својства операција у скупу Q. Решавање линеарних једначина и неједначина обрађивати после проширења бројевних система до скупа Q рационалних бројева. Тек у овом скупу је то решавање изводљиво без познатих ограничења. Позната правила решавања једначина и неједначина наведеног облика треба повезати и објаснити одговарајућим особинама операција у скупу Q: ако је $a = b$, онда је $a + c = b + c$, ако је $a < b$ онда је $a + c < b + c$ итд. На пример, неједначина $5 - 3x < 6$ се може решавати следећим корацима: $5 < 6 + 3x$ (обе стране додато $3x$), $-1 < 3x$ (обе стране додато -6), $3x > -1$, $x > -\frac{1}{3}$ (обе стране помножене са $\frac{1}{3}$). Пожељно је приликом објашњавања користити модел теразија. Кад се бирају нешто сложенији примери једначина и неједначина, непозната треба да фигурише само једанпут (на пример, $3 \cdot (7x - 4) = 25$). Решавајући текстуалне проблеме састављањем и решавањем одговарајућих једначина и неједначина, утврђују се научени поступци и сагледава њихова примена. У делу који се односи на примену, најпре увести појам координатног система (апсцисна и ординатна оса, јединична дуж, квадранти), као и појам координата као уређеног пара који одређује положај тачке у координатној равни. У овом делу постоји могућност за понављање појмова из претходне године, одређивање осно и централно симетричних тачака и објеката у координатном систему у односу на координатне осе и координатни почетак, као и транслације тачака или познатих геометријских објеката за задати вектор. Обрадити одређивање растојања између две тачке само када оне имају једнаке вредности апсциса или ордината, а одређивање средишта дате дужи у координатном систему повезати са појмом аритметичке средине из петог разреда. Након усвајања основних појмова, ученици могу да прошире знања из петог разреда и приказују податке о зависним величинама табелама, тачкастим, линијским или стубичастим дијаграмима (и са вишеструким стубићима). Важно је да се ученици оспособе да „читају“ графиконе и уочавају зависности међу величинама и у случајевима када оне нису приказане директно на графикону или табели (пређени пут – брзина, број килограма – цена и сл). У овом делу ученици би на једном делу часова, када савладају основне појмове, могли да се оспособе за елементарно коришћење неког од бесплатних динамичких софтвера за приказивање објеката у координатном систему и за цртање дијаграма. Након понављања о појму размере из претходног разреда, увести појам пропорције и коефицијента пропорционалности. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање са већ познатим садржајима Математике (проценти) и других предмета (Физика, Географија, Биологија, Информатика) у циљу израчунавања непознатог члана пропорције. Кроз практичне примере, увести појам директне и обрнуте пропорционалности уз приказ зависности директне пропорционалности у координатном систему. Директну пропорционалност приказивати графички у координатном систему и условом $y = kx$, при чему се не уводи општи појам функције, а може се поменути назив график линеарне функције. График линеарне функције повезати са практичним примерима из свакодневног живота и других предмета.</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност начасу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
---------------------------	--	--

Троугао

Основни циљ наставе геометрије је да се настави прелаз, започет у петом разреду, са нивоа визуелизације на ниво анализирања и апстракције са првим корацима према дедукцији. Због тога треба инсистирати на правилним формулацијама, закључивању, коришћењу логичких везника (и, или, ако...онда), али не треба претеривати у строгости код појединих дефиниција и доказа. Изузетно је значајно да се садржаји повезују са познатим појмовима и тврђењима из претходних разреда. У неким једноставнијим ситуацијама дати потпуне доказе тврђења. Појам троугла повезати са познатим појмом затворене изломљене линије, а обим троугла повезати са збиром дужина дужи. Повезати тврђење о збиру унутрашњих углова троугла са познатим својствима трансверзалних углова и анализирати својства спољашњих углова троугла. Ученике навикавати да систематски и прецизно користе одговарајуће ознаке при обележавању страница, темена и углова троугла. Инсистирати да класификацију троуглова на оштроугле, правоугле и тупоугле усвоје сви ученици. Појмове једнакокраког и једнакостраничног троугла повезати са осном симетријом и инсистирати да ученици прихвате да се наспрам једнаких углова у троуглу налазе једнаке странице и обрнуто.

Објаснити чињеницу да се наспрам дуже странице у троуглу налази већи угао и обрнуто, као и теорему о неједнакости троугла. Увести висину троугла као дуж која садржи теме троугла и нормална је на праву одређену наспрамном страницом, али не помињати ортоцентар, који је предвиђен за седми разред. Конструкције висине лењиром и шестаром повезати са знањима из петог разреда – конструкцијом нормале из тачке на праву. Објаснити најпре конструкције углова од 90° и 60° , а затим увежбати конструкцију симетрале угла лењиром и шестаром и подсетити ученике на конструктивно сабирање и одузимање углова. На овај начин конструисати углове од 30° , 15° , $7^\circ 30'$, 75° , $22^\circ 30'$, $52^\circ 30'$ и друге углове. Указати на разлику између конструкције неког угла и цртања помоћу угломера.

Јасно истаћи да је у (геометријским) конструкцијама дозвољена употреба само обичног лењира и шестара. Важно је са ученицима поновити конструкције нормале на праву из дате тачке и паралеле дате праве кроз тачку која не припада тој правој.

Након претходних уводних садржаја о троуглу, обрадити основне конструкције троуглова: (СУС) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла између њих; (УСУ) конструкција троугла када је дата дужина једне странице и мера угла који на њу налажу; (ССС) конструкција троугла када су дате дужине све три странице; (ССУ) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла наспрам веће од њих. Сваку од основних конструкција треба да прати одговарајуће тврђење о одређености страница и углова троугла. Нпр. тврђење за СУС конструкцију треба да гласи: ако су дате две странице троугла и угао између њих, онда су одређене величине свих углова и свих страница тог троугла. На примерима илустрирати ситуације када није могуће конструисати одговарајући троугао: у случају УСУ ако је збир датих углова већи од 180° ; у случају ССС ако дате дужи не задовољавају неједнакости троугла. На примерима показати да у случају када су задате две странице и угао наспрам краће од њих постоје три могућности (задатак има два решења, једно решење или нема решења), али не инсистирати на оваквим задацима. На часовима вежбања, кроз задатке истицати специфичности у вези са конструкцијама једнакокраких, једнакостраничних и правоуглих троуглова. (Сложеније конструкције троуглова планиране су за седми разред.)

Обрада појма подударности међу троугловима природно се дели на три фазе. У првој фази увести појам подударности ослањајући се на визуелну перцепцију и геометријску интуицију ученика. Два троугла сматрамо подударним ако се један од њих може пренети тако да потпуно поклопи други, односно ако се ти троуглови разликују само по свом положају (у равни) и осим тога не постоји било каква друга разлика међу њима (по облику и димензијама). У овој фази, најважније је да ученици уочавају парове одговарајућих страница и парове одговарајућих углова два подударна троугла. Друга фаза је упознавање са ставовима подударности. Тврђења СУС, УСУ, ССС, ССУ, раније формулисана у вези са основним конструкцијама, треба да послуже за формулацију одговарајућих ставова. Нпр. тврђење СУС треба да буде преформулисано у став СУС: Ако су две странице и њима захваћени угао једнаки двема страницама и њима захваћеним углом другог троугла, онда су ти троуглови подударни. У другој фази од ученика захтевати примену ставова само у најједноставнијим случајевима.

Прецизније, треба се ограничити искључиво на задатке:

у којима су дата (нацртана или описана) два троугла за које се непосредно (са слике или из текста) могу уочити једнакости из услова неког става;

у којима се захтева од ученика да уочи који став се може применити и да одреди једнакост осталих парова одговарајућих страница, односно углова.

Кроз задатке наведеног типа истицати специфичности у случајевима када треба утврдити подударност једнакокраких, једнакостраничних, односно правоуглих троуглова. У трећој фази обраде подударности, применом ставова треба извести особине централне и осне симетрије које су ученицима познате из петог разреда. Оваква примена ставова подударности пре свега се односи на детаљна објашњења наставника, кроз која ће ученици постепено усвајати дедуктивни начин закључивања. Доказати најважнија тврђења о симетрали дужи и симетрали угла и из њих касније извести одговарајуће закључке о центру описане и уписане кружнице троугла. (У седмом разреду биће обрађени појмови *ортоцентар*, *тежшина дуж* и *тежисте*, особине у вези са њима, као и сложеније примене ставова подударности.)

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност начасу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

<p>Четвороугао</p>	<p>У овој области треба обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова: паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба, трапеза и делтоида. Истицати и логичку повезаност ових фигура (квадрат је правоугаоник, правоугаоник је паралелограм, ромб је паралелограм). Посебно је важно нагласити да све особине паралелограма задовољавају и квадрат, правоугаоник и ромб, али да и сваки од њих има своје специфичне особине. Велики број особина троуглова треба поновити и искористити приликом откривања особина четвороуглова. Запазити да се четвороугао разлаже на два троугла (дијагоналном), ослањајући се на теореме о угловима троуглова доћи до одговарајуће теореме о угловима четвороуглова. Паралелограму посветити највећу пажњу и пре свега обновити научено о паралелограму у петом разреду. На основу наученог о паралелограму у петом разреду као и наученог о подударности троуглова и централној симетрији, осној симетрији и транслацији у шестом разреду, изводе се особине паралелограма и услови да четвороугао буде паралелограм. Важно је доказати својства паралелограма. Нагласити да су тачни и обрати неких теорема у вези са паралелограмом. Треба се ослањати на карактеристична (и изведена) својства при извођењу једноставнијих конструкција поменутих геометријских фигура и конструкције са њима повезаним елементима (дужима, угловима и дијагоналама). Сваки задатак са конструкцијом искористити за обнављање основних особина четвороугла који се конструише. Обновити појам усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер, једнакост вектора). Увести појам супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања вектора надовезивањем вектора. Повезати сабирање вектора са паралелограмом, дијагоналном паралелограма. Одузимање вектора увести као сабирање вектора при чему се један вектор сабира са супротним вектором другог вектора. Трапез дефинисати као четвороугао који има тачно један пар паралелних страна. Разлагањем трапеза на паралелограм и троугао или паралелограм и два троугла проучити његова својства. Такође, иста разлагања применити приликом конструкције трапеза и тако извођење конструкције трапеза свести на оне конструкције које су ученицима већ познате. Код увођења појма средње линије троугла и трапеза и њихових својстава треба се ослонити на знања о векторима. Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност начасу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
--------------------	--	--

<p>Површина троуглаи четвороугла</p>	<p>Појам површине, којој је посвећено доста пажње, ученици су упознали у првом циклусу. Важно је обновити јединице које се користе за мерење површине. Показати и израчунавање површине неких једноставнијих фигура нацртаних у квадратној мрежи, при чему је један квадрат те мреже изабран за јединицу мере. Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класични начин, ослањајући се на појмове разложиве једнакости. При томе се узима да су површине подударних троуглова једнаке.</p> <p>Полазећи од формуле за површину правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Обрадити израчунавање површине четвороуглова са нормалним дијагоналама: квадрат, ромб, делтоид, као и израчунавање површине произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Укључити практичне примене рачунања површина реалних објеката, и кроз ту примену константно обнављати јединице за мерење дужине и површине. Осим тога, важно је обрадити и ситуације у којима се рачуна површина фигура задатих у координатном систему.</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност начасу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
--	---	--

Програм Наставе и учења из математике за 7. разред основне школе

Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Разред: Седми

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<ul style="list-style-type: none"> – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">РЕАЛНИ БРОЈЕВИ</p> <p>Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2=a, a \neq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2=2$) Реални бројеви и бројевна права Квадратни корен, једнакост $\sqrt{x^2}= a$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y=kx, k \in R \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; – правилно користи геометријски прибор. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</p> <p>Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. Растојање између две тачке у координатном систему.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</p> <p>Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена.</p> <p>Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">МНОГОУГАО</p> <p>Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – прелика дати геометријски објекат ротацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">КРУГ</p> <p>Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација</p>

– одређује средњу вредност, медијану и мод.	-дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња	ОБРАДА ПОДАТАКА Средња вредност, медијана и мод.
---	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<p>Увести појам квадрата рационалног броја p/q и илустровати га површином квадрата чија је страница управо p/q, на основу чега ученици треба да закључе да је квадрат произвољног рационалног броја ненегативан број. При израчунавању квадрата рационалних бројева равноправан статус треба дати квадрирању бројева у запису p/q и у децималном запису. Код решавања једначина облика $x^2=a$, ученици уз наставникову помоћ изводе закључке: дата једначина се може свести на једначину $x^2=a=b^2$ и може имати једно решење ($a=0$) или два решења ($a>0$), али може бити и без решења ($a<0$).</p> <p>Приликом увођења ознаке за квадратни корен нагласити разлику између, на пример $\sqrt{4}$ и решења једначине $x^2=4$. У даљем раду приказивати да неке једначине облика $x^2=a$ (на пример $x^2=2$) немају решења у скупу реалних бројева тј., да се у скупу рационалних бројева не може израчунати мерни број странице квадрата чија је површина 2 (не инсистирати да ученици репродукују одређени доказ). На тај начин мотивисати увођење ирационалних бројева јер из претходног следи да осим рационалних бројева треба имати на располагању и неке друге бројеве (на пример оне чији квадратни корен није рационалан број). Тада се уводи скуп реалних бројева као унија два дисјунктна скупа – скупа рационалних и скупа ирационалних бројева. Сада је природно и да се „рационална“ права прошири у реалну праву и покаже како на таквој реалној правој постоје рационалне</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова

и ирационалне тачке. Нагласити, међутим да скуп (позитивних) ирационалних бројева, осим квадратних корена рационалних бројева, садржи и многе друге елементе, од којих ће неки бити поменути касније (рецимо број π). На конкретним примерима ученици треба да уоче да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно (ове чињенице не треба доказивати у општем случају). При израчунавању вредности корена и рачунања са коренима, када су њихове вредности ирационални бројеви, користити калкулатор или расположиве софтвере. За све реалне бројеве без обзира да ли имају коначну или бесконачну децималну репрезентацију увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке. Правила заокругљивања реалних бројева увести на следећи начин: на конкретним примерима, посматрањем могућих граница (интервала) у зависности од прецизности, ученици бирају приближне вредности тако да се при заокругљивању бира вредност са мањом апсолутном грешком, након чега се формулишу правила. Основна својства операција сабирања и множења реалних бројева посматрати и анализирати у поређењу са одговарајућим својствима у скупу рационалних бројева. Основна својства операције кореновања у \mathbb{R}^+ треба такође реализовати на примерима при чему се посебно третирају збир, разлика, производ и количник корена и њихови односи са кореном збира, разлике, производа и количника. При томе посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2} = |a|$ и њено тумачење. У оквиру ове теме обрађује се функција директне пропорционалности $y=kx$ коју треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика (раст дужине пута са временом путовања при константној брзини, смањење водостаја реке ако је дневни пад протока константан...). У почетним примерима ученици цртају тачкасти график којим се приказује функција за дискретне вредности променљиве након чега долази до конструкције графичког приказа у координатном систему. Тематску јединицу продужена пропорција треба такође реализовати на конкретним примерима (подела дате суме у датој размери, одређивање углова троугла ако је дат њихов однос, присуство метала у легурама...). Посебну пажњу поклонити вези продужене пропорције са класичном двојном пропорцијом.

<p>ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</p>	<p>Питагорина теорема је од великог значаја за даље математичко образовање и потребно је пажљиво методички и дидактички обрадити. Као мотивација за тему могу се користити историјски подаци најпре о потреби човека за употребом и конструкцијом правоуглих троуглова током изградње различитих објеката у укупном напретку цивилизације, а чије је законитости Питагора уочио и математички уобличио и формулисао. На примеру египатског троугла експериментом са конопцем, цртежом или симулацијом на неком од динамичких софтвера упознати ученике са теоремом, а затим је и исказати и дати комплетан доказ. Потребно је да ученици схвате доказ Питагорине теореме, а не да напамет науче исказ. У том циљу током вежбања инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе, као и различитим положајима самог правоуглог троугла, како би се ученици оспособили да Питагорину теорему користе касније у образовању у различитим задацима из планиметрије, стереометрије и тригонометрије. Упознати ученике са карактеристичним Питагориним тројкама кроз примере и напомену да таквих тројки има бесконачно много. Формулисати обрат Питагорине теореме и применити га у задацима. У другом делу теме пажњу је потребно усмерити на примену Питагорине теореме на конструкције дужи чији је мерни број дужине ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб, правоугли и једнакокраки трапез. Ученици треба да примењују Питагорину теорему и на једнакокрако правоугли троугао са углом од 30° и одређивање растојања двеју тачкама у координатном систему. Уколико наставник има техничких могућности у учионици, након усвајања Питагорине теореме на традиционалан начин, део ове теме може обрадити коришћењем неког од бесплатних динамичких софтвера који ученицима може још очигледније дочарати Питагорину теорему и примену теореме у различитим геометријским задацима и проблемима из свакодневног живота.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
---------------------------	---	--

<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</p>	<p>У првом делу ове теме уводи се појам степена променљиве природним бројем и изводе се основна својства те операције (множење и дељење степена једнаких основа, степеновање степена, као и правила за степен производа и количника). Ученици треба у потпуности да овладају одговарајућим трансформацијама да би између осталог били припремљени за упознавање са операцијама са полиномима које следе. Такође, уводи се појам степена са изложником који је нула или негативан цео број, али само у случају основе која је декадна јединица. Примери обухватају краће записивање врло малих рационалних бројева (примене у физици) као и канонско представљање рационалних бројева у децималном запису. Други део теме обухвата операције са целим алгебарским изразима (полиномима) . Најпре се уводи појам полинома и увежбава израчунавање вредности таквог израза за конкретне вредности променљивих који у њему учествују. Затим се дефинишу основне операције са полиномима (сабирање, одузимање и множење) и увежбава довођење полинома у сређени облик. Притом се по потреби користи дистрибутивности закон (у облику $(a+b)(x+y)=ax+ay+bx+by$) и формулу за квадрат бинома (у облику $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$). У наставку ове теме ученици треба да, на погодним примерима уоче потребу растављања полинома на чиниоце (посебно у циљу решавања једначина). Затим треба увежбати то растављање коришћењем претходно наведених формула (али сада записаних у облику $ax + ay + bx + by = (a + b)(x + y)$ односно $a^2 + 2ab + b^2 = (a + b)^2$) као и формуле за разлику квадрата. Пример растављања тзв.непотпуног квадратног тринума обрађивати само на додатној настави. Сем поменуте примене на решавање једначине (на пример облика $ax^2+bx=0$ и $x^2-c^2=0$), овде се могу приказати примери решавања геометријских проблема за које је потребно познавање операције са полиномима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
--	--	--

<p>МНОГОУГАО</p>	<p>Многоугао увести као део равни ограничен многоугаоном линијом. Нагласити разлику између конвексних и неконвексних многоуглова, али даља разматрања ограничити само на конвексне многоуглове. Ученике треба наводити да уоче зависност броја дијагонала као и зависност збира унутрашњих углова од броја темена многоугла. Приликом увођења правилних многоуглова ученици треба да уоче да постоје многоуглови који нису правилни иако су све њихове странице једнаке као и да постоје многоуглови који нису правилни иако су сви њихови углови једнаки. Посебно истаћи осну симетричност правилног многоугла и број оса симетрије, као и чињенице да се око правилног многоугла може описати круг и да се у њега може уписати круг. Из одговарајућих формула за једнакостраничан троугао, ученици уз помоћ насатвника ако је потребно изводе формуле којима се у правилном шестоуглу успостављају везе између странице, дуже дијагонале, краће дијагонале, полупречника описаног и уписаног круга. Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код ученика вештину доказивања. Доказати најважније особине троугла и паралелограма. Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла и навести њихове особине. Примену ставова подударности и њихових последица проширити на конструктивне задатке. Истаћи разлику између цртања и конструкције. Посебно треба издвојити 1). Конструкције троуглова који поред датих страница/углова одређује и једна висина односно тежишна дуж, 2). Конструкције паралелограма и трапеза које поред датих страница/углова одређује и висина, 3). Конструкција делтоида, 4). Конструкције правилних многоуглова са 3,4,6,8 или 12 темена које одређује страница односно полупречник описаног/уписаног круга. На примерима илустровати ситуације када конструктивни задатак има више решења или нема решење, али не инсистирати на оваквим задацима. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. Приликом израчунавања површине користимо разлагање многоуглова на троуглове и четороуглове. Посебну пажњу посветити на израчунавање површине правилног шестоугла. Важно је укључити и одређени број практичних примена рачунања површина.</p>	<p>-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова</p>
------------------	--	--

<p>КРУГ</p>	<p>Полазећи од раније стечених ствари и дефиниција кружне линије и кружне површи, треба размотрити могуће положаје и односе круга и праве, а такође и два круга у равни. Ученике треба подсетити на дефиниције тангенте и тетиве круга и искористити Питагорину теорему за успостављање везе између полупречника круга, тетиве, централног одстојања тетиве. Централне теме су увођење централног и периферијског угла, уочавање и доказивање тврђења о њиховом међусобном односу, као и одређивање обима и површине круга. Ученици би требало да експериментално утврде сталност односа обима и пречника кружнице. Када се уведе број π, ученике треба информативно упознати са његовом ирационалном природом. После обраде обима и површине круга, треба извести формуле за дужину кружног лука, површину кружног исечка и кружног прстена. У практичним израчунавањима користити приближну вредност 3,14 али повремено радити са проценама 3,142; 22/7; 3,1. У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставних фигура око задате тачке и за задати угао. Објаснити ученицима позитиван и негативан смер ротације и урадити неколико примера ротације у координатном систему. Важно је да ученици уоче да се дужине дужи и величине углова не мењају при ротацији.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
-------------	---	--

<p>ОБРАДА ПОДАТАКА</p>	<p>Ову тему реализовати као пројекти задатак. Циљ пројектног задатака је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана, и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневној пракси. Препорука је да се пројектни задатак реализује на конкретним примерима и предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање података, обрада и анализа података добијених анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика (на пример: коришћење ИКТ од стране ученика, расподела слободног времена ученика, еколошка свест младих...). Број питања у анкети не мора бити велики, највише 5-6, а истраживање треба реализовати тако да узорак не буде премали, али ни превелик и да се може реализовати у најближем окружењу (школа, породица, комшилук...). Предлог је да се пет расположивих часова реализује по следећем плану: 1). Избор теме истраживања, конструкција анкетних питања ; Активности ученика и наставника – наставник објашњава пројектни задатак а ученици предлажу теме за истраживање и 5-6 анкетних питања, 2). Упутство за анкетирање, спровођење истраживања анкетирање; Активности ученика и наставника – сваки ученик добија по 4-5 анкетних листића; 3). Обнављање и доградња појмова узорак, нумеричка и процентуална расподела, графички приказ; Увођење нових појмова средња вредност, медијана и мод; Активности ученика и наставника – на једном (нумерички потпуно припремљеном) примеру се илуструју сви наведени – познати и нови појмови; 4). Подела ученика на групе, упућивање у начин обраде података добијених анкетирањем, обрада резултата анкете; Активности наставника и ученика – формирају се нехомогене истраживачке групе. Свака група обрађује једно питање за које је задужена (може се користити Ексел) и припрема презентацију резултата; 5). Презентација резултата анкете; Активности наставника и ученика – групе приказују резултате свог истраживања (таблични приказ резултата обраде података из анкете, процентуалну расподелу, графички приказ, израчунавање средње вредности, медијане и мода), тумаче добијене резултате и изводе закључке.</p>	<p>-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова</p>
------------------------	--	---

Програм Наставе и учења из математике за 8. разред основне школе

Циљ учења математике је: да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима, вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом, примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 136

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> -Примени Талесову теоремуу геометријским задацима и реалном контексту -Примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту -Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те појмове математичким писмом -Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака -Уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту -Реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате -Реши реалне проблеме користећи 	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>СЛИЧНОСТ Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.</p>	<p>МА.3.3.6 примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>
<ul style="list-style-type: none"> -Реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате -Реши реалне проблеме користећи 	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН Однос тачке и праве, тачке и равни. Однос правих, мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван(тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.</p>	<p>МА.1.3.1.влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве</p>

<p>линеарну једначину, неједначину или систем са две непознате</p> <p>-Израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде(основа правоугаоник),правилне тростране и шестостране пирамиде</p> <p>-Израчуна површину и запремину ваљка, лопте и купе</p> <p>-Примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама</p> <p>-Нацрта и анализира графиклинеарне функције</p> <p>-Учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ</p> <p>Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом.</p> <p>Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом.</p> <p>Примена у реалним ситуацијама.</p>	<p>МА.1.2.1.</p> <p>реша линеарне јед-начине у којима се непозната појављује само у једном члану</p>
	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ПРИЗМА</p> <p>Призма: појам, врсте и елементи.</p> <p>Мрежа праве призме.</p> <p>Површина праве призме.</p> <p>Запремина праве призме.</p>	<p>МА.1.3.4.влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину</p> <p>МА.2.3.4.влада појмом: призма; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>МА.3.3.4.израчуна површину и запремину призме , укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>
	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ПИРАМИДА</p> <p>Пирамида: појам, врсте и елементи. Мрежа пирамиде.</p> <p>Површина пирамиде.</p> <p>Запремина пирамиде</p>	<p>МА.2.3.4.влада појмом: пирамида; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>МА.3.3.4.израчуна површину и запремину пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>

	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције, нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.</p>	<p>МА.1.2.4.одреди вредност функције дате таблицом или формулом МА.2.2.4.уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y = kx + n$ и графички интерпретира њена својства;</p>
	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система од две линеарне једначине са две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената, графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.</p>	<p>МА.2.2.1. Реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате МА.3.2.1.составља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>
	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА Ваљак и његови елементи.Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере.Пресеци лопте(сфере) и равни.Површина и запремина лопте.</p>	<p>МА.1.3.5.влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) МА.2.3.5.израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку МА.3.3.5.израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из МАТЕМАТИКЕ

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
СЛИЧНОСТ	Обнављање размере дужи коришћењем географске карте и израчунавање растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Уопштавање појма размере. На примерима објаснити појам самерљивих и несамерљивих дужи. Талесова теорема и њен обрат. Конструктивно и нумеричко разматрање Талесове теореме. Конструктивно дељење дужи на једнаке делове. Сличност троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација. Примена сличности троуглова реализује се на примерима из историје математике, практичним примерима примене и на примени сличности на правоугли троугао.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	Задачи који подстичу оријентацију у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора. Ученици користе пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	На конкретним примерима показати када линеарна једначина има јединствено решење, кад нема решења и када има бесконачно много. Укључивање примера једначина које се свде на линеарне.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ПРИЗМА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине праве тростране пирамиде и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ПИРАМИДА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине правилне тростране и четворостране пирамиде, правилне шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	Увођење појма линеарне функције једне реалне променљиве, нуле функције, знака функције, растуће и опадајуће функције и њихова илустрација на графику.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	Увођење у појам система две линеарне једначине са две непознате, графичка интерпретација датог система. Решавајући проблеме из свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела, користити моделе тела. Оспособљавање ученика за цртање мреже ваљка и купе, као и израду истих, и прецизнијих скица приликом решавања задатака. Повезивање ових тела са призмом и пирамидом.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Програм допунске наставе из математике за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе из математике је пружање подршке ученицима да развију знања и вештине које су потребне за свакодневни живот, да развоје позитиван однос према математици, да савладају основне наставне садржаје из наставних тема, да буду оспособљени да решавају самостално задатке основног нивоа, да стекну компетенције за учење која подразумева позитиван однос према раду и учењу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Природни бројеви и дељивост	6
Основни појмови геометрије	8
Угао	8
Разломци	10
Осна симетрија	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из математике за 5. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Природни бројеви и дељивост	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у основне појмове и дефиниције дељивости бројева, а затим самостално решавање задатака основног нивоа, одређивање НЗД и НЗС, основних скуповних операција Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Основни појмови геометрије	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада</p> <p>Увођење ученика у основне појмове геометрије, полазећи од тачке, праве и односа прирадања и увести појам дужи, паралелне праве, а затим самостално решање задатака</p> <p>Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
Угао	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада</p> <p>Увођење ученика у појам угла, угаоне линије, цртање углова уз помоћ шестара, конструктивно сабирање и одузимање углова, увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мере углова, а затим самостално решавање задатака, појам унакрсних углова</p> <p>Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
Разломци	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада</p> <p>Увођење ученика у појам разломка, мешовитог броја, децималног записа, проширивање и скраћивање разломака, бројевна полуправа, рачунске операције са разломцима и самостална израда задатака, решавање једначина и неједначина основног нивоа</p> <p>Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
Осна симетрија	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада</p> <p>Увођење ученика у појам осна симетрије започети на квадратној мрежи са осна симетрије, са циљем са ученици самостално пресликају тачку, дуж, квадрат, а затим самостално решавати задатке.</p> <p>Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>

Програм додатне наставе из математике за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе из математике је пружање додатне подршке ученицима да развију знања и вештине које су потребне за свакодневни живот, да развоје позитиван однос према математици, да савладају наставне садржаје из наставних тема и да их продубљују решавањем проблема, да буду оспособљени да решавају самостално задатке различитих нивоа, да стекну компетенције за учење која подразумева позитиван однос према раду и учењу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Природни бројеви и дељивост	6
Основни појмови геометрије	8
Угао	8
Разломци	10
Осна симетрија	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из математике за 5. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Природни бројеви и дељивост	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појмове и дефиниције дељивости бројева, а затим самостално решавање задатака и проблема, математичку логику употребе речи сваки, неки, или, и, не, следи., одређивање НЗД и НЗС, Еуклидов алгоритам Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Основни појмови геометрије	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појмове геометрије, полазећи од тачке, праве и односа припадања и увести појам дужи, паралелне праве, а затим самостално решавање задатака и проблемских задатака, истаћи особине централне симетрије. Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Угао	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам угла, угаоне линије, цртање углова уз помоћ шестара, конструктивно сабирање и одузимање углова, увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мере углова, а затим самостално решавање проблемских задатака, затим појам унакрсних углова, трансверзала и углова са паралелним крацима. Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Разломци	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам разломка, мешовитог броја, децималног записа, проширивање и скраћивање разломака, бројевна полуправа, рачунске операције са разломцима и самостално решавање проблемских задатака, решавање једначина и неједначина, израза који имају више рачунских операција без заграда, појам размере. Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Осна симетрија	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам осна симетрије започети на квадратној мрежи са осна симетрије, са циљем са ученици самостално пресликају тачку, дуж, квадрат, а затим самостално решавају проблемске задатке Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
----------------	--	--

Програм допунске наставе из Математике за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Математике је пружање подршке ученику да уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм математике у шестом разреду.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Цели бројеви	6
Рационални бројеви	14
Троугао	6
Четвороугао	6
Површина четвороугла и троугла	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Математике за 6. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Цели бројеви	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Иницијално тестирање Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, раду пару
Рационални бројеви	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, раду пару
Троугао	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћењем геометријског прибора за једноставне задатке, коришћење е-уџбеника, коришћење различитих врста анимација	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
Четвороугао	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару) коришћењем геометријског прибора за једноставне задатке, коришћење е-уџбеника, коришћење различитих врста анимација	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, раду пару
Површина четвороугла и троугла	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Програм додатне наставе из Математике за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Математике је пружање додатне подршке ученику да овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Цели бројеви	6
Рационални бројеви	14
Троугао	6
Четвороугао	6
Површина четвороугла и троугла	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Математике за 6. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Цели бројеви	<p>Да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика</p> <p>Решавати задатке рачунских операција у којима недостају одређене замене (задачи са звездицама, математички ребуси)</p> <p>Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала</p> <p>Усвојити кључне појмове: цели бројеви, рачунске операције са целим бројевима</p> <p>Задатке из подручја пребројавања троуглова, четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење)</p> <p>Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)</p>	<p>Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање, рад са подацима и информацијама</p>
Рационални бројеви	<p>Решавати једноставније линеарне једначине са једном непознатом заданом алгебарски, преко дефиниција</p> <p>Проблемске задатке решавати свођењем на линеарну једначину (Декартова метода)</p> <p>Примењивати дистрибутивност у једначинама</p> <p>Сложеније проблемске задатке који би се могли решавати помоћу једначина сводити на алгебарски запис са једном непознатом по принципу ваге у равнотежи</p>	<p>Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,</p>

Троугао	<p>Задатке из подручја пребројавања троуглова, (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)</p>	<p>Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,</p>
Четвороугао	<p>Задатке из подручја пребројавања четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)</p>	<p>Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,</p>
Површина четвороугла и троугла	<p>Задатке из подручја пребројавања троуглова, четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)</p>	<p>Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање, писање истраживачих радова</p>

Програм Наставе и учења из математике за 7. разред основне школе

Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Разред: Седми

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<ul style="list-style-type: none"> – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">РЕАЛНИ БРОЈЕВИ</p> <p>Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2=a, a \neq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2=2$) Реални бројеви и бројевна права Квадратни корен, једнакост $\sqrt{x^2}= a$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y=kx, k \in R \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; – правилно користи геометријски прибор. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</p> <p>Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. Растојање између две тачке у координатном систему.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</p> <p>Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">МНОГОУГАО</p> <p>Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">КРУГ</p> <p>Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација</p>
<ul style="list-style-type: none"> – одређује средњу вредност, медијану и мод. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња 	<p style="text-align: center;">ОБРАДА ПОДАТАКА</p> <p>Средња вредност, медијана и мод.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<p>Увести појам квадрата рационалног броја p/q и илустровати га површином квадрата чија је страница управо p/q, на основу чега ученици треба да закључе да је квадрат произвољног рационалног броја ненегативан број. При израчунавању квадрата рационалних бројева равноправан статус треба дати квадрирању бројева у запису p/q и у децималном запису. Код решавања једначина облика $x^2=a$, ученици уз наставникову помоћ изводе закључке: дата једначина се може свести на једначину $x^2=a=b^2$ и може имати једно решење ($a=0$) или два решења ($a>0$), али може бити и без решења ($a<0$).</p> <p>Приликом увођења ознаке за квадратни корен нагласити разлику између, на пример $\sqrt{4}$ и решења једначине $x^2=4$. У даљем раду приказивати да неке једначине облика $x^2=a$ (на пример $x^2=2$) немају решења у скупу реалних бројева тј., да се у скупу рационалних бројева не може израчунати мерни број странице квадрата чија је површина 2 (не инсистирати да ученици репродукују одређени доказ). На тај начин мотивисати увођење ирационалних бројева јер из претходног следи да осим рационалних бројева треба имати на располагању и неке друге бројеве (на пример оне чији квадратни корен није рационалан број). Тада се уводи скуп реалних бројева као унија два дисјунктна скупа – скупа рационалних и скупа ирационалних бројева. Сада је природно и да се „рационална“ права прошири у реалну праву и покаже како на таквој реалној правој постоје рационалне</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова

и ирационалне тачке. Нагласити, међутим да скуп (позитивних) ирационалних бројева, осим квадратних корена рационалних бројева, садржи и многе друге елементе, од којих ће неки бити поменути касније (рецимо број π). На конкретним примерима ученици треба да уоче да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно (ове чињенице не треба доказивати у општем случају). При израчунавању вредности корена и рачунања са коренима, када су њихове вредности ирационални бројеви, користити калкулатор или расположиве софтвере. За све реалне бројеве без обзира да ли имају коначну или бесконачну децималну репрезентацију увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке. Правила заокругљивања реалних бројева увести на следећи начин: на конкретним примерима, посматрањем могућих граница (интервала) у зависности од прецизности, ученици бирају приближне вредности тако да се при заокругљивању бира вредност са мањом апсолутном грешком, након чега се формулишу правила. Основна својства операција сабирања и множења реалних бројева посматрати и анализирати у поређењу са одговарајућим својствима у скупу рационалних бројева. Основна својства операције кореновања у \mathbb{R}^+ треба такође реализовати на примерима при чему се посебно третирају збир, разлика, производ и количник корена и њихови односи са кореном збира, разлике, производа и количника. При томе посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2} = |a|$ и њено тумачење. У оквиру ове теме обрађује се функција директне пропорционалности $y=kx$ коју треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика (раст дужине пута са временом путовања при константној брзини, смањење водостаја реке ако је дневни пад протока константан...). У почетним примерима ученици цртају тачкасти график којим се приказује функција за дискретне вредности променљиве након чега долази до конструкције графичког приказа у координатном систему. Тематску јединицу продужена пропорција треба такође реализовати на конкретним примерима (подела дате суме у датој размери, одређивање угла троугла ако је дат њихов однос, присуство метала у легурама...). Посебну пажњу поклонити вези продужене пропорције са класичном двојном пропорцијом.

<p>ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</p>	<p>Питагорина теорема је од великог значаја за даље математичко образовање и потребно је пажљиво методички и дидактички обрадити. Као мотивација за тему могу се користити историјски подаци најпре о потреби човека за употребом и конструкцијом правоуглих троуглова током изградње различитих објеката у укупном напретку цивилизације, а чије је законитости Питагора уочио и математички уобличио и формулисао. На примеру египатског троугла експериментом са конопцем, цртежом или симулацијом на неком од динамичких софтвера упознати ученике са теоремом, а затим је и исказати и дати комплетан доказ. Потребно је да ученици схвате доказ Питагорине теореме, а не да напамет науче исказ. У том циљу током вежбања инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе, као и различитим положајима самог правоуглог троугла, како би се ученици оспособили да Питагорину теорему користе касније у образовању у различитим задацима из планиметрије, стереометрије и тригонометрије. Упознати ученике са карактеристичним Питагориним тројкама кроз примере и напомену да таквих тројки има бесконачно много. Формулисати обрат Питагорине теореме и применити га у задацима. У другом делу теме пажњу је потребно усмерити на примену Питагорине теореме на конструкције дужи чији је мерни број дужине ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб, правоугли и једнакокраки трапез. Ученици треба да примењују Питагорину теорему и на једнакокрако правоугли троугао са углом од 30° и одређивање растојања двеју тачкама у координатном систему. Уколико наставник има техничких могућности у учионици, након усвајања Питагорине теореме на традиционалан начин, део ове теме може обрадити коришћењем неког од бесплатних динамичких софтвера који ученицима може још очигледније дочарати Питагорину теорему и примену теореме у различитим геометријским задацима и проблемима из свакодневног живота.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
-------------------------------	---	--

<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</p>	<p>У првом делу ове теме уводи се појам степена променљиве природним бројем и изводе се основна својства те операције (множење и дељење степена једнаких основа, степеновање степена, као и правила за степен производа и количника). Ученици треба у потпуности да овладају одговарајућим трансформацијама да би између осталог били припремљени за упознавање са операцијама са полиномима које следе. Такође, уводи се појам степена са изложом којим је нула или негативан цео број, али само у случају основе која је декадна јединица. Примери обухватају краће записивање врло малих рационалних бројева (примене у физици) као и канонско представљање рационалних бројева у децималном запису. Други део теме обухвата операције са целим алгебарским изразима (полиномима) . Најпре се уводи појам полинома и увежбава израчунавање вредности таквог израза за конкретне вредности променљивих који у њему учествују. Затим се дефинишу основне операције са полиномима (сабирање, одузимање и множење) и увежбава довођење полинома у сређени облик. Притом се по потреби користи дистрибутивност закон (у облику $(a+b)(x+y)=ax+ay+bx+by$) и формулу за квадрат бинома (у облику $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$). У наставку ове теме ученици треба да, на погодним примерима уоче потребу растављања полинома на чиниоце (посебно у циљу решавања једначина). Затим треба увежбати то растављање коришћењем претходно наведених формула (али сада записаних у облику $ax + ay + bx + by = (a + b)(x + y)$ односно $a^2 + 2ab + b^2 = (a + b)^2$) као и формуле за разлику квадрата. Пример растављања тзв.непотпуног квадратног тринума обрађивати само на додатној настави. Сем поменуте примене на решавање једначине (на пример облика $ax^2+bx=0$ и $x^2-c^2=0$), овде се могу приказати примери решавања геометријских проблема за које је потребно познавање операције са полиномима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
---	---	--

<p>МНОГОУГАО</p>	<p>Многоугао увести као део равни ограничен многоугаоном линијом. Нагласити разлику између конвексних и неконвексних многоуглова, али даља разматрања ограничити само на конвексне многоуглове. Ученике треба наводити да уоче зависност броја дијагонала као и зависност збира унутрашњих углова од броја темена многоугла. Приликом увођења правилних многоуглова ученици треба да уоче да постоје многоуглови који нису правилни иако су све њихове странице једнаке као и да постоје многоуглови који нису правилни иако су сви њихови углови једнаки. Посебно истаћи осну симетричност правилног многоугла и број оса симетрије, као и чињенице да се око правилног многоугла може описати круг и да се у њега може уписати круг. Из одговарајућих формула за једнакостраничан троугао, ученици уз помоћ насатвника ако је потребно изводе формуле којима се у правилном шестоуглу успостављају везе између странице, дуже дијагонале, краће дијагонале, полупречника описаног и уписаног круга. Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код ученика вештину доказивања. Доказати најважније особине троугла и паралелограма. Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла и навести њихове особине. Примену ставова подударности и њихових последица проширити на конструктивне задатке. Истаћи разлику између цртања и конструкције. Посебно треба издвојити 1). Конструкције троуглова који поред датих страница/углова одређује и једна висина односно тежишна дуж, 2). Конструкције паралелограма и трапеза које поред датих страница/углова одређује и висина, 3). Конструкција делтоида, 4). Конструкције правилних многоуглова са 3,4,6,8 или 12 темена које одређује страница односно полупречник описаног/уписаног круга. На примерима илустровати ситуације када конструктивни задатак има више решења или нема решење, али не инсистирати на оваквим задацима. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. Приликом израчунавања површине користимо разлагање многоуглова на троуглове и четороуглове. Посебну пажњу посветити на израчунавање површине правилног шестоугла. Важно је укључити и одређени број практичних примена рачунања површина.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
------------------	--	--

<p>КРУГ</p>	<p>Полазећи од раније стечених ствари и дефиниција кружне линије и кружне површи, треба размотрити могуће положаје и односе круга и праве, а такође и два круга у равни. Ученике треба подсетити на дефиниције тангенте и тетиве круга и искористити Питагорину теорему за успостављање везе између полупречника круга, тетиве, централног одстојања тетиве. Централне теме су увођење централног и периферијског угла, уочавање и доказивање тврђења о њиховом међусобном односу, као и одређивање обима и површине круга. Ученици би требало да експериментално утврде сталност односа обима и пречника кружнице. Када се уведе број π, ученике треба информативно упознати са његовом ирационалном природом. После обраде обима и површине круга, треба извести формуле за дужину кружног лука, површину кружног исечка и кружног прстена. У практичним израчунавањима користити приближну вредност 3,14 али повремено радити са проценама 3,142; 22/7; 3,1. У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставних фигура око задате тачке и за задати угао. Објаснити ученицима позитиван и негативан смер ротације и урадити неколико примера ротације у координатном систему. Важно је да ученици уоче да се дужине дужи и величине углова не мењају при ротацији.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
-------------	---	--

<p>ОБРАДА ПОДАТАКА</p>	<p>Ову тему реализовати као пројекти задатак. Циљ пројектног задатака је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана, и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневној пракси. Препорука је да се пројектни задатак реализује на конкретним примерима и предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање података, обрада и анализа података добијених анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика (на пример: коришћење ИКТ од стране ученика, расподела слободног времена ученика, еколошка свест младих...). Број питања у анкети не мора бити велики, највише 5-6, а истраживање треба реализовати тако да узорак не буде премали, али ни превелик и да се може реализовати у најближем окружењу (школа, породица, комшилук...). Предлог је да се пет расположивих часова реализује по следећем плану: 1). Избор теме истраживања, конструкција анкетних питања ; Активности ученика и наставника – наставник објашњава пројектни задатак а ученици предлажу теме за истраживање и 5-6 анкетних питања, 2). Упутство за анкетање, спровођење истраживања анкетање; Активности ученика и наставника – сваки ученик добија по 4-5 анкетних листића; 3). Обнављање и доградња појмова узорак, нумеричка и процентуална расподела, графички приказ; Увођење нових појмова средња вредност, медијана и мод; Активности ученика и наставника – на једном (нумерички потпуно припремљеном) примеру се илуструју сви наведени – познати и нови појмови; 4). Подела ученика на групе, упућивање у начин обраде података добијених анкетањем, обрада резултата анкете; Активности наставника и ученика – формирају се нехомогене истраживачке групе. Свака група обрађује једно питање за које је задужена (може се користити Ексел) и припрема презентацију резултата; 5). Презентација резултата анкете; Активности наставника и ученика – групе приказују резултате свог истраживања (таблични приказ резултата обраде података из анкете, процентуалну расподелу, графички приказ, израчунавање средње вредности, медијане и мода), тумаче добијене резултате и изводе закључке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно -усвајања нових знања -провере знања - активност на часу - самосталан рад -учествовање у разговору и дискусији -домаћи задаци -самоевалуација и самооцењивање током појединих часова
----------------------------	--	--

Програм допунске наставе из математике за 7. разред основне школе

Програм допунске наставе из математике за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе из математике је пружање подршке ученицима да развију знања и вештине које су потребне за свакодневни живот, да развоје позитиван однос према математици, да савладају основне наставне садржаје из наставних тема, да буду оспособљени да решавају самостално задатке основног нивоа, да стекну компетенције за учење која подразумева позитиван однос према раду и учењу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Реални бројеви	6
Питагорина теорема	8
Цели алгебарски изрази	8
Многоугао	10
Круг	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из математике за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Реални бројеви	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у основне појмове и дефиниције дељивости бројева, а затим самостално решавање задатака основног нивоа , одређивање НЗД и НЗС, основних скуповних операција Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>
Питагорина теорема	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у основне појмове геометрије, полазећи од тачке, праве и односа прирадања и увести појам дужи, паралелне праве, а затим самостално решавање задатака Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>
Цели алгебарски изрази	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам угла, угаоне линије, цртање углова уз помоћ шестара, конструктивно сабирање и одузимање углова, увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мере углова, а затим самостално решавање задатака, појам унакрсних углова Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>

Многоугао	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам разломка, мешовитог броја, децималног записа, проширивање и скраћивање разломака, бројевна полуправа, рачунске операције са разломцима и самостална израда задатака, решавање једначина и неједначина основног нивоа Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Круг	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам осна симетрије започети на квадратној мрежи са осна симетрије, са циљем са ученици самостално пресликају тачку, дуж, квадрат, а затим самостално решавати задатке. Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Програм додатне наставе из математике за 7. разред основне школе

Циљ додатне наставе из математике је пружање додатне подршке ученицима да развију знања и вештине које су потребне за свакодневни живот, да развоје позитиван однос према математици, да савладају наставне садржаје из наставних тема и да их продубљују решавањем проблема, да буду оспособљени да решавају самостално задатке различитих нивоа, да стекну компетенције за учење која подразумева позитиван однос према раду и учењу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Реални бројеви	6

Питагорина теорема	8
Цели алгебарски изрази	8
Многоугао	10
Круг	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из математике за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Природни бројеви и дељивост	Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појмове и дефиниције дељивости бројева, а затим самостално решавање задатака и проблема, математичку логику употребе речи сваки, неки, или, и, не, следи., одређивање НЗД и НЗС, Еуклидов алгоритам Коришћење дигиталног уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Основни појмови геометрије	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појмове геометрије, полазећи од тачке,праве и односа припадања и увести појам дужи,паралелне праве, а затим самостално решање задатака и проблемских задатака, истаћи особине централне симетрије. Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>
Угао	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам угла, угаоне линије,цртање углова уз помоћ шестара,конструктивно сабирање и одузимање углова,увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мере углова, а затим самостално решавање проблемских задатака,затим појам унакрсних углова,трансверзала и углова са паралелним крацима. Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>
Разломци	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам разломка, мешовитог броја,децималног записа,проширивање и скраћивање разломака, бројевна полуправа,рачунске операције са разломцима и самостално решавање проблемских задатака, решање једначина и неједначина,израза који имају више рачунских операција без заграда,појам размере. Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>
Осна симетрија	<p>Комбиновање различитих метода и облика рада Увођење ученика у појам осна симетрије започети на квадратној мрежи са осна симетрије,са циљем са ученици самостално пресликају тачку, дуж,квадрат, а затим самостално решавати проблемске задатке Коришћење дигиталног уџбеника</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак</p>

Програм Наставе и учења из математике за 8. разред основне школе

Циљ учења математике је: да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима, вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом, примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 136

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
-Примени Талесову теоремуу геометријским задацима и реалном контексту -Примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција	СЛИЧНОСТ Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	МА.3.3.6 примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
-Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те појмове математичким писмом -Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН Однос тачке и праве, тачке и равни. Однос правих, мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван(тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	МА.1.3.1.влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве

<p>решавања задатака -Уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту -Реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате -Реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, неједначину или систем са две непознате</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.</p>	<p>МА.1.2.1. решити линеарне јед-начине у којима се непозната појављује само у једном члану</p>
<p>-Израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде(основа правоугаоник),правилне тростране и шестостране пирамиде -Израчуна површину и запремину ваљка, лопте и купе</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ПРИЗМА Призма: појам, врсте и елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.</p>	<p>МА.1.3.4.влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину МА.2.3.4.влада појмом: призма; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку МА.3.3.4.израчуна површину и запремину призме , укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>
<p>-Примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама -Нацрта и анализира</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ПИРАМИДА Пирамида: појам, врсте и елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде</p>	<p>МА.2.3.4.влада појмом: пирамида; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку МА.3.3.4.израчуна површину и запремину пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>

<p>графиклинеарне функције</p> <p>-Учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада</p>	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</p> <p>Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције, нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.</p>	<p>МА.1.2.4.одреди вредност функције дате таблицом или формулом</p> <p>МА.2.2.4.уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y = kx + n$ и графички интерпретира њена својства;</p>
	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p> <p>Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система од две линеарне једначине са две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената, графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.</p>	<p>МА.2.2.1.</p> <p>Решите линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p> <p>МА.3.2.1.составља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>

	<p>Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.</p>	<p>МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>
--	--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из МАТЕМАТИКЕ

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
СЛИЧНОСТ	Обнављање размере дужи коришћењем географске карте и израчунавање растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Уопштавање појма размере. На примерима објаснити појам самерљивих и несамерљивих дужи. Талесова теорема и њен обрат. Конструктивно и нумеричко разматрање Талесове теореме. Конструктивно дељење дужи на једнаке делове. Сличност троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација. Примена сличности троуглова реализује се на примерима из историје математике, практичним примерима примене и на примени сличности на правоугли троугао.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	Задаци који подстичу оријентацију у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора. Ученици користе пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	На конкретним примерима показати када линеарна једначина има јединствено решење, кад нема решења и када има бесконачно много. Укључивање примера једначина које се свде на линеарне.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

ПРИЗМА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине праве тростране пирамиде и четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ПИРАМИДА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	Увођење појма линеарне функције једне реалне променљиве, нуле функције, знака функције, растуће и опадајуће функције и њихова илустрација на графику.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	Увођење у појам система две линеарне једначине са две непознате, графичка интерпретација датог система. Решавајући проблеме из свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела, користити моделе тела. Оспособљавање ученика за цртање мреже ваљка и купе, као и израду истих, и прецизнијих скица приликом решавања задатака. Повезивање ових тела са призмом и пирамидом.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Програм допунске наставе из математике за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе: је да помогне у савладавању градива ученицима који у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате

Годишњи фонд часова допунске наставе: 20

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
СЛИЧНОСТ Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	2
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН Однос тачке и праве, тачке и равни. Однос правих, мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван(тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	2
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	3
ПРИЗМА Призма: појам, врсте и елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	3

ПИРАМИДА Пирамида: појам, врсте и елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде	2
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције, нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	2
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система од две линеарне једначине са две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената, графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.	3
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте(сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из МАТЕМАТИКЕ

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
СЛИЧНОСТ	Обнављање размере дужи коришћењем географске карте и израчунавање растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Уопштавање појма размере. На примерима објаснити појам самерљивих и несамерљивих дужи. Талесова теорема и њен обрат. Конструктивно и нумеричко разматрање Талесове теореме. Конструктивно дељење дужи на једнаке делове. Сличност троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација. Примена сличности троуглова реализује се на примерима из историје математике, практичним примерима примене и на примени сличности на правоугли троугао.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	Задаци који подстичу оријентацију у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора. Ученици користе пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	На конкретним примерима показати када линеарна једначина има јединствено решење, кад нема решења и када има бесконачно много. Укључивање примера једначина које се свде на линеарне.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

ПРИЗМА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ПИРАМИДА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине правилне тростране и четворостране пирамиде, правилне шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	Увођење појма линеарне функције једне реалне променљиве, нуле функције, знака функције, растуће и опадајуће функције и њихова илустрација на графику.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	Увођење у појам система две линеарне једначине са две непознате, графичка интерпретација датог система. Решавајући проблеме из свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела, користити моделе тела. Оспособљавање ученика за цртање мреже ваљка и купе, као и израду истих, и прецизнијих скица приликом решавања задатака. Повезивање ових тела са призмом и пирамидом.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Програм додатне наставе из математике за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из : је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из датих наставних тема

Годишњи фонд часова додатне наставе: 20

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
СЛИЧНОСТ Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности	2
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН Однос тачке и праве, тачке и равни. Однос правих, мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван(тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	3
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	2
ПРИЗМА Призма: појам, врсте и елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	3

<p>ПИРАМИДА Пирамида: појам, врсте и елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде</p>	3
<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА Линеарна функција $(y = kx + n)$. График линеарне функције, нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција</p>	2
<p>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система од две линеарне једначине са две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената, графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.</p>	2
<p>ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте(сфере) и равни. Површина и запремина лопте.</p>	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из математике

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
СЛИЧНОСТ	Обнављање размере дужи коришћењем географске карте и израчунавање растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Уопштавање појма размере. На примерима објаснити појам самерљивих и несамерљивих дужи. Талесова теорема и њен обрат. Конструктивно и нумеричко разматрање Талесове теореме. Конструктивно дељење дужи на једнаке делове. Сличност троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација. Примена сличности троуглова реализује се на примерима из историје математике, практичним примерима примене и на примени сличности на правоугли троугао.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	Задаци који подстичу оријентацију у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора. Ученици користе пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	На конкретним примерима показати када линеарна једначина има јединствено решење, кад нема решења и када има бесконачно много. Укључивање примера једначина које се свде на линеарне.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

ПРИЗМА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ПИРАМИДА	Ученици цртају мреже и израђују моделе датих тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине правилне тростране и четворостране пирамиде, правилне шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем скицирању скице геометријских тела.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	Увођење појма линеарне функције једне реалне променљиве, нуле функције, знака функције, растуће и опадајуће функције и њихова илустрација на графику.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	Увођење у појам система две линеарне једначине са две непознате, графичка интерпретација датог система. Решавајући проблеме из свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела, користити моделе тела. Оспособљавање ученика за цртање мреже ваљка и купе, као и израду истих, и прецизнијих скица приликом решавања задатака. Повезивање ових тела са призмом и пирамидом.	Иницијална процена нивоа на ком се налази ученик, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Програм припрене наставе из математике за 8. разред основне школе

Циљ припремне наставе из математике је обнављање научног градива у претходним разредима и пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према математици и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима;

Годишњи фонд часова припремне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Бројеви и операција са њима	8
Геометрија	8
Алгебра и функције	10
Мерења	5
Обрада података	5

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма припремне наставе из математике

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма припремне наставе и учења
Бројеви и операција са њима	Ученици раде бројеве и операције у скупу природних бројева, реалних бројева, рационалних бројева	<ul style="list-style-type: none"> - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. - тестови за припрему на завршни испит
Геометрија	Ученици раде појмове геометрије	<ul style="list-style-type: none"> - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. - тестови за припрему на завршни испит
Алгебра и функције	Ученици раде алгебру и функцију	<ul style="list-style-type: none"> - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. - тестови за припрему на завршни испит
Мерење	Ученици раде мерење	<ul style="list-style-type: none"> - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. - тестови за припрему на завршни испит
Обрада података	Ученици раде обраду података	<ul style="list-style-type: none"> - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. - тестови за припрему на завршни испит

Програм наставе и учења из биологије од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из Биологије за пети разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Биологија

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>-истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада</p> <p>- групише жива бића према њиховим заједничким особинама; - одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама,</p>	<p>I Порекло и разноврсност живота</p>	<p>БИ.1.6.1., БИ.1.6.3., БИ.1.1.1., БИ.1.2.1., БИ.1.2.2., БИ.1.2.3., БИ.1.6.2., БИ.1.5.1., БИ.1.3.3., БИ.1.1.3., БИ.2.6.1., БИ.2.6.2., БИ.2.6.3., БИ.2.2.3, БИ.2.2.4., БИ.2.1.3, БИ.3.6.1., БИ.3.6.2., БИ.3.1.2., БИ.3.1.3.</p>
<p>-идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење</p> <p>-једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p>	<p>решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>II Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>БИ.1.6.1., БИ.1.6.2., БИ.1.6.3., БИ.2.1.2., БИ.2.3.3., БИ.3.6.2., БИ. 3.1.1, БИ 3.2.3 БИ 1.2.3 БИ 2.2.3 БИ 2.6.3</p>

<p>-прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке</p> <p>-разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота</p> <p>-поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате</p> <p>-користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата</p>		<p>III Наслеђивање и еволуција</p>	<p>БИ.1.3.1., БИ.1.6.1., БИ.1.6.3., БИ.1.3.2., БИ.2.6.1., БИ.2.6.3 Би 2.3.4 БИ 2.3.3 БИ 3.3.3</p>
<p>-доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи</p> <p>-направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу</p> <p>-предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин</p> <p>-илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава</p>		<p>IV Живот у екосистему</p>	<p>БИ.1.4.2., БИ.1.1.3., БИ.1.4.4., БИ.1.6.1., БИ.1.4.3., БИ.2.1.3., БИ.2.4.4, БИ.2.6.1., БИ. 3.4.2.,</p>
<p>-идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања</p>		<p>V Човек и здравље</p>	<p>БИ.1.5.3., БИ.2.5.3., БИ.2.5.4., БИ.3.5.5. БИ 2.5.2 БИ 2.6.2 БИ 3.6.1 БИ 3.5.3</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Порекло и разноврсност живота	<p>посматрање (вођење белешки)</p> <p>- свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена</p> <p>- уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи</p> <p>- праћење реализације домаћих задатака</p> <p>- квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада</p>	<p>- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>- контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти</p>
II Јединство грађе и функције као основа живота		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм Наставе и учења из Биологије за шести разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Биологија

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> -упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околина, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>I Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.3.2.2. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.2.6.3. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – организмима које истражује; -направи разлику између животне хумано поступа према средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; -илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; 			<p>II Живот у екосистему</p>

<p>-истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода;</p> <p>-идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији;</p> <p>-повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом;</p>		<p>III Наслеђивање и еволуција</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.4. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.2.3.4. БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2.</p>
<p>- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи;</p> <p>-одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама;</p>		<p>IV Порекло и разноврсност живота</p>	<p>БИ.1.1.1. БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.2.1.2. БИ.2.1.4. БИ.3.1.1. БИ.3.1.2. БИ.3.1.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2.</p>

<p>- прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања;</p> <p>-одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;</p> <p>-доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p> <p>-збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна;</p> <p>-повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине;</p>		<p>V Човек и здравље</p>	<p>БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.2.5.4. БИ.3.5.4. БИ.3.5.5. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2.</p>
---	--	--------------------------	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<p>посматрање (вођење белешки)</p> <p>- свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена</p> <p>- уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи</p> <p>- праћење реализације домаћих задатака</p> <p>- квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада</p>	<p>- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>- контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти</p>
II Живот у екосистему		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Порекло и разноврсност живота		
V Човек и здравље		

Програм Наставе и учења из Биологије за седми разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Биологија

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>-прикупи и анализира податке о животним циклусима, почевши од оплођења; –упореди бесполно и полно размножавање; –идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; –одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; –шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према окоolini, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>I Наслеђивање и еволуција</p>	<p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.3.2.2. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.2.6.3. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.2.2.8. БИ.3.6.4. БИ.3.2.8.</p>
<p>– разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; –повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према окоolini, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>II Порекло и разноврсност живота</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.4. БИ.2.3.3. БИ.2.3.2. БИ.2.3.4. БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.3.9 БИ.1.3.8 БИ.2.3.6 БИ.3.3.5 БИ.3.3.6</p>

<p>- одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; -упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе; -користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;</p>		<p>III Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.3. БИ.3.4.2. БИ.3.4.4. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.4. БИ.3.4.8 БИ.3.4.6. БИ.2.4.8. БИ.1.4.8 БИ.1.4.5. БИ.2.4.5. БИ.3.4.7</p>
<p>-идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; -илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; -упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; -повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; -анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; -идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; -предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;</p>		<p>IV Живот у екосистему</p>	<p>БИ.1.1.5. БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.2.1.4. БИ.3.1.4. БИ.3.1.5. БИ.3.3.5. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.3.6. БИ.2.3.6 БИ.1.3.9. БИ.1.3.8</p>

<p>–анализира задати јеловник из аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; –идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); –планира време за рад, одмор и рекреацију; –доведе у везу измењено понашање људи с коришћењем психоактивних супстанци; –аргументује предности вакцинације; –примени поступке збрињавања лакших облика крварења; расправља о различитости међу људима из аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.</p>		<p>V Човек и здравље</p>	<p>БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.2.5.4. БИ.3.5.1. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ 3.6.4 БИ. 2.6.4 БИ 1.5.8 БИ. 1.5.9 БИ. 2.5.1 БИ. 1.55</p>
--	--	--------------------------	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Наслеђивање и еволуција	<p>посматрање (вођење белешки)</p> <p>- свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена</p> <p>- уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи</p> <p>- праћење реализације домаћих задатака</p> <p>- квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада</p>	<p>- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>- контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти</p>
II Порекло и разноврсност живота		
III Јединство грађе и функције као основа живота		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм Наставе и учења из Биологије за осми разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Биологија

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>- повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; –повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; –идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; –илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална</p>	<p>I Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.1. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4. БИ.1.4.4. БИ.2.4.5. БИ.3.4.5. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>

<p>– одговорно се односи према свом здрављу; –изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; –повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; –идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;</p>	<p>кометенција</p>	<p>II Човек и здравље</p>	<p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.2.5.1. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.4. БИ.3.5.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>
<p>- доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; –истражи давно нестале екосистеме;</p>		<p>III Порекло и разноврсност живота</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.2.6.1. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>

<p>– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;</p>		<p>IV Наслеђивање и еволуција</p>	<p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.8. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5.</p>
<p>– установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.</p>		<p>V Живот у екосистему</p>	<p>БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6. БИ.1.6.1. БИ.2.6.1. БИ.3.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.6.2. БИ.3.6.2. БИ.1.6.3. БИ.2.6.3. БИ.3.6.3</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<p>посматрање (вођење белешки)</p> <p>- свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена</p> <p>- уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи</p> <p>- праћење реализације домаћих задатака</p> <p>- квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада</p>	<p>- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>- контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти</p>
II Човек и здравље		
III Порекло и разноврсност живота		
IV Наслеђивање и еволуција		
V Живот у екосистему		

Програм допунске и додатне наставе од 5. до 8. разреда из биологије

Програм допунске наставе из Биологије за пети разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Порекло и разноврсност живота	15
II Јединство грађе и функције као основа живота	6
III Наслеђивање и еволуција	5
IV Живот у екосистему	6
V Човек и здравље	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Биологије за пети разред

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Порекло и разноврсност живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Јединство грађе и функције као основа живота		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм додатне наставе из Биологије за пети разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Порекло и разноврсност живота	15
II Јединство грађе и функције као основа живота	6
III Наслеђивање и еволуција	5
IV Живот у екосистему	6
V Човек и здравље	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Биологије за пети разред

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Порекло и разноврсност живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Јединство грађе и функције као основа живота		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм допунске наставе из Биологије за шести разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Јединство грађе и функције као основа живота	17
II Живот у екосистему	5
III Наслеђивање и еволуција	7
IV Порекло и разноврсност живота	4
V Човек и здравље	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Живот у екосистему		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Порекло и разноврсност живота		
V Човек и здравље		

Програм додатне наставе из Биологије за шести разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Јединство грађе и функције као основа живота	17
II Живот у екосистему	5
III Наслеђивање и еволуција	7
IV Порекло и разноврсност живота	4
V Човек и здравље	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Живот у екосистему		
III Наслеђивање и еволуција		
IV Порекло и разноврсност живота		
V Човек и здравље		

Програм допунске наставе из Биологије за седми разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Наслеђивање и еволуција	18
II Порекло и разноврсност живота	4
III Јединство грађе и функције као основа живота	8
IV Живот у екосистему	3
V Човек и здравље	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Наслеђивање и еволуција	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Порекло и разноврсност живота		
III Јединство грађе и функције као основа живота		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм додатне наставе из Биологије за седми разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Наслеђивање и еволуција	18
II Порекло и разноврсност живота	4
III Јединство грађе и функције као основа живота	8
IV Живот у екосистему	3
V Човек и здравље	3

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Наслеђивање и еволуција	- посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада	- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Порекло и разноврсност живота		
III Јединство грађе и функције као основа живота		
IV Живот у екосистему		
V Човек и здравље		

Програм допунске наставе из Биологије за осми разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Јединство грађе и функције као основа живота	12
II Човек и здравље	3
III Проекло и разноврсност живота	4
IV Наслеђивање и еволуција	5
V Живот у екосистему	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Човек и здравље		
III Пројекло и разноврсност живота		
IV Наслеђивање и еволуција		
V Живот у екосистему		

Програм додатне наставе из Биологије за осми разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе:34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Јединство грађе и функције као основа живота	12
II Човек и здравље	3
III Проекло и разноврсност живота	4
IV Наслеђивање и еволуција	5
V Живот у екосистему	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Јединство грађе и функције као основа живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Човек и здравље		
III Проекло и разноврсност живота		
IV Наслеђивање и еволуција		
V Живот у екосистему		

Програм припремне наставе за завршни испит из Биологије (осми разред основне школе)

Циљ припремне наставе: Припремна настава образовно васпитног рада за полагање завршног испита организује се за ученике VIII разреда у току школске године. Након завршене наставне године у јуну биће организовано још часова припремне наставе из биологије.

Годишњи фонд припремне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Јединство грађе и функције као основа живота	11
Човек и здравље	4
Проекто и разноврсност живота	4
Наслеђивање и еволуција	9
Живот у екосистему	6

Начини остваривања, праћења и вредновања припремне наставе из Биологије

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма припремне наставе и учења
Јединство грађе и функције као основа живота	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти, квизови организовани у групама.
Човек и здравље		
Проекто и разноврсност живота		
Наслеђивање и еволуција		
Живот у екосистему		

Програм наставе и учења од 5. до 8. разреда из информатике и рачунарства

Програм Наставе и учења из Информатике и рачунарства за пети разред основне школе

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – Наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – Правилно користи ИКТ уређаје – Именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – Прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – Прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – Креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – Креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – Примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа– Креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 	<ul style="list-style-type: none"> -одговоран однос према околини --одговоран однос према здрављу -дигитална -компетенција за учење - комуникација -решавање проблема - одговоран однос према здрављу -дигитална - компетенција за учење 	<p>ИКТ(9)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Предмет изучавања информатике и рачунарства. - ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. - Подешавање радног окружења. - Организација података. - Рад са сликама. - Рад са текстом. - Рад са мултимедијом. - Рад са презентацијама. 	

<p>-реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;</p> <p>– доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине</p> <p>– разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету</p> <p>– реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем Интернета</p> <p>– приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај</p> <p>– информацијама на интернету приступа критички</p> <p>– спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету</p> <p>– објасни појам ауторских права и разликује основне лиценце за дељење садржаја</p> <p>– препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем</p> <p>-рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетанција - комуникација - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - предузимљиво и оријентација ка предузетништву - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - дигитална компетенција 	<p>Дигитална писменост (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин - Правила безбедног рада на Интернету - Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја - Заштита приватности личних података - Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом 	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> -изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке - схвати математичко-логички смисао речи "и", "или", "не", "сваки", "неки", израза "ако...онда" - зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их лгоритамски - наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу - сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби - користи математичке операторе за израчунавања - објасни сценарио и алгоритам пројекта - анализира и дискутује програм - проналази и отклања грешке у програму 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговоран однос према околини - решавање проблема - сарадња - дигитална - компетенција за учење - предузетништво - рад са подацима - естетичка компентенција 	<p>Рачунарство (16)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увод у логику и скупове: унја, пресек, разлика; речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“. - Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам. - Увод у тему програмирања. - Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. - Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком, видеом. - Програм-категорије, блокови, наредбе, инструкције. - Програмске структуре (линијска, циклична, разграната). 	
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима групе уодабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступа решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен -поставља резултат свог рада на Интернет,ради дељења са другима, уз помоћ наставника 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална - естетичка - предузетништво - одговоран однос према здрављу - компетенција за учење - решавање проблема - сарадња - комуникација - рад са подацима 	<p>Пројектна настава (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења - Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима - Представљање резултата пројектног задатка 	
---	---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> -Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о ИКТ проширити користећи различите изворе знања навођењем примера примене ИКТ-а. - Ученике информативно упознати са предметом изучавања информатике и рачунарства познатим примерима. - Увести појмове хардвер и софтвер. Скренути пажњу на правилно руковање ИКТ уређајима. - Појам оперативни систем увести кроз повезивање претходног искуства. Нагласити који оперативни систем користе рачунари на којима ће радити у школи. - Кроз демонстрацију и личну активност ученика, скренути пажњу на правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом. - Кроз конкретне примере објаснити појам датотеке и неопходност организације датотека у рачунару: чување и проналажење, премештање или брисање (поменути "Корпу за отпатке"). - Креирање и уређивање дигиталне слике / цртеже коришћењем расположивих алата изабраног програма. - При раду са текстом применити основне алатке за уређивање и обликовање текста. Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма и инсистирати на примени правописа. -Снимање звука и видео-записа, сходно могућностима, (камера, микрофон, звучници, мобилни телефони, итд). -При изради мултимедијалних презентација применити основне алатке за уређивање и обликовање садржаја. У програму за израду мултимедијалних презентација користити раније креиране звучне видео записе. 	<ul style="list-style-type: none"> -испитивање -активност на часу -дискусија -разликује -повезује -демонстрира

<p>Дигитална писменост</p>	<p>Дигитална писменост -При реализацији тематске целине Дигитална писменост појаснити ученицима шта значи коришћење ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, и нагласити да то није обавеза само ИТ стручњака већ свих корисника. Демонстрирати функције антивирусног програма и заштитног зида. - Анализирати са ученицима од каквог су материјала направљени ИКТ уређаји, да ли се такви материјали могу рециклирати и на које све начине се могу одлагати дигитални уређаји који нису у употреби, у циљу заштите животне средине. - Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу веб-прегледача (читача,браузера). Разговарати о сајтовима претраживачима и начинима претраге, увести појмове аутор и ауторска права и навести основне лиценце. - Претрагу интернета и одабир релевантних страница из приказаних резултата претраге. (Како проналазимо, бирамо и преузимамо информације? Како стварамо (онлајн апликације)? Како размењујемо информације и сарађујемо на интернету?) - На унапред припремљеном скупу веб-страна кроз дискусију о процени информација пронађених на интернету (публика којој је сајт намењен, аутор, тачност / прецизност, објективност, актуелност и интернет адреса) подстицати развој критичког мишљења ученика. - Упознати ученике са правилима понашања на интернету (енг. netikette). За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на теме безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама (кроз играње улога и сл.). - У корелацији садругим предметима (физичко и здравствено васпитање) велику пажњу посветити томе како уређаји које свакодневно користе (рачунар, телефон, таблет ...) могу лоше да утичу на њихово здравље при чему их треба водити ка ситуацијама на које их родитељи свакодневно подсећају (лоше држање, дуго гледање у екран, ...). Посебну пажњу посветити развоју свести код ученика о времену у току дана, утрошеном на рад са технологијом и могућим развојем зависности од технологије.</p>	<p>-дискутује -уочава -усваја нова знања -посматра -графички представља -развија осећај за естетику -примењује -прецизност -педантност у раду -истражује</p>
----------------------------	---	---

<p>Рачунарство</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Реализација теме може се започети приказивањем мотивационих филмова о програмирању. Увести појмове: програм и програмирање. Демонстрирати готове анимације и рачунарске игре ради развијања свести и побуђивања мотивације да ученици сами могу да креирају своје игрице. Одабрати пример игрице за анализу (на пример са портала www.code.org), као и друге мотивационе материјале из сличних образовних извора) са циљем упознавања студената са корацима у решавању једноставних проблемских задатака. Увести појам алгоритма при решавању најједноставнијег проблема. -У међупредметној координацији са предметом математика, увести математичко-логичке појмове које леже у основи информатике и рачунарства: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (са одговарајућим знацима); - На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако ... онда). Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника "и", "или", а нарочито "ако ... о - Визуелно програмирање (Scratch, Stencil, AppInventor, Alice ,... које треба да омогући алгоритамско решавање проблема и основе програмирања. У зависности од изабраног програмског окружења прилагодити сва следећа објашњења специфичностима тог алата. - Демонстрирати поступке: избор објеката (нагласак на библиотеке), слагање блокова по принципу "превуци-и-пусти" и покретање програма. - Демонстрирати на сваком примеру следеће технике: креирање пројекта. - Демонстрирати и указивати на разноврсне функционалности доступне у палетама блокова. - Кроз активну наставу и укљученост у процес креирања програма од првих часова, ученици ће постепено усвојити потребне појмове, знања и вештине. 	<ul style="list-style-type: none"> -испитивање -активност на часу -дискусија -разликује -повезује -истражује -естетика -креативност -примењивост стечених знања и вештина -прецизност -педантност у раду -радознаост -радови ученика
--------------------	---	---

<p>Пројектна настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Фронтални, индивидуални, групни - Ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство (договорити се са ученицима и наставницима других предмета, који покривају област изабране теме). - При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка – од израде плана до представљања решења. - Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложености теме, расположивим ресурсима - Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота. <p>Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета - Дobar пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл. <p>Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ученици пре прикупљања материјала израђују сценарио (причу или алгоритам за конкретан задатак), израђују кораке и описују поступак решавања пројектног задатка. - Део задатка је и чување материјала употребљеног за решавање пројектног задатка. <p>Очекивани продукт пројектног задатка је мултимедијални садржај у форми: стрипа, анимације, игрице и сл.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Напреднији ученици могу израдити алгоритам и програм за решавање конкретног проблемског задатка. 	
--------------------------	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА 6. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ учења информатике и рачунарства је:

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења.

Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије.

Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
Правилно користи ИКТ уређаје; Научиће да чува и организује податке у меморији уређаја и у облаку; Научиће да у програму за рад са текстом креира и уређује табеле и слике; Самостално снима аудио и видео записе; Креира и уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје.	Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;	1.ИКТ Дигитални уређаји и кориснички програми; Управљање дигиталним документима; Рад са текстом <i>MS Word</i> ; Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје; Програми за графику (на рачунару и у облаку)
Разуме појам рачунарска мрежа и разликује врсте рачунарских мрежа; Разликује основне интернет сервисе; Приступа интернету, претражује, преузима садржаје на свој уређај у складу са ауторским правима; Примењује правила безбедног понашања на мрежи штитећи своју приватност.	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву. Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;	2. Дигитална писменост Увод у рачунарске мреже; Електронска пошта, чет, форум, блог; Интернет. Мрежни сервиси; Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја; Заштита приватности личних података и поштовање ауторских права; Дигитално насиље;

<p>Креира једноставне програме у текстуалном програмском језику Пајтон. Користи математичке изразе за израчунавање у једноставним програмима. Користи услове, петље, и функције. Ради са променљивама. Проналази и исправља грешке у програму.</p>	<p>Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;</p>	<p>3. Рачунарство Пајтон као калкулатор – Основне аритметичке операције; Променљиве као именовани резултати; Аритметичке операције; Пајтон као калкулатор-цели и реални бројеви; Реално дељење; Целобројно дељење; Пајтон- уграђене функције (min, max, abs); Пајтон – ниске стрингови); Пајтон - гранање; Карел робот; Корњача графика; Пајтон – листе; Пајтон – скупови, торке, речници; Пајтон – понављање; Основни алгоритми; Примери једноставних програма – Игра меморије.</p>
<p>Образложи и представи пројектни задатак у тиму у програмском језику Пајтон.</p>	<p>Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Сарадња; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;</p>	<p>4. Пројектна настава Израда пројектног задатка</p>

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА, ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
1. ИКТ	<p>Наставну тему ИКТ започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходном разреду. На овај начин ученици се осврћу на раније научено. Кроз разговор са ученицима поставити следећа питања: Из чега се састоји рачунар, и која је намена појединих уређаја рачунарског система? Објаснити ученицима како да уз помоћ програма Windows Explorer проналазе датотеке и фолдере и да креирају и чувају исте. Појаснити ученицима пречице на тастатури које су корисне и омогућавају нам бржи и лакши рад на тастатури. Научити ученике како да у програму за рад са текстом креирају и уређују табеле. Ученици самостално израђују табелу „Распоред часова.“ Радити са ученицима на креирању и уређивању слика. Програм GIMP нуди велики број опција за уређивање слика. Научити ученике да самостално креирају и уређују мултимедијалне презентације које садрже видео и аудио садржаје.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.</p>
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<p>Проширити знања ученика на тему рачунарске мреже, научити их врстама рачунарских мрежа. Како да користе веб сервисе и поштују ауторска права, али да и препознају различите врсте дигиталног насиља и како да се заштите од њега. Упутити ученике како да безбедно преузимају садржаје са Интернета и да безбедно користе дигиталне технологије.</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).</p>
3. РАЧУНАРСТВО	<p>Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложе на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .</p>

4. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	У програмском језику Пајтон могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање)
----------------------	--	---

Програм Наставе и учења из Информатике и рачунарства за 7. разред основне школе

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију, у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
-Разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - Користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; -Објасни принципе векторске и растерске графике и модела приказа боја; -Креира растерску слику у изабраном програму; -Креира векторску слику у изабраном програму; -Користи алате за трансформацију и уређивање слике; -Креира GIF анимацију; -Креира видео запис коришћењем алата за снимање екрана.	Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција,	ИКТ Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда GIF анимација . Коришћење алата за снимање екрана.	

<p>-Разликује појмове URL, DNS, IP адреса. – Објасни појмове хипервеза и хипертекст; - Креира, форматира и шаље електронску пошту;- Обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности.</p> <p>-Препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити;- Сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућем нивоу приступа;</p> <p>- Подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији.</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву. Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;</p>	<p>Дигитална писменост URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима/ презентацијама / упитницима...) у облаку.</p>	
<p>-Уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика изцртава елементе 2D графике; -Употребљава петље и генератор насумичних бројева за изцртавање сложенијих облика;</p>	<p>Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;</p>	<p>Рачунарство Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2D графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за изцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на изцртавање геометријских облика.</p>	

<p>-Планира и опште имплементира решење једноставног проблема; – Проналази и открива грешке у програму; - Сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: - креира, уређује и структурира, дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; - Креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; -Вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>	<p>Компетенција за учење; Комуникација; Сарадња; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;</p>	<p>Пројектни задатак Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	
---	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Информатике и рачунарства за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ИКТ	<p>Наставну тему ИКТ започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. На овај начин ученици се осврћу на раније научено смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. У сегменту креирања и обраде дигиталне слике ученицима треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару. Представити RGB и CMYK палете боја, указати на везу избора палете у односу на намену: RGB за приказивање на дигиталном уређају или на интернету односно CMYK палете боја за припрему за штампање. Код помињања резолуције слике, подсетити ученике на појам пиксел, те однос квалитета слике и резолуције. Наставити рад у креирању растерске графике у програму коју су ученици користили у претходним разредима. Објаснити појам битмапе, увести појам и сврху слојева. Приказати слику која садржи више слојева од којих је један текст. Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика и фотографија као што су промена нивоа осветљености, контраста и обојености. Увести могућност примене филтера. Упознати ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку“) за креирање векторске графике.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања.</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (такозвано вршњачко оцењивање).</p>
Дигитална писменост	<p>Подсетити ученике на значење појмова које су у претходним разредима представљени скраћеницама URL и IP адреса, затим клијент и сервер адреса у мрежном окружењу, као и значења појмова: домен, назив интернет домена, веб адреса и њихову узајамну везу. Укратко објаснити значење појмова DNS сервис и DNS сервер и објаснити њихову улогу у комуникацији између клијента и сервера у мрежном окружењу. Објаснити појам хипервезе и хипертекста. Приказати хипертекст и хиперлинк у интернет прегледачу а затим у програмима за обраду текста и израду мултимедијалних презентација демонстрирати додавање и подешавање хипервезе према делу текста у документу или према неком садржају на интернету. Представити интернет сервис електронска пошта. Објаснити значење појма адреса електронске поште, описати и по потреби креирати поступак креирања налога за електронску пошту.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања.</p>

<p>Рачунарство</p>	<p>Креирање програма који користи графику, обрађивати у истом програмском језику и окружењу које је коришћено за учење програмирања током 6. разреда. Пре преласка на обраду нових тема обновити технике програмирања у текстуалном програмском језику Пајтон. Укратко упознати ученике са библиотеком за 2Д графику, која ће бити коришћена у настави.</p> <p>Увести појам кординатног система прозора, описати сличности и разлике у односу на традиционални кординатни систем који се користи у математици. Увести начине задавања боја (именоване боје, боје задате помоћу три броја у RGB систему). Описати и демонстрирати поступак цртања сложених облика (на пример кућица, чича Глиша, глава робота). Приказати ученицима могућност употребе референтних приручника, туторијала, видео туторијала, и интернет форума у циљу налажења потребних информација о примени библиотечких функција, алгоритама и релевантних делова програмског кода.</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност). Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .</p>
<p>Пројектни задатак</p>	<p>Пројектни задатак подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. Теме пројектног задатка треба осмислити тако да подржавају функционализацију знања ученика стечених учењем различитих предмета.</p> <p>Пример теме пројектног задатка: Да ли живим здраво? (Истраживање концепта „Здрав начин живота“, Утврђивање у којој мери лични начин живота одговара овом концепту на основу података добијеним програмирањем физичког уређаја да врши функцију бројача корака, креирањем програма за израчунавање индекса телесне масе).</p>	<p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .</p>

Програм Наставе и учења из Информатика и рачунарство за осми разред основне школе

Циљ учења Информатике и рачунарства је: стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву, као и оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље.

Годишњи фонд часова: 34

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – унесе и мења податке у табели; разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; 	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – одговоран однос према здрављу – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција 	<p style="text-align: center;">ИКТ</p> <p>Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графикана. Формирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”; 	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција 	<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци.</p>	
---	---	---	--

<p>-успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци;</p> <p>унесе серију (низ) података;</p> <p>-изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);</p> <p>– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма);</p> <p>– унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их;</p> <p>– изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);</p> <p>изврши анализе које укључују статистике по групама;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење – одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – решавање проблема – сарадња – дигитална компетенција 	<p style="text-align: center;">РАЧУНАРСТВО</p> <p>Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...).</p> <p>Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).</p> <p>Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података.</p> <p>Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...).</p> <p>Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).</p> <p>Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p>	
---	--	--	--

<p>-сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; -сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; -самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; -креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; -поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња – дигитална компетенција 	<p style="text-align: center;">ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ</p> <p>Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	
---	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Информатике и рачунарства 8

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ИКТ	<p>Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима. Увести концепт радне табеле у изабраном програму, са освр том на раније употрељаване табеле за представљање података у програмима за обраду текста и/или израду мултимедијалних презентација. Укратко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за табеларне прорачуне. Описати поступак уноса података. Описати приказ, форматирање и штампање података из табеле. Објаснити појмове сортирање и филтрирање података. Истаћи важност лако читљивог приказа података при подешавању: висине колоне и ширине редова, избору фонта и поравнању садржаја.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (такозвано вршњачко оцењивање)</p>

<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>Отворити наставну тему разговором са ученицима чији је циљ да осигура њихово разумевање природе личних података и начина на које се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу. Право на заштиту личних података и приватности јесте једно од основних људских права које је, наглим развојем дигиталне технологије и интернета, озбиљно доведено у питање. У ери великих података, лични подаци третирају се као „нова нафта. Наставник треба да упозна ученике како се користе подаци које окорисницима интернета, њиховим активностима и понашању, прикупљају претраживачи интернет страница, саме интернет странице и друштвене мреже. Посебну пажњу треба посветити кренрању личног профила ученика на интернету, било да је у питању играње видео-игара, друштвене мреже или веб-сајтови за учење. Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на дигитално окружење. Уместо питања да ли права детета важе и у дигиталном свету, стручњаци су покренули друго питање: како осигурати пуно поштовање права детета у дигиталном свету. Наставник треба да подстакне ученике да идентификују на чине на које одрасли својим понашањем у дигиталном окружењу крше право детета на приватност, као и да им помогне да разумеју улогу одраслих (родитеља, наставника, креатора интернет садр жаја и јавних политика) у заштити њихових права у дигиталном окружењу. Препознавање узрасних ограничења за коришћење различитих сервиса на интернету такође је од виталног значаја за осигурање безбедности ученика у дигиталном простору. Наставник упознаје ученике са начинима сакупљања и обра де података. Предочава ученицима везу између грађанских права и обраде података, као и да Република Србија има институцију Повереника за информације од јавног значаја и заштиту подата ка о личности. Уводи појам отворени подаци и појашњава начине проналажења, приступања и преузимања са нагласком да требанаводити извор са кога су преузети, приликом коришћења ових података.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања</p>
-----------------------------------	---	--

<p>РАЧУНАРСТВО</p>	<p>Приказати ученицима основне начине анализе низова података (коришћењем онолиотечке функционалности): израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека (аритметичке средине), најмање и највеће вредности (минимума и максимума), сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, фил трирање (издвајање елемената низа који задовољавају дато својство), пресликавање (примену одређене функције тј. трансформације на сваки елемент низа) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у низу). Описати смисао сваке од наведених статистика и њихово коришћење увежбавати на реалним примерима из домена блиских ученицима. Приказати ученицима могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикон, стубичасти графикон, секторски (пита) графикон. Иако се сви табеларно записани подаци могу представити појединачним низовима (где сваки низ чува податке из појединачне колоне), програмска окружења за анализу података пружају специјализоване структуре за представљање табеларно записаних података. Приказати поступак анализе појединачних колона табеле или групе колона (на пример, у табели која садржи имена, презимена ученика и закључне оцене из свих предмета, приказати израчунавање просечне или минималне оцене за сваки предмет). Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле (издвајање врста које у некој колони садрже вредност која задовољава дати критеријум) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у некој колони).</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, само-иницијативност, креативност). Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .</p>
---------------------------	--	---

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	Пројектни задатак подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. Теме пројектног задатка треба осмислити тако да подржавају функционализацију знања ученика стечених учењем различитих предмета. Пример теме пројектног задатка: Шта желимо – будућа занимања; Сврха и начини на које се користи дигитална технологија у мојој школи; Анализа прошлогодишњих пројеката; Популарни филмови и музика; Занимљиве статистике у НБА.	Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.
-----------------------------	--	---

Програм допунске и додатне наставе из информатике и рачунарства од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из информатике и рачунарства за 5 разред основне школе

Циљ допунске наставе из Информатике и рачунарства је пружање подршке ученику да боље савлада задато градиво да на допунским часовима понове оно што нису савладали на часу ,да добију додатна појединачна објашњења.

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву, развијање креативности, да препозна проблеме и реше по потреби рашчлане проблем на делове и учити их додатно да решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ	4
Дигитална писменост	4
Рачунарство	8
Пројектана настава	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
ИКТ	<p>Научити ученике да наведу примену информатике и рачунарства у савременом животу, да правилно користе ИКТ уређаје, праве разлику између хардвера, софтвера и сервиса да чувају и организују податке локално, креирају и уређују дигиталне текстове који садрже табеле, креирају и обрађују дигиталну слику, самостално снимају аудио и видео записе и врше њихову основну обраду, креирају и уређују мултимедијалну презентацију.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања</p>
Дигитална писменост	<p>Научити ученике да реагују исправно када дођу у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја, да доводе у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине, разликују безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету и да реагују исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем путем Интернета, објасне појам ауторских права и разликују основне лиценце за дељење садржаја.</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).</p>
Рачунарство	<p>Упознати ученике, кроз практичну примену, са визуелним програмским језиком Скреч. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Скреч. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .</p>
Пројектана настава	<p>У програмском језику Скреч могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.</p>	<p>Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>

Програм додатне наставе из информатике и рачунарства за 5 разред основне школе

Циљ додатне наставе из Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за самостално управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских задатака на напредном, такмичарском нивоу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ(9) - Предмет изучавања информатике и рачунарства. - ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. - Подешавање радног окружења. - Организација података. - Рад са сликама. - Рад са текстом. - Рад са мултимедијом. - Рад са презентацијама.	9
Дигитална писменост (5) - Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин - Правила безбедног рада на Интернету - Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја - Заштита приватности личних података - Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом	5

<p>Рачунарство (16)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увод у логику и скупове: унја, пресек, разлика; речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако... онда“. - Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам. - Увод у тему програмирања. - Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. - Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком, видеом. - Програм-катогије, блокови, наредбе, инструкције. - Програмске структуре (линијска, циклична, разграната). 	16
<p>Пројектна настава (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења - Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима - Представљање резултата пројектног задатка 	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из информатике и рачунарства 5

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
1. ИКТ	Задавати ученицима истраживачке радове, где ће кроз израду мултимедијалних презентација и раду са сликама, текстом, аудио и видео записом показати своје знање за дату наставну тему.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу Интернета. Разговарати о сајтовима претраживачима и начинима претраге. Обновити знање о правилима понашања на интернету. За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на теме безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).
3. РАЧУНАРСТВО	Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Скреч. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Скреч. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму. Радити са учеником задатке са сајта петља, напредни ниво и припремити га за такмичење.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.

<p>4.ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК</p>	<p>Реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство.</p> <p>При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења.</p> <p>Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеношћу теме, расположивим ресурсима. Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота.</p> <p>Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа.</p> <p>Добар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл.</p> <p>Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета.</p>	<p>Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
----------------------------	---	--

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА 6. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ допунске наставе из Информатике и рачунарства је пружање подршке ученику да боље савлада задато градиво да на допунским часовима понове оно што нису савладали на часу ,да добију додатна појединачна објашњења .

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву ,развијање креативности, да препозна проблеме и реше по потреби рашчлане проблем на делове и учити их додатно да решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ	4
Дигитална писменост	4
Рачунарство	8
Пројектана настава	2

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА, ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПРОГРАМА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
ИКТ	Научити ученике да правилно користе ИКТ уређаје, да чувају и организују податке локално и у рачунарском облаку, креирају и уређују дигиталне текстове који садрже табеле, креирају и обрађују дигиталну слику, самостално снимају аудио и видео записе и врше њихову основну обраду, креирају и уређују мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања
Дигитална писменост	Ученици ће разумети шта је рачунарска мрежа, научити их врстама рачунарских мрежа. Како да користе веб сервисе и поштују ауторска права, али да и препознају различите врсте дигиталног насиља и како да се заштите од њега. Упутити ученике како да безбедно преузимају садржаје са Интернета и да безбедно користе дигиталне технологије.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).
Рачунарство	Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .
Пројектана настава	У програмском језику Пајтон могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА 6. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ додатне наставе из Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за самостално управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских задатака на напредном, такмичарском нивоу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ Дигитални уређаји и кориснички програми управљање дигиталним документима рад са сликама рад са текстом рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје	6
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу интернет сервисима правила безбедног рада на Интернету претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја заштита приватности личних података и ауторских права	6
РАЧУНАРСТВО Основе изабраног програмског језика. основне аритметичке операције. уграђене функције. ниске (стрингови). структуре података. гранање. понављање. основни алгоритми	12
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК Фазе пројектног задатка од израде плана до представљањарешења. израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. вредновање резултата пројектног задатка.	12

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА, ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПРОГРАМА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање програма додатне наставе и учења
1. ИКТ	<p>Задавати ученицима истраживачке радове, где ће кроз израду мултимедијалних презентација и раду са сликама, текстом, аудио и видео записом показати своје знање за дату наставну тему.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.</p>
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<p>Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу Интернета. Разговарати о сајтовима претраживачима и начинима претраге.</p> <p>Обновити знање о правилима понашања на интернету. За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на теме безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама.</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).</p>
3. РАЧУНАРСТВО	<p>Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложе на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.</p> <p>Радити са учеником задатке са сајта петља, напредни ниво и припремити га за такмичење.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.</p>

<p>4.ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК</p>	<p>Реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство.</p> <p>При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења.</p> <p>Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеношћу теме, расположивим ресурсима. Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота.</p> <p>Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа.</p> <p>Добар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл.</p> <p>Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета.</p>	<p>Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
--------------------------------	---	--

Програм допунске наставе из Информатике и рачунарства за 7. разред основне школе

Циљ допунске наставе: Циљ допунске наставе из Информатике и рачунарства је пружање подршке ученику да овлада основним знањем информатике, негујући свест о значају улоге информатике у развоју логичког размишљања; да стекну основно знање о софтверу, хардверу и правилима програмирања.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 15

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда GIF анимација. Коришћење алата за снимање екрана	5
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта) Рад на дељеним документима(текстуалним документима/ презентацијама / упитницима...) у облаку.	5
РАЧУНАРСТВО Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2D графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за изцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на изцртавање геометријских облика.	5

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Информатике и рачунарства 7 разред

<u>Наставна тема</u>	<u>Остваривање Програма допунске наставе и учења</u>	<u>Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења</u>
ИКТ	Наставну тему ИКТ започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. На овај начин ученици се осврћу на раније научено смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. Понављати градиво које су радили на часу из додатно појединачно објашњење.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања.
ДИГИТАЈНА ПИСМЕНОСТ	Понављати градиво које су радили на часу уз додатно појединачно објашњење и рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда.	У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања
РАЧУНАРСТВО	Понављати градиво које су радили на часу уз додатно појединачно објашњење и рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда..	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, само-иницијативност, креативност). Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања

Програм додатне наставе из Информатике и рачунарства за 7. разред основне школе

Програм допунске наставе из информатике и рачунарства за 8. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Информатике и рачунарства је пружање подршке ученику да боље савлада задато градиво да на допунским часовима понове оно што нису савладали на часу, да добију додатна појединачна објашњења.

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву, развијање креативности, да препозна проблеме и реше по потреби рашчлане проблем на делове и учити их додатно да решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 17

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ	4
Дигитална писменост	3
Рачунарство	8
Пројектна настава	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
ИКТ	<p>Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима. Увести концепт радне табеле у изабраном програму, са освр том на раније употрељаване табеле за представљање података у програмима за обраду текста и/или израду мултимедијалних презентација. Укратко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за табеларне прорачуне. Описати поступак уноса података. Описати приказ, форматирање и штампање података из табеле. Објаснити појмове сортирање и филтрирање података. Истаћи важност лако читљивог приказа података при подешавању: висине колоне и ширине редова, избору фонта и поравнању садржаја.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања</p>
Дигитална писменост	<p>Отворити наставну тему разговором са ученицима чији је циљ да осигура њихово разумевање природе личних података и начина на које се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу. Право на заштиту личних података и приватности јесте једно од основних људских права које је, наглим развојем дигиталне технологије и интернета, озбиљно доведено у питање. Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на дигитално окружење. Наставник треба да подстакне ученике да идентификују начине на које одрасли својим понашањем у дигиталном окружењу крше право детета на приватност, као и да им помогне да разумеју улогу одраслих у заштити њихових права у дигиталном окружењу. Препознавање узрасних ограничења за коришћење различитих сервиса на интернету такође је од виталног значаја за осигурање безбедности ученика у дигиталном простору.</p>	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).</p>

Рачунарство	Приказати ученицима основне начине анализе низова података: израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека аритметичке средине), најмање и највеће вредности, сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, фил трирање, пресликавање и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у низу). Приказати ученицима могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикон, стубичасти графикон, секторски (пита) графикон. Приказати поступак анализе појединачних колона табеле или груп. Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле и фреквенцијску анализу.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .
Пројектна настава	У програмском језику Џупајтер могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Програм додатне наставе из информатике и рачунарства за 8. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за самостално управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских задатака на напредном, такмичарском нивоу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
---------------------	-----------------------

<p>ИКТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Радно окружење програма за табеларне прорачуне. - Креирање радне табеле и унос података. - Форматирање табеле. - Сортирање и филтрирање података. - Елементарне статистике, формуле, функције. - Визуелизација података. 	11
<p>Дигитална писменост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Табеле у облаку - Отворени подаци - Појам и примена вештачке интелигенције - Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања 	5
<p>Рачунарство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализа података у Пајтону. - Радна свеска. - Серије података, листе у Јupyter-у. - Табеларни подаци у Јupyter-у. - Сортирање и филтрирање табеле. - Визуелизација података. - Визуелна презентација свеске. 	14
<p>Пројектна настава</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења - Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима - Представљање резултата пројектног задатка 	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из информатике и рачунарства 8

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
1.ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање ученика да бира и примени најприкладнију технологију зависно од задатка, области у којој примењује или проблему који решава - Развијање критичког мишљења, креативности и оспособљавање за различите примене рачунарске, информационе и комуникационе технологије - Оспособљавање ученика да користи различите изворе информација и има критички однос према њима, да барата информацијама, да одваја битно од небитног, да процењује исправност извора и употреби их на ефикасан начин - Оспособљавање за рад у пару или тиму, како да са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања, и преговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активностима са другима у оквиру своје тимске улоге. - Оспособљавање за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета - Развијање интересовања за стицање потребних знања и развој вештина које би употребио за даље образовање и професионалну оријентацију 	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.</p>

<p>2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање ставова одговорне комуникације и сарадње у дигиталном окружењу - Оспособљавање за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу - користи различите врсте технологије на сигуран, етички, одговоран и безбедан начин, водећи рачуна о онлајн идентитету и приватности; - препознаје непримерени садржај и/или нежељене контакте и штити се од њих - активно учествује у спречавању електронског насиља и непримерене употребе ИКТ-а - поступци и добра правила за представљање на мрежи - ауторска права и симболи који представљају лиценцу - заштита здравља 	<p>У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).</p>
<p>3. РАЧУНАРСТВО</p>	<p>Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Џупајтер. Научити ученике да креирају табеле у програмском језику Џупајтер. Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем, затим да проналазе и отклањају грешке у програму. Радити са учеником задатке са сајта петља, напредни ниво и припремити га за такмичење.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.</p>

<p>4.ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК</p>	<p>Реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство.</p> <p>При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења.</p> <p>Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеношћу теме, расположивим ресурсима. Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота.</p> <p>Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа.</p> <p>Добар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл.</p> <p>Идеја за пројектни задатак може бити статистичка обрада успеха ученика из свих предмета током претходног школовања.</p>	<p>Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
----------------------------	---	--

Програм наставе и учења из технике и технологије од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из технике и технологије за 5. разред основне школе

Циљ учења технике и технологије је: да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<ul style="list-style-type: none">- описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање- разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко технолошком подручју,- наводи занимања у области технике и технологије- процењује сопствена интересовања у области технике и технологије- организује радно окружење у кабинету,- правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу	<ul style="list-style-type: none">-компетенција за учење-комуникација-рад са подацима и информацијама-дигитална компетенција	Животно и радно окружење

<ul style="list-style-type: none"> -процени како би изгледао живот људи без саобраћаја - класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени - наводи професије у подручју рада саобраћаја - направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака,возача бицикла и дечијих возила - правилно се понаша као пешак,возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник - повеже место седења у аутомобилу са узрастом учеником - одговорно се понаша као путник у возилу -показује поштовање према другим учесницима у саобраћају - анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла 	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за учење -одговорно учешће у демократском друштву -одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу -дигитална компетенција 	<p>Саобраћај</p>
<ul style="list-style-type: none"> -самостално црта скицу и технички цртеж једноставаног предмета - правилно чита технички цртеж - преноси податке између ИКТ уређаја - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима -преузима одговорност за рад -представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и орјентација ка предузетништву -комуникација -одговорно учешће у демократском друштву -компетенција за учење -сарадња -одговоран однос према здрављу 	<p>Техничка и дигитална писменост</p>

<ul style="list-style-type: none"> -повезује својства природних материјала са применом -објасни технологије прераде и обраде дрвета,производњу папира,текстила и коже -сече,спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета -правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера,брусни папир, стега) -направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом -самостално израђује једноставан модел -самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе -одабира материјале и алате за израду модела/предмета -мери и обележава предмет/модел -ручно израђује једноставан модел/предмет користећи папир и/или дрво,текстил,кожу и одговарајуће технике,поступке и алате -користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и орјентација ка предузетништву -комуникација -одговорно учешће у демократском друштву -компетенција за учење -сарадња -одговоран однос према здрављу -договоран однос према околини 	<p>Ресурси и производња</p>
<ul style="list-style-type: none"> -самостално представља пројектну идеју,поступак израде и решење/производ -показује иницијативу и јасну орјентацију ка остваривању циљева и постизању успеха -планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова -активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима -пружи помоћ у раду другим ученицима 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и орјентација ка предузетништву -комуникација -одговорно учешће у демократском друштву -сарадња -одговоран однос према здрављу -договоран однос према околини 	<p>Конструкторско моделовање</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из технике и технологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Животно и радно окружење	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - истраживачки начин рада -повезивање са историјским епохама и догађајима. - активна улога ученика - примена мултимедија. 	<ul style="list-style-type: none"> -усваја нова знања -активност на часу -дискусија -разликује -повезује
Саобраћај	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални, индивидуални и групни рад (рад у пару) - примена мултимедија. -демонстрације на саобраћајном полигону -повезивање саобраћајних објеката са безбедношћу у саобраћају -активна улога ученика у изради презентација -решавање практичних ситуација у саобраћају уз помоћ рачунарских анимација 	<ul style="list-style-type: none"> - усваја нова знања -активност на часу -дискусија -разликује -повезује -демонстрира -провера знања
Техничка и дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) – - Упознати ученике са прибором и правилима техничког цртања,котирањем,елементима котирања -Учи ученике да користе одређене програме за обраду слике и текста - Учи ученике да презентују свој рад и процењују рад својих вршњака 	<ul style="list-style-type: none"> -дискутује -уочава -усваја нова знања -посматра -графички представља -развија осећај за естетику -примењује -прецизност -педантност у раду -истражује -провера знања

Ресурси и производња	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни -уознавање ученика са материјалима и њиховом применом,врстама и својствима -ученици истражују праве мултимедијалну презентацију о природним или вештачким материјалима,технологијом прераде и алатима за обраду -кроз дискусију и мултимедијалне презентације ученици треба да науче како да безбедно користе алате за обраду материјала 	<ul style="list-style-type: none"> -провера знања -активност на часу -дискусија -разликује -повезује -истражује
Конструкторско моделовање	<ul style="list-style-type: none"> -пројекте реализовати у паровима или малим групама. - у овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. -ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. - ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. - ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. не. -дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. - нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. - ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички . 	<ul style="list-style-type: none"> - естетика -креативност -примењивост стечених знања и вештина -прецизност -педантност у раду -радозналост -презентација радова

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ИЗ ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ ЗА 6. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена и професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи по завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<p>повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; анализира карактеристике савремене културе становања - класификује кућне инсталације на основу њихове намене</p>	<p>одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу дигитална компетенција за учење -комуникација</p>	<p>1. Животно и радно окружење Значај и развој грађевинарства. Просторно и урбанистичко планирање. Култура становања у урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија. Кућне инсталације.</p>
<p>-класификује врсте саобраћајних објеката према намени; -познаје правила безбедног понашања и кретања пешака и бициклисте у саобраћају -повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре безбедношћу учесника у саобраћају -повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе</p>	<p>решавање проблема -одговоран однос према здрављу дигитална компетенција за учење</p>	<p>2. Саобраћај Саобраћајни системи. Саобраћајни објекти. Управљање саобраћајном сигнализацијом. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - скицира просторни изглед грађевинског објекта; - чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола - користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања - самостално креира дигиталну презентацију и представља је; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетанција - комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - дигитална компетенција 	<p>3. Техничка и дигитална писменост</p> <p>Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству. Фазе у изградњи грађевинског објекта, симболи и котирање. Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству котирање , ситуациони план, скица, технички цртеж (ортогонална пројекција и перспектива), пресеци. Техничко цртање помоћу рачунара. Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - препознаје грађевинске машине и алате -повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; -повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; - описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; - класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене - реализује активност која указује на важност рециклаже 	<ul style="list-style-type: none"> компетенција за учење -одговоран однос према околини решавање проблема -сарадња дигитална компетенција за учење предузетништво - рад са подацима -естетичка компетенција 	<p>4. Ресурси и производња</p> <p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала. Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине. Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије. Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије</p>

<ul style="list-style-type: none"> - самостално/ тимски врши избор макете - модела грађевинског објекта и образлажи избор; - самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете - модела користећи ИКТ; - креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; - припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; - израђује макету /модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући и процедуре у складу са принципима безбедности на раду. - учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/ модела; - одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова. 	<p>дигитална естетичка предузетништво одговоран однос према здрављу компетенција за учење решавање проблема сарадња комуникација одговорно учешће у демократском друштву рад са подацима</p>	<p>5. Конструкторско моделовање Израда техничке документације. Израда макете/ модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије. Представљање идеје, поступка израде и решења производа. Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова. Представљање производа и креирање дигиталне презентације.</p>
--	--	--

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА, ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ИЗ ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ ЗА 6 РАЗРЕД

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
1. Животно и радно окружење	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни (у пару) - истраживачки начин рада. - активна улога ученика , примена мултимедија. 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање, активност на часу, дискусија, разликује - повезује
2. Саобраћај	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални и групни - примена мултимедија. - демонстрације на саобраћајном полигону - активна улога ученика у изради презентација - решавање практичних ситуација у саобраћају 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање, активност на часу, дискусија - разликује, повезује, демонстрира
3. Техничка и дигитална писменост (израда инклузивних средстава)	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни (у пару) – практична примена правила техничког цртања у грађевинарству. - коришћење програма за израду графичке документације у грађевинарству - презентовање свог рада и процењују рад својих вршњака - самостална израда графичке документације грађевинског објекта у одговарајућем програму на рачунару 	<ul style="list-style-type: none"> - дискутује, уочава - усваја нова знања, посматра - графички представља - развија осећај за естетику, примењује - прецизност, педантност у раду - истражује
4. Ресурси и производња	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни - истраживачки начин рада. - активна улога ученика - примена мултимедија - самостална израда презентација или панона - презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - испитивање, активност на часу - дискусија - разликује - повезује - истражује

<p>5. Конструкторско моделовање</p>	<p>Пројекте реализовати у паровима или малим групама. Практична примена стечених знања из:</p> <ul style="list-style-type: none"> - техничког цртања - избора материјала, алата и прибора - обраде материјала - презентовање и процењивање рада својих вршњака - дискусија о формирању цене пројекта и готове макете 	<ul style="list-style-type: none"> - естетика, креативност - примењивост стечених знања и вештина - прецизност, педантност у раду - радови ученика - организација - предузимљивост
-------------------------------------	--	--

Програм Наставе и учења из техника и технологија за 7. разред основне школе

Циљ учења технике и технологије је: да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно. Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; разликује врсте транспортних машина;	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња	Животно и радно окружење
повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; провери техничку исправност бицикла; демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Одговоран однос према здрављу	Саобраћај
самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; користи САД технологију за креирање техничке документације; управља моделима користећи рачунар; објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња	Техничка и дигитална писменост

<p>аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене;</p> <p>користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду;</p> <p>објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру;</p> <p>образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; објасни основе конструкције робота;</p> <p>класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околина Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Предузимљивост и орјантација ка предузетништву</p>	<p>Ресурси и производња</p>
<p>самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; изради производ у складу са принципима безбедности на раду; тимски представи идеју, потупак израде и производ; креира рекламу за израђен производ;</p> <p>врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје;</p> <p>процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).</p>	<p>Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околина Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Предузимљивост и орјантација ка предузетништву</p>	<p>Конструкторско моделовање</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из технике и технологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Да би се достигли исходи за ову област, потребно је повезивати садржаје осталих области са примерима са којима се ученици готово свакодневно срећу, стимулирати их да препознају утицај технологије на живот и рад у свом окружењу као и да стекну знања о томе како су људи до сада решавали проблеме у борби за преживљавање.</p> <p>Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама.</p> <p>Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици сами урадили.</p> <p>На животну средину веома утиче и енергетска ефикасност. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила. Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине) и могућности уштеде.</p> <p>У оквиру активности у којима користе машине и алате ученици су готово свакодневно изложени утицају дизајна на конфорно и безбедно руковање машинама и уређајима. Без дубљег задирања у појам ергономије објаснити ученицима како је добар дизајн предуслов за квалитетнији и безбеднији рад, као и на који начин се треба прилагодити (став, правилно држање, безбедна растојања од машина, екрана) ради постизања комфора и очувања здравља.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>

Саобраћај	<p>Област која се односи на саобраћај се реализује у континуитету као важна компонента саобраћајног васпитања. На почетку реализације ове области подсетити ученике да су у претходним разредима учили о саобраћајним системима, намени, функционисању и организацији саобраћаја у оквиру саобраћајних објеката, као и о правилима и прописима за регулисање друмског саобраћаја која се, пре свега, односе на пешаке и бициклисте као учеснике у саобраћају. Посебно нагласити да је тежиште исхода у претходна два разреда било на безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају.</p> <p>У седмом разреду тежиште је на саобраћајним средствима која се користе и њиховим најважнијим подсистемима (погонски, преносни, управљачки и кочиони). У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта. Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови).</p> <p>При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила.</p> <p>Оспособити ученике да самостално провере и подесе техничку исправност бицикла (упављачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда. За остваривање ових исхода користити школски бицикл и постер мопеда.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
-----------	---	---

<p>Техничка и дигитална писменост</p>	<p>Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га.</p> <p>Ученике треба упознати са наменом основних електронских компоненти рачунара и осталих ИКТ уређаја. Уколико временски оквир дозвољава, ученике упознати и са начином функционисања појединих компоненти, али на елементарном нивоу препоручено коришћењем рачунарских симулација и анимација. Код ученика треба развити свест о значају коришћења рачунарске технике у апаратима, уређајима и производним процесима и објаснити појам и улогу интерфејса у управљању и контроли. Уколико школа поседује одговарајућу опрему, реализовати вежбе у којима ће ученици управљати моделом користећи рачунар и интерфејс, у супротном исту активност реализујте коришћењем рачунарских симулација.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
---------------------------------------	--	---

<p>Ресурси и производња</p>	<p>Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Уколико има могућности, организовати посету установи или погону чија је делатност директно или индиректно везана за наведене принципе. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују.</p> <p>Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи.</p> <p>Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији. Уколико постоји могућност, демонстрирати рад школског робота или користити рачунарску симулацију. Упознати ученике са основама конструкције робота и улогом појединих делова. Роботику повезати са наставним садржајима као што су информатичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обраде материјала. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства.</p> <p>Ученицима представити класификацију погонских машина – мотора и илустровати њихову примену на практичним примерима из учениковог окружења.</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
<p>Конструкторско моделовање</p>	<p>У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације.</p> <p>Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја,</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана</p>

	<p>претвараача енергије и др.</p> <p>Један од аспекта употребе рачунара и периферних уређаја је и у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства.</p> <p>Пошто се ученици слободно опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, један од корака ка дефинисању свога пројекта је проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ и адекватну литературу. Исто тако, мора се водити рачуна о принципу економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројекат се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. У сврху боље координације чланова тима треба упутити ученике на употребу електронске кореспонденције са циљем унапређења рада на реализацији пројекта.</p> <p>Избор модула активности прилагодити постојећим условима рада тј. опремљености кабинета за технику и технологију алатима и материјалом. Приликом израде техничке документације изабраног модела, ручно или уз помоћ рачунарских апликација, примењивати научено: просторно приказивање предмета, ортогонално пројектовање као и специфичности техничког цртања у области машинства. Треба настојати да се остварује континуитет информатичке писмености с циљем да ученици науче да користе рачунар за цртање и израду презентација.</p> <p>По завршетку радова треба организовати представљање идеје од које се пошло, поступака израде и готовог производа. У овој етапи се врши и процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.).</p> <p>На основу утрошеног материјала, енергије и рада реализатори (појединац или тим) треба да искажу оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. У складу са предузетничким аспектима, реализатори треба да израде и одговарајуће материјале за рекламе за израђени производ.</p>	<p>тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>
--	--	--

Програм Наставе и учења из технике и технологије за 8. разред основне школе

Циљ учења је:

- да ученик развије техничко-технолошку писменост
- да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окржењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса
- стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Разред: 8

Годишњи фонд часова: 68

Програм допунске и додатне наставе из технике и технологије од 5. до 8. разреда

Програм допунске наставе из технике и технологије за 5. разред основне школе

Циљ допунске наставе из технике и технологије је пружање додатне подршке ученицима да развију техничко – технолошку писменост, да изграде одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу и коришћењу техничких и технолошких ресурса.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	12
Техничка и дигитална писменост	12
Ресурси и производња	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из технике и технологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ, видео записа и њихова анализа.</p> <p>Увођење ученика у главне појмове технике и технологије као науке: улога и значај технике и технологије за развој друштва, организацију рада и радних места, правила понашања у кабинету, коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
Саобраћај	<p>Користити разноврсне методе и облике рада. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, симулација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове саобраћаја, правила у саобраћају, врсте саобраћаја, употреба информационих технологија у савременом саобраћају, саобраћајна сигнализација и обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак – израда саобраћајних макета</p>
Техничка и дигитална писменост	<p>Увођење ученика у главне појмове техничке и дигиталне писмености: прибор за техничко цртање, размера, типовима линија, котирање, коришћење Интернета, програм за обраду слика.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Индивидуални рад - мини истраживање у вези тема из теме техничка и дигитална писменост – колико људи у Србији правилно користи Интернет(израда ППТ презентације).</p>
Ресурси и производња	<p>Увођење ученика у главне појмове природних ресурса и производње: управљање отпадом (рециклажа), технологија прераде дрвета, коже, текстила, производња папира, коришћење алата за ручну обраду.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Рад у пару – израда панона.</p>

Програм додатне наставе из технике и технологије за 5. разред основне школе

Циљ додатне наставе из технике и технологије је пружање додатне подршке ученицима да развију техничко – технолошку писменост, да изграде одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу и коришћењу техничких и технолошких ресурса.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	6
Саобраћај	12
Техничка и дигитална писменост	12
Ресурси и производња	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из технике и технологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ, видео записа и њихова анализа.</p> <p>Увођење ученика у главне појмове технике и технологије као науке: улога и значај технике и технологије за развој друштва, правила понашања у кабинету, коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја, а затим самостална примена.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
Саобраћај	<p>Користити разноврсне методе и облике рада. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, симулација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове саобраћаја, правила у саобраћају, врсте саобраћаја, употреба информационих технологија у савременом саобраћају, саобраћајна сигнализација и обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају, а затим постављање ученика у ситуације евалуације и самоевалуације.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак – израда саобраћајних макета</p>
Техничка и дигитална писменост	<p>Увођење ученика у главне појмове техничке и дигиталне писмености: прибор за техничко цртање, размера, типовина линија, котирање, коришћење Интернета, програм за обраду слика, а затим самостална примена стеченог знања на примерима.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Индивидуални рад - мини истраживање у вези тема из теме техничка и дигитална писменост – колико људи у Србији правилно користи Интернет (израда ППТ презентације)</p>
Ресурси и производња	<p>Увођење ученика у главне појмове природних ресурса и производње: управљање отпадом (рециклажа), технологија прераде дрвета, коже, тестила, производња папира, коришћење алата за ручну обраду, а затим самостална примена стеченог знања на примерима.</p> <p>Коришћење е -уџбеника: тестови</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација током појединих часова</p> <p>Рад у пару – израда панона.</p>

Програм допунске наставе из предмета Техника и технологија за шести разред основне школе

Циљ допунске наставе:

- да ученик развије техничко-технолошку писменост,
- да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса,
- поступа у складу са исходима учења

Годишњи фонд часова допунске наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	12
Конструкторско моделовање	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја и значаја грађевинарства.</p> <p>Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом и назначити разлику између просторног и урбанистичког планирања.</p> <p>Навести кућне инсталације и направити разлику између основних кућних инсталација.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>
Саобраћај	<p>Са ученицима причати о основним саобраћајним системима и објектима.</p> <p>Направити основну разлику између вертикалне и хоризонталне саобраћајне сигнализације. Са ученицима проћи основна правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>

Техничка и дигитална писменост	Упознавати ученике са основним симболима и ознакама које се користе приликом техничког цртања у грађевинарству и приказ грађевинских објеката. Коришћење основних команди за цртање помоћу рачунара и представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Ресурси и производња	Усвајање основних знања о грађевинским објектима и конструктивним елементима грађевине. Ученици знају да изврше поделу грађевинских материјала на основу њихових врста и карактеристика. Усвајање знања и енергетици у грађевинарству и појму рециклажа.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Конструкторско моделовање	Израда техничке документације, макета и модела. Рад на планирању пројеката и изради макета и модела.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,... Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.

Програм додатне наставе из предмета Техника и технологија за шести разред основне школе

Циљ додатне наставе:

- да ученик усаврши своје техничко-технолошке способности;
- да усвојена знања повеже са својим професионалним циљевима;
- да развија способности за тимски рад.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	12
Конструкторско моделовање	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Животно и радно окружење	Ученици самостално истражују познате грађевинске објекте у свету Наводе примере и анализирају просторно и урбанистичко планирање града Шапца. Наводе и анализирају кућне инсталације у објектима у којима живе.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Саобраћај	Ученици самостално истражују и проналазе информације о савременим саобраћајним системима и објектима. Ученици уз помоћ апликација решавају проблеме великих раскрсница. На класичним примерима приказују правила за безбедно кретање пешака и бицикла у јавном саобраћају.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Техничка и дигитална писменост	Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају уз помоћ програма на рачунару. Ученици на основу идеје цртају дводимензионалне и тродимензионалне објекте. Коришћење дигиталних презентација презентација за представљање ученичких решења.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Ресурси и производња	Ученици врше моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије. Ученици истражују и проналазе информације о врстама и карактеристикама грађевинских материјала.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Конструкторско моделовање	У овој области потребно је израдити сложене макете и моделе, а на основу израђене техничке документације и планираног пројеката.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...

Програм допунске наставе из предмета Техника и технологија за седми разред основне школе

Циљ допунске наставе технике и технологије је:

- да ученик развије техничко-технолошку писменост,
- да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса,
- поступа у складу са исходима учења
- стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	6
Конструкторско моделовање	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Читати им занимљиве приче из живота српских научника. Упознати ученике, да повежу развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; Истраживати могућности смањења трошкова енергије у домаћинству и опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>
Саобраћај	<p>Са ученицима је на часовима потребно истражити предности и недостатке возила друмског саобраћаја. Посебно обратити пажњу да повежу подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом. Осврнути се и на потребу исправности - проверити техничку исправност бицикла или мопеда за безбедно учествовање у саобраћају.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>

Техничка и дигитална писменост	Упознавати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање (основне електричне шеме). На овим часовима ће се више упознати са основним симболима у електротехници.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Ресурси и производња	Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, посебно анализирати. Инсистирати на примени обновљивих извора енергије. Истражити материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене. Истражити значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса, класификовати погонске машине – моторе и повезати их са њиховом применом	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Конструкторско моделовање	У овој области потребно је изводити кратке, једноставне огледе. Путем примера навести ученике да самостално/тимски истраже и реше задати проблем у оквиру пројекта. Израде производ у складу са принципима безбедности на раду, тимски представе идеју, потупак израде и производ; креирају рекламу за израђен производ.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,... Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.

Програм додатне наставе из предмета Техника и технологија за седми разред основне школе

Циљ додатне наставе:

- да ученик усаврши своје техничко-технолошке способности;
- да усвојена знања повеже са својим професионалним циљевима;
- да развија способности за тимски рад.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	6
Конструкторско моделовање	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије.</p> <p>Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности.</p> <p>Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара.</p>	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Саобраћај	Ученици самостално истражују предности и недостатке возила Одрумског саобраћаја. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди).	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Техничка и дигитална писменост	Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Ресурси и производња	Ученици у свеску цртају класификацију погонских машина – мотора и њихову примену на практичним примерима из њиховог окружења. Роботику повезују са наставним садржајима као што су информатичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обраде материјала. Реализацију ових садржаја раде уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Конструкторско моделовање	У овој области потребно је изводити сложене огледе.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...

Програм допунске наставе из предмета Техника и технологија за осми разред основне школе

Циљ допунске наставе:

- да ученик развије техничко-технолошку писменост,
- да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса,
- поступа у складу са исходима учења

Годишњи фонд часова допунске наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	6
Конструкторско моделовање	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Читати им занимљиве приче из живота српских научника.</p> <p>Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење.</p> <p>Навести поступке деловања приликом струјног удара.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>
Саобраћај	<p>Са ученицима је на часовима потребно истражити предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упоредити их са конвенционалним возилима. Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају.</p>	<p>Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.</p>

Техничка и дигитална писменост	Упознавати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање (основне електричне шеме). На овим часовима ће се више упознати са основним симболима у електротехници.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Ресурси и производња	Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, посебно анализирати. Инсистирати на примени обновљивих извора енергије.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...) Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.
Конструкторско моделовање	У овој области потребно је изводити кратке, једноставне огледе.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,... Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити.

Програм додатне наставе из предмета Техника и технологија за осми разред основне школе

Циљ додатне наставе:

- да ученик усаврши своје техничко-технолошке способности;
- да усвојена знања повеже са својим професионалним циљевима;
- да развија способности за тимски рад.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 32

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Животно и радно окружење	4
Саобраћај	4
Техничка и дигитална писменост	8
Ресурси и производња	6
Конструкторско моделовање	10

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из предмета Техника и технологија

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Животно и радно окружење	<p>Употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије.</p> <p>Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности.</p> <p>Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара.</p>	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Саобраћај	Ученици самостално истражују предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, mopеди).	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Техничка и дигитална писменост	Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс.	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Ресурси и производња	Ученици у свеску цртају шему сложеног струјног кола. Уз помоћ шема и узорака објашњавају сложена струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем).	Усменим путем (посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...)
Конструкторско моделовање	У овој области потребно је изводити сложене огледе.	Посматрање, дискутовање, анализа, синтеза,...

Програм наставе и учења из ликовне културе од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из ликовне културе за пети разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	----------------------------------	---------------------	-----------

<ul style="list-style-type: none"> – опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њуостављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан ослободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; 	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>РИТАМ</p>	
---	---	--------------	--

<ul style="list-style-type: none"> – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је у обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; 	<p>Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>ОБЛИК</p>	
<ul style="list-style-type: none"> обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; – објасни зашто је наслеђе културе важно 		<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p>	

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ликовне културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
РИТАМ	<p>Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине.</p> <p>Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор.</p> <p>Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...). Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика).</p> <p>Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала.</p> <p>Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања.</p> <p>Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности.</p> <p>Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу.</p> <p>Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес....</p> <p>Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору</p>	

<p>ЛИНИЈА</p>	<p>Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика.</p> <p>Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање...Својства линије у апликативном програму за цртање.</p> <p>Цртање светлом;</p> <p>Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања.</p> <p>Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји.</p> <p>Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама.</p> <p>Ритам линија.</p> <p>Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...).</p> <p>Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука...</p> <p>Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.</p>	
---------------	---	--

<p>ОБЛИК</p>	<p>Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици.</p> <p>Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика.</p> <p>Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина).</p> <p>Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика.</p> <p>Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...).</p> <p>Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности.</p> <p>Обликовање простора светлом.</p> <p>Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу.</p> <p>Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...).</p> <p>Орнамент и орнаментика. Функција орнамента. Симетрија. Ритам линија, боја и облика у орнаменту.</p>	
--------------	---	--

Визуелно споразумевање	Различите врсте комуникације од праисторије до данас. Невербална комуникација – читање информација. израз лица и карактеристичан положај тела. Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање. Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла	
---------------------------	---	--

Програм Наставе и учења из ликовне културе за 6. разред основне школе

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа
Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	БОЈА	
Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	КОМУНИКАЦИЈА	
Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	ТЕКСТУРЕ	

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ликовне културе

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	БОЈА	Лк.1.1.1. Лк.1.1.2. Лк.1.1.3 Лк.1.2.3. Лк.1.3.2. Лк.1.3.4 Лк.2.1.1. ЛК.2.2.2 ЛК.3.1.1
Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	КОМУНИКАЦИЈА	ЛК 1.3.1. Лк.1.1.2. Лк1.3.3. Лк.1.3.4 Лк.2.1.1. ЛК.2.2.2 ЛК.3.1.1
Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	ТЕКСТУРЕ	Лк.1.3.2. Лк.1.3.4 Лк.2.1.1. ЛК.2.2.2 ЛК3.1.1 Лк.3.3.3.

Програм Наставе и учења из ликовне културе за седми разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова:36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафору; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље. 	<p>Кључни појмови су међусобно чврсто повезани и чине кон-струкцију, основу за развијање програма. Централни појам је простор, јер се све што видимо и доживљавамо налази у простору. Из овог појма су изведени остали кључни појмови. Централни појам указује на то да програм није усмерен на ускостручне садржаје, већ на свет у коме ученик живи и одраста и који треба свесно да опажа, доживљава и истражује из различитих углова. Кључни појмови који чине конструкцију програма надограђују се у сваком разреду другим појмовима према избору наставника, а у складу са предзнањима и сазнајним способностима ученика.</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива). НАСЛЕЂЕ Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету. КОМУНИКАЦИЈА Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...) Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурални, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).</p>	

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ликовне културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
---------------	--------------------------------------	---

Композиција	<p>Пожељно је да на почетку године наставник укаже на то где се знања о елементима и принципима компоновања примењују. Ова знања су неопходна ученицима који уписују уметничке школе и одређене профиле у стручним школама (техничар за обликовање графичких производа, фотограф, типограф, архитектонски техничар, техничар за пејзажну архитектуру, техничар за обликовање намештаја и ентеријера, цвећар, златар, електротехничар мултимедија, дизајнер одеће, дизајнер текстила, дизајнер производа од коже, техничар–моделар коже, декоратер зидних површина, аранжер у трговини, посластичар, мушки фризер, женски фризер, сценски маскер и власуљар...). Сви ученици могу да примене принципе компоновања приликом креирања презентација, фотографија, видео записа..., реализовања ликовних пројеката, уређења животног и радног простора, смишљања одевне комбинације... На очигледним примерима из свакодневног живота и уметности потребно је објаснити принципе: ритам, контраст, доминанту, градијацију, равнотежу, јединство и хармонију. Начин остваривања бира наставник. Могуће је кратко објаснити све принципе на једном часу (уз презентацију), па у току године постепено, кроз разговор и разноврсне проблемске задатке, омогућити услове да ученици развијају знања у складу са својим потребама, интересовањима и способностима. Могуће је и разматрати у току године један по један принцип (почев од оних који су ученицима непознати), па на крају школске године сумирати научено. Заинтересованим и напредним ученицима се може указати на то да, осим наведених, постоје и други принципи. На пример, у фотографији важан принцип трећина (rule of thirds), у графичком дизајну принцип беле позадине (white space)... Ученицима који желе да науче више потребно је дати смернице за истраживање на интернету (адресе или кључне речи) и договорити са сваким учеником пројектни задатак који ће радити самостално, код куће. Када је реч о простору и пропорцијама, најважније је прво указати на значај ергономије за здравље ученика. Пример је дизајн радног стола и столице, који треба да омогући правилно држање тела приликом учења и рада на рачунару. Затим се може разговарати о дизајну ентеријера и индустријском дизајну (на пример, о дизајну аутомобила), о архитектури, скулптури у пленеру, приказивању простора на дводимензионалној подлози и перспективи... Заинтересованим ученицима се може указати на златни пресек.</p>	<p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...). – Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...). – Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...). – Разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...). – Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...). – Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...). – Организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...). – Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...). – Употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму). <p>Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка. Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име,</p>
-------------	---	---

	<p>Да би се обезбедила мотивација и развијала компетенција за учење, неопходно је објаснити зашто и како се уче одабрани садржаји. На пример, ако наставник тражи од ученика да нацртају простор и објекте у перспективи, потребно је да укаже на то да ученици на тај начин развијају визуелно опажање и памћење, што им је неопходно у бројним животним ситуацијама (за процењивање ситуација, доношење одлука, решавање проблема...).</p> <p>Аналитичко посматрање природе, окружења и уметничких дела није довољно, визуелно опажање и памћење се неће довољно развијати без практичног рада (ликовни задаци су уједно и начин да ученик провери у којој мери је развио визуелно опажање и памћење). Може се разговарати и о томе како данас доживљавамо приказивање тродимензионалног простора на дводимензионалној подлози. Обрнута, вертикална и семантичка перспектива могу деловати незанимљиво или збунити савременог посматрача. С друге стране, полиперспектива може бити занимљива савременом посматрачу иако, такође, не приказује објекте онако како их видимо у стварности. Као пример приказивања простора наставник може да покаже и 3Д мурале (оптичке илузије)</p>	<p>технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму).</p> <p>Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка.</p> <p>Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име,</p>
	<p>који могу у потпуности да промене амбијент мањих и слабо осветљених просторија или да значајно измене изглед стarih фасада (примери се могу наћи на адреси: https://artofjohnpugh.com). Када је реч о пропорцијама главе и тела, може се указати на примену знања приликом шминкања и смишљања одевне комбинације, на различите облике лица и пропорције, на то како се бојом, линијама и валером неки делови лица могу визуелно смањити или истаћи. Боје и кројеви одеће могу утицати на то да неки делови тела визуелно делују шире или уже, краће или дуже... Такође, простор (димензије, дизајн ентеријера и осветљење) утиче на општи утисак. Може се разговарати и о опажању боја у зависности од врсте осветљења (бела светлост у распону од 2700 до 6500 Келвина), јер за ученике није важно да приликом бирања сијалица за стан, собу, радни простор... мисле само о потрошњи енергије и јачини светла, већ и о боји светла, а која утиче на расположење, учење, доношење одлука... Као пример може послужити боја светла која се користи у маркетима да би храна деловала свеже. Затим, ако је ученик изложио на зиду свој ликовни рад, постер или репродукцију уметничког дела, та слика ће другачије изгледати у зависности од избора сијалице (као и сви други објекти у просторији)... Ученици се додатно могу мотивисати задацима који су њима занимљиви, а развијају стваралачко мишљење: трансформација облика (у апликативном програму: morphing), превођење информација из једне форме у другу (на пример, превођење музичке композиције у ликовну), повезивање реалних облика и нереалних односа, креирање илузија... Да би се утврдило које активности мотивишу ученике неопходно је континуирано испитивање праксе, јер оно што мотивише једну генерацију/одељење/ученика не мотивише нужно све ученике.</p>	<p>презиме, датум и назив рада. Затим кратко наводи: 3 ствари које сам научио на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио, 1 ствар која ми није јасна или питање које бих поставио. Када се разговара о ликовним делима, ученик пише: 3 речи којима бих описао дело, 2 ствари које ми се највише допадају на делу, 1 ствар коју не разумем. Када се разговара о уметнику: 3 ствари због којих је уметник значајан, 2 дела која ми се највише свиђају, 1 питање које бих поставио уметнику. Када се ученик ликовно изражава: 3 ствари о којима сам размишљао током рада, 2 ствари које ми се свиђају на мом раду, 1 ствар коју бих променио. Или: 3 речи којима бих описао свој рад, 2 разлога због којих је мој рад оригиналан, 1 ствар коју бих урадио другачије. Важно је да ученик не наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропаштен. Издвајање само једне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање или да дође до бољих идеја. Ученике је потребно навикавати да листиће попуњавају брзо. Понекад је најважније оно чега се прво сете. Наставник може да прилагођава методу у складу са типом активности/задатка или да осмисли другачије чек-листе.</p>

<p>НАСЛЕЂЕ</p>	<p>Циљ учења ове теме је развијање позитивног става према светској и националној културној баштини. Као полазна основатреба да послужи неки феномен, актуелна тема или догађај. На пример, катедралу Нотр Дам у Паризу је у великој мери оштетио пожар у априлу 2019. године. Ова несрећа није потресла само француски народ већ и велики број људи широм света, што је повод за разматрање више важних тема. Једна од значајних тема је промоција наслеђа. Катедрала Нотр Дам је у својој дугој историји више пута била потпуно запуштена (нарочито у 16. веку). Током Француске револуције је демолирана, јер је народ није доживљавао као вредно наслеђе, већ као симбол богатства и моћи високог свештенства. Захваљујући роману Богородичина црква у Паризу (код нас: Звонар Богородичне цркве) Виктора Игоа, који је постао популаран одмах по објављивању, катедрала је обновљена. Пишчева намера је била да скрене пажњу француској јавности на значај националног наслеђа, међутим, роман је доживео светску славу, као и катедрала. По роману су нацртане бројне илустрације и стрипови, снимљени филмови, серије и анимирани филмови, креиране позоришне представе, мјузикли... У игрици Assassin's Creed Unity из 2014. године катедрала је верно приказана до детаља. Унеско је уврстио катедралу на листу светске културне баштине и она је и званично призната као наслеђе значајно за човечанство. Ученици треба да знају да је веома тешко прикупити новац за заштиту и обнову наслеђа. Катедрала је и у 21. веку пропала упркос својој слави и годишњој посети од преко 13 милиона људи из целог света. Највише новца за обнову је уложено онда када је велики број људи осетио снажну емотивну повезаност са катедралом (непосредно по објављивању Игоовог романа и непосредно после пожара)... Ученици могу да истраже који споменици културе у нашој земљи се налазе на листи светске културне баштине, а који не (иако су изузетно значајни), као и да заједно размотре шта за њих значе споменици културе у нашој земљи, како би као појединци и као заједница могли да допринесу промоцији наслеђа. На пример, изузетно значајан праисторијски локалитет Винча (Бело брдо) је озбиљно угрожен подземним водама, али није добио међународну помоћ за заштиту, нити је прикупљено довољно средстава да се до краја истражи и уреди за посетиоце. Катедрала Нотр Дам може да буде основ за разматрање још једне важне теме, начина на који се наслеђе штити и обнавља. Иако се у јавности говори о рестаурацији катедрале, она је током</p>	
----------------	--	--

векова само делимично рестаурирана, а делимично је обнављана тако што су јој додавани модерни елементи, па је Виктор Иго катедралу описао као химеру. После пожара, француска влада је расписала конкурс за идејно решење катедрале, што је подстакло још бурних реакција јавности. Јавност је подељена на оне који желе да се верно реконструише последњи изглед катедрале и на оне који сматрају да је боље катедрали дати савременији изглед (јер је катедрала на тај начин била и грађена и обнављана током векова). Као супротност катедрали може се навести пример обновљене средњовековне тврђаве Голубац или манастирског комплекса Манасија, којима нису додавани модерни архитектонски украси. Ученици могу да дискутују о томе да ли би се вредност културног споменика умањила уколико би се приликом обнове изменио његов првобитни изглед, као и о јединству стила, могу да ураде идејна решења за уређење простора око неког значајног споменика или места културе у нашој земљи... Такође, потребно је поменути 3Д скенирање и штампање, технологију која у великој мери може да помогне приликом истраживања и обнове културног наслеђа. Када се планира учење о уметницима и њиховим делима, важно је смислено одредити циљ учења одабраног садржаја. На пример, није смислено да ученици уче о импресионизму зато да би упамтили податке (када је правац настао, шта је био повод за настанак правца, ко су представници, која су њихова најзначајнија дела), јер ти подаци за ученике немају значаја, неприменљиви су и ученици их брзо заборављају. Уместо тога, може се говорити о томе шта је креативност, а шта иновативност, колико је за ученике значајно да развијају стваралачко мишљење (које им је неопходно у бројним животним ситуацијама), као и о томе да иновативне идеје и остварења понекад неће одмах бити прихваћени. Као пример се може навести прича о непријатељској реакцији критичара, неких колега и публике када су први пут видели радове импресиониста и о увредама упућених уметницима. Ученицима се могу показати најпознатија дела импресиониста и поставити питање да ли та дела у њима изазивају презир, бес, мржњу... и зашто (да или не), као и шта мисле, зашто је јавност у 19. веку тако негативно реаговала на иновације. Ученици могу да упореде једно дело уметника који је био цењен у то време (на пример, Енгр) и дела импресиониста, да покушају сами да открију шта је тачно скандализовало публику. Затим се може нешто рећи о Салону, о томе како је отварање изложбе био значајан друштвени догађај који је окупљао виђене људе и обичне грађане, о стандардима које је поставила државна Школа лепих уметности (École des Beaux-Arts) и очекивањима публике тог времена. Може се разговарати и о томе на који начин ученици прихватају оштру критику или увреде, а на који начин су реаговали уметници који су касније постали славни, као и како би могли пристојно да кажу да им се неко дело не свиђа. Такође, може се разговарати и о томе зашто и данас неки људи мрзе, на пример, Реноара и објављују на интернету чланке против његових дела... На исти начин се може приступити и свим другим садржајима које наставник одабере. На пример, ако је фокус на томе како ученици могу да пронађу подстицај за стварање, као пример се могу показати дела настала под утицајем афричке уметности... Потребно је разговарати и о томе шта за ученике значи оригиналност, колико је оригиналност важна, у којој мери можемо да будемо оригинални, у којим случајевима је оригиналност позитивно прихваћена, а у којим не. Такође, шта је у уметности омаж, а шта плагијат... Свака одабрана тема за разговор може да буде и повод за истраживање и стварање. Наставник треба повремено да прати како се развијају нове образовне технологије. На пример, америчка компанија Triseum развија образовне игре помоћу којих ученици и студенти могу да уче о уметницима и уметничким делима истовремено развијајући компетенције (називи првих игрица су: ARTé: Mecenas, ARTé

	<p>ни, као и како би могли пристојно да кажу да им се неко дело не свиђа. Такође, може се разговарати и о томе зашто и данас неки људи мрзе, на пример, Реноара и објављују на интернету чланке против његових дела... На исти начин се може приступити и свим другим садржајима које наставник одабере. На пример, ако је фокус на томе како ученици могу да пронађу подстицај за стварање, као пример се могу показати дела настала под утицајем афричке уметности... Потребно је разговарати и о томе шта за ученике значи оригиналност, колико је оригиналност важна, у којој мери можемо да будемо оригинални, у којим случајевима је оригиналност позитивно прихваћена, а у којим не. Такође, шта је у уметности омаж, а шта плагијат... Свака одабрана тема за разговор може да буде и повод за истраживање и стварање. Наставник треба повремено да прати како се развијају нове образовне технологије. На пример, америчка компанија <i>Triseum</i> развија образовне игрице помоћу којих ученици и студенти могу да уче о уметницима и уметничким делима истовремено развијајући компетенције (називи првих игрица су: <i>ARTé: Mecenas</i>, <i>ARTé: ___</i></p>	
--	---	--

<p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	<p>Декодирање слике се односи на тумачење слике у најширем значењу (теме и мотиви у уметничким делима, пропагандне поруке, пиктограми, симболика боје...). Ови садржаји се повезују са одговарајућим садржајима других тема. Према процени наставника, могуће планирати и тумачење сложенијих знакова, истраживање порекла, значења и развоја познатих логотипа (Gamecube, Toblerone, Amazon, Pepsi...) или знакова који су ученицима мање познати (амблеми војске РС, илирски грбовници, одликовања...). Наставник може да понуди ученицима да одаберу знакове о којима ће се разговарати на часу (и који ће послужити као подстицај за креирање оригиналног знака) или да сам направи избор, а у складу са знањима која су ученици стекли до осмог разреда. Остали предложени садржаји се односе на предлоге пројеката. Ученицима је потребно понудити мотивационе садржаје и могућност да одаберу пројекте који их занимају. Пројекти могу да се планирају и остварују на различите начине. Један од могућих начина је да ученици самостално, у паровима или тимовима одрже час својим вршњацима. Наставник треба да постави захтев да тај час буде занимљив, да „наставник“ заинтересује вршњаке за тему, да припреми кратку презентацију и питања која подстичу на размишљање и разговор, на даље истраживање... Налози за ученике не треба да буду презахтевни, али не треба ни да се сведу на забаву. На пример, један тимски пројекат може да обухвати истраживање европске моде у периоду од почетка двадесетог века до Првог светског рата и нацрт свечане одеће (превођење неких карактеристичних елемената у савремену одећу). Истовремено, од ученика се може тражити да креирају кратку презентацију о духу тог времена (начину живота, архитектури, намештају, познатим уметницима и уметничким делима...). Други тимови могу да раде исти пројекат, али да истражују неко друго време или да истражују другу тему и реализују другачији рад (на пример, прилог за школски часопис). Ако ученици желе да сазнају више о стрипу, као мотивациони садржај може се понудити прича о популарности стрипа данас, филмовима снимљеним према стриповима, о основним карактеристикама америчке, јапанске и француско-белгијске школе, о српском стрипу, апликативним програмима за цртање стрипова... Ученици могу да осмисле карактер/карактере и да нацртају траку или таблу стрипа (за стрип у наставцима). Уколико их занимају графити и мурални сликарства, може се указати на интернет страницу Google Street Art project, где се могу видети највреднији графити и мурални сликарства широм света, на бесплатне апликативне програме за креирање графита, а ученици могу индивидуално или тимски да планирају пројекте (да фотографишу зид у свом месту, да креирају неколико скица за графит/мурал, да одабрану скицу пренесу на већи формат на тротинира...). Такође, одељење може да се договори да сви заједно раде на једном пројекту. На пример, да сниме документарни филм о свом школском животу у последњем разреду основне школе. Затим, један део школског простора може у потпуности да промени изглед за потребе школских прослава помоћу интерактивних инсталација (наставник може пронаћи идеје за пројекат и мотивационе садржаје ако у претраживач унесе: Interactive Art Installations, Nike Flyknit Collective installation, Jelly Swarm by Tangible Interaction, Scattered Crowd by William Forsythe, __ На пример, да сниме документарни филм о свом школском животу у последњем разреду основне школе. Затим, један део школског простора може у потпуности да промени изглед за потребе школских прослава помоћу интерактивних инсталација (наставник може пронаћи идеје за пројекат и мотивационе садржаје ако у претраживач унесе: Interactive Art Installations, Nike Flyknit Collective installation, Jelly Swarm by Tangible Interaction, Scattered Crowd by William Forsythe, Patrick Nadeau Rainforest installation)...</p>	
---------------------	---	--

Програм Наставе и учења из ликовне културе за 8. разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова:34

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	---	----------------------------	------------------

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље. 	<p>Кључни појмови су међусобно чврсто повезани и чине конструкцију, основу за развијање програма. Централни појам је простор, јер се све што видимо и доживљавамо налази у простору. Из овог појма су изведени остали кључни појмови. Централни појам указује на то да програм није усмерен на ускостручне садржаје, већ на свет у коме ученик живи и одраста и који треба свесно да опажа, доживљава и истражује из различитих углова. Кључни појмови који чине конструкцију програма надограђују се у сваком рзреду другим појмовима према избору наставника, а у складу са предзнањима и сазнајним способностима ученика.</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива). НАСЛЕЂЕ Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету. КОМУНИКАЦИЈА Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...) Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).</p>	
---	--	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ликовне културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
--------------------------	---	--

<p>Композиција</p>	<p>Пожељно је да на почетку године наставник укаже на то где се знања о елементима и принципима компоновања примењују. Ова знања су неопходна ученицима који уписују уметничке школе и одређене профиле у стручним школама (техничар за обликовање графичких производа, фотограф, типограф, архитектонски техничар, техничар за пејзажну архитектуру, техничар за обликовање намештаја и ентеријера, цвећар, златар, електротехничар мултимедија, дизајнер одеће, дизајнер текстила, дизајнер производа од коже, техничар–моделар коже, декоратер зидних површина, аранжер у трговини, посластичар, мушки фризер, женски фри- зер, сценски маскер и власуљар...). Сви ученици могу да примене принципе компоновања приликом креирања презентација, фотографија, видео записа..., реализовања ликовних пројеката, уређења животног и радног простора, смишљања одевне комбинације... На очигледним примерима из свакодневног живота и уметности потребно је објаснити принципе: ритам, контраст, доминанту, градацију, равнотежу, јединство и хармонију. Начин остваривања бира наставник. Могуће је кратко објаснити све принципе на једном часу (уз презентацију), па у току године постепено, кроз разговор и разноврсне проблемске задатке, омогућити услове да ученици развијају знања у складу са својим потребама, интересовањима и способностима. Могуће је и разматрати у току године један по један принцип (почев од оних који су ученицима непознати), па на крају школске године сумирати научено. Заинтересованим и напредним ученицима се може указати на то да, осим наведених, постоје и други принципи. На пример, у фотографији је важан принцип трећина (rule of thirds), у графичком дизајну принцип беле позадине (white space)... Ученицима који желе да науче више потребно је дати смернице за истраживање на интернету (адресе или кључне речи) и договорити са сваким учеником пројектни задатак који ће радити самостално, код куће. Када је реч о простору и пропорцијама, најважније је прво указати на значај ергономије за здравље ученика. Пример је дизајн радног стола и столице, који треба да омогући правилно држање тела приликом учења и рада на рачунару. Затим се може разговарати о дизајну ентеријера и индустријском дизајну (на пример, о дизајну аутомобила), о архитектури, скулптури у пленеру, приказивању простора на дводимензионалној подлози и перспективи... Заинтересованим ученицима се може указати на златни пресек.</p>	<p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...). – Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...). – Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...). – Разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...). – Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...). – Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...). – Организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...). – Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...). – Употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму). <p>Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка. Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име,</p>
--------------------	--	--

	<p>Да би се обезбедила мотивација и развијала компетенција за учење, неопходно је објаснити зашто и како се уче одабрани садржаји. На пример, ако наставник тражи од ученика да нацртају простор и објекте у перспективи, потребно је да укаже на то да ученици на тај начин развијају визуелно опажање и памћење, што им је неопходно у бројним животним ситуацијама (за процењивање ситуација, доношење одлука, решавање проблема...). Аналитичкопосматрање природе, окружења и уметничких дела није довољно, визуелно опажање и памћење се неће довољно развијати без практичног рада (ликовни задаци су уједно и начин да ученик провери у којој мери је развио визуелно опажање и памћење). Може се разговарати и о томе како данас доживљавамо приказивање тродимензионалног простора на дводимензионалној подлози. Обрнута, вертикална и семантичка перспектива могу деловати незанимљиво или збунити савременог посматрача. С друге стране, полиперспектива може бити занимљива савременом посматрачу иако, такође, не приказује објекте онако како их видимо у стварности. Као пример приказивања простора наставник може да покаже и 3Д мурале (оптичке илузије)</p>	<p>технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму). Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка. Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име,</p>
--	--	---

	<p>који могу у потпуности да промене амбијент мањих и слабо осветљених просторија или да значајно измене изглед стarih фасада (примери се могу наћи на адреси: https://artofjohnpugh.com). Када је реч о пропорцијама главе и тела, може се указати на примену знања приликом шминкања и смишљања одевне комбинације, на различите облике лица и пропорције, на то како се бојом, линијама и валером неки делови лица могу визуелно смањити или истаћи. Боје и кројеви одеће могу утицати на то да неки делови тела визуелно делују шире или уже, краће или дуже... Такође, простор (димензије, дизајн ентеријера и осветљење) утиче на општи утисак. Може се разговарати и о опажању боја у зависности од врсте осветљења (бела светлост у распону од 2700 до 6500 Келвина), јер за ученике није важно да приликом бирања сијалица за стан, собу, радни простор... мисле само о потрошњи енергије и јачини светла, већ и о боји светла, а која утиче на расположење, учење, доношење одлука... Као пример може послужити боја светла које се користи у маркетима да би храна деловала свеже. Затим, ако је ученик изложио на зиду свој ликовни рад, постер или репродукцију уметничког дела, та слика ће другачије изгледати у зависности од избора сијалице (као и сви други објекти у просторији)... Ученици се додатно могу мотивисати задацима који су њима занимљиви, а развијају стваралачко мишљење: трансформација облика (у апликативном програму: morphing), превођење информација из једне форме у другу (на пример, превођење музичке композиције у ликовну), повезивање реалних облика и нереалних односа, креирање илузија... Да би се утврдило које активности мотивишу ученике неопходно је континуирано испитивање праксе, јер оно што мотивише једну генерацију/одељење/ученика не мотивише нужно све ученике.</p>	<p>презиме, датум и назив рада. Затим кратко наводи: 3 ствари које сам научио на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио, 1 ствар која ми није јасна или питање које бих поставио. Када се разговара о ликовним делима, ученик пише: 3 речи којима бих описао дело, 2 ствари које ми се највише допадају на делу, 1 ствар коју не разумем. Када се разговара о уметнику: 3 ствари због којих је уметник значајан, 2 дела која ми се највише свиђају, 1 питање које бих поставио уметнику. Када се ученик ликовно изражава: 3 ствари о којима сам размишљао током рада, 2 ствари које ми се свиђају на мом раду, 1 ствар коју бих променио. Или: 3 речи којима бих описао свој рад, 2 разлога због којих је мој рад оригиналан, 1 ствар коју бих урадио другачије. Важно је да ученик не наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропашћен. Издвајање само једне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање или да дође до бољих идеја. Ученике је потребно навикавати да листиће попуњавају брзо. Понекад је најважније оно чега се првог сете. Наставник може да прилагођава методу у складу са типом активности/задатка или да осмисли другачије чек-листе.</p>
--	---	--

<p>НАСЛЕЂЕ</p>	<p>Циљ учења ове теме је развијање позитивног става према светској и националној културној баштини. Као полазна основа треба да послужи неки феномен, актуелна тема или догађај. На пример, катедралу Нотр Дам у Паризу је у великој мери оштетио пожар у априлу 2019. године. Ова несрећа није потресла само француски народ већ и велики број људи широм света, што је повод за разматрање више важних тема. Једна од значајних тема је промоција наслеђа. Катедрала Нотр Дам је у својој дугој историји више пута била потпуно запуштена (нарочито у 16. веку). Током Француске револуције је демолирана, јер је народ није доживљавао као вредно наслеђе, већ као симбол богатства и моћи високог свештенства. Захваљујући роману Богородичина црква у Паризу (код нас: Звонар Богородичне цркве) Виктора Игоа, који је постао популаран одмах по објављивању, катедрала је обновљена. Пишчева намера је била да скрене пажњу француској јавности на значај националног наслеђа, међутим, роман је доживео светску славу, као и катедрала. По роману су нацртане бројне илустрације и стрипови, снимљени филмови, серије и анимирани филмови, креиране позоришне представе, мјузикли... У игрици Assassin's Creed Unity из 2014. године катедрала је верно приказана до детаља. Унеско је уврстио катедралу на листу светске културне баштине и она је и званично призната као наслеђе значајно за човечанство. Ученици треба да знају да је веома тешко прикупити новац за заштиту и обнову наслеђа. Катедрала је и у 21. веку пропадала упркос својој слави и годишњој посети од преко 13 милиона људи из целог света. Највише новца за обнову је уложено онда када је велики број људи осетио снажну емотивну повезаност са катедралом (непосредно по објављивању Игоовог романа и непосредно после пожара)... Ученици могу да истраже који споменици културе у нашој земљи се налазе на листи светске културне баштине, а који не (иако су изузетно значајни), као и да заједно размотре шта за њих значе споменици културе у нашој земљи, како би као појединци и као заједница могли да допринесу промоцији наслеђа. На пример, изузетно значајан праисторијски локалитет Винча (Бело брдо) је озбиљно угрожен подземним водама, али није добио међународну помоћ за заштиту, нити је прикупљено довољно средстава да се до краја истражи и уреди за посетиоце. Катедрала Нотр Дам може да буде основ за разматрање још једне важне теме, начина на који се наслеђе штити и обнавља. Иако се у јавности говори о рестаурацији катедрале, она је током</p>	
----------------	---	--

векова само делимично рестаурирана, а делимично је обнављана тако што су јој додавани модерни елементи, па је Виктор Иго катедралу описао као химеру. После пожара, француска влада је расписала конкурс за идејно решење катедрале, што је подстакло још бурних реакција јавности. Јавност је подељена на оне који желе да се верно реконструише последњи изглед катедрале и на оне који сматрају да је боље катедрали дати савременији изглед (јер је катедрала на тај начин била и грађена и обнављана током векова). Као супротност катедрали може се навести пример обновљене средњовековне тврђаве Голубац или манастирског комплекса Манасија, којима нису додавани модерни архитектонски украси. Ученици могу да дискутују о томе да ли би се вредност културног споменика умањила уколико би се приликом обнове изменио његов првобитни изглед, као и о јединству стила, могу да ураде идејна решења за уређење простора око неког значајног споменика или места културе у нашој земљи... Такође, потребно је поменути 3Д скенирање и штампање, технологију која у великој мери може да помогне приликом истраживања и обнове културног наслеђа. Када се планира учење о уметницима и њиховим делима, важно је смислено одредити циљ учења одабраног садржаја. На пример, није смислено да ученици уче о импресионизму зато да би упамтили податке (када је правац настао, шта је био повод за настанак правца, ко су представници, која су њихова најзначајнија дела), јер ти подаци за ученике немају значаја, неприменљиви су и ученици их брзо заборављају. Уместо тога, може се говорити о томе шта је креативност, а шта иновативност, колико је за ученике значајно да развијају стваралачко мишљење (које им је неопходно у бројним животним ситуацијама), као и о томе да иновативне идеје и остварења понекад неће одмах бити прихваћени. Као пример се може навести прича о непријатељској реакцији критичара, неких колега и публике када су први пут видели радове импресиониста и о увредама упућених уметницима. Ученицима се могу показати најпознатија дела импресиониста и поставити питање да ли та дела у њима изазивају презир, бес, мржњу... и зашто (да или не), као и шта мисле, зашто је јавност у 19. веку тако негативно реаговала на иновације. Ученици могу да упореде једно дело уметника који је био цењен у то време (на пример, Енгр) и дела импресиониста, да покушају сами да открију шта је тачно скандализовало публику. Затим се може нешто рећи о Салону, о томе како је отварање изложбе био значајан друштвени догађај који је окупљао виђене људе и обичне грађане, о стандардима које је поставила државна Школа лепих уметности (École des Beaux-Arts) и очекивањима публике тог времена. Може се разговарати и о томе на који начин ученици прихватају оштру критику или увреде, а на који начин су реаговали уметници који су касније постали славни, као и како би могли пристојно да кажу да им се неко дело не свиђа. Такође, може се разговарати и о томе зашто и данас неки људи мрзе, на пример, Реноара и објављују на интернету чланке против његових дела... На исти начин се може приступити и свим другим садржајима које наставник одабере. На пример, ако је фокус на томе како ученици могу да пронађу подстицај за стварање, као пример се могу показати дела настала под утицајем афричк уметности... Потребно је разговарати и о томе шта за ученике значи оригиналност, колико је оригиналност важна, у којој мери мо жемо д будемо оригинални, у којим случајевима је оригиналност позитивно прихваћена, а у којим не. Такође, шта је у уметности омаж, а шта плагијат... Свака одабрана тема за разговор може да буде и повод за истраживање и стварање. Наставник треба повремено да прати како се развијају нове образовне технологије. На пример, америчка компанија Triseum развија образовне игрице помоћу којих ученици и студенти могу да уче о уметницима и уметничким делима истовремено развијајући компетенције (називи првих игрица су: ARTé: Mecenás, ARTé

<p>ни, као и како би могли пристојно да кажу да им се неко дело не свиђа. Такође, може се разговарати и о томе зашто и данас неки људи мрзе, на пример, Реноара и објављују на интернету чланке против његових дела... На исти начин се може приступити и свим другим садржајима које наставник одабере. На пример, ако је фокус на томе како ученици могу да пронађу подстицај за стварање, као пример се могу показати дела настала под утицајем афричке уметности... Потребно је разговарати и о томе шта за ученике значи оригиналност, колико је оригиналност важна, у којој мери можемо да будемо оригинални, у којим случајевима је оригиналност позитивно прихваћена, а у којим не. Такође, шта је у уметности омаж, а шта плагијат... Свака одабрана тема за разговор може да буде и повод за истраживање и стварање. Наставник треба повремено да прати како се развијају нове образовне технологије. На пример, америчка компанија <i>Triseum</i> развија образовне игрице помоћу којих ученици и студенти могу да уче о уметницима и уметничким делима истовремено развијајући компетенције (називи првих игрица су: <i>ARTé: Mecenat</i>, <i>ARTé: __</i></p>	
--	--

КОМУНИКАЦИЈА

Декодирње слике се односи на тумачење слике у најширем значењу (теме и мотиви у уметничким делима, пропагандне поруке, пиктограми, симболика боје...). Ови садржаји се повезују са одговарајућим садржајима других тема. Према процени наставника, могуће планирати и тумачење сложенијих знакова, истраживање порекла, значења и развоја познатих логотипа (Gamecube, Toblerone, Amazon, Pepsi...) или знакова који су ученицима мање познати (амблеми војске РС, илирски грбовници, одликовања...). Наставник може да понуди ученицима да одаберу знакове о којима ће се разговарати на часу (и који ће послужити као подстицај за креирање оригиналног знака) или да сам направи избор, а у складу са знањима која су ученици стекли до осмог разреда. Остали предложени садржаји се односе на предлоге пројеката. Ученицима је потребно понудити мотивационе садржаје и могућност да одаберу пројекте који их занимају. Пројекти могу да се планирају и остварују на различите начине. Један од могућих начина је да ученици самостално, у паровима или тимовима одрже час својим вршњацима. Наставник треба да постави захтев да тај час буде занимљив, да „наставник“ заинтересује вршњаке за тему, да припреми кратку презентацију и питања која подстичу на размишљање и разговор, на даље истраживање... Налози за ученике не треба да буду презахтевни, али не треба ни да се сведу на забаву. На пример, један тимски пројекат може да обухвати истраживање европске моде у периоду од почетка двадесетог века до Првог светског рата и нацрт свечане одеће (превођење неких карактеристичних елемената у савремену одећу). Истовремено, од ученика се може тражити да креирају кратку презентацију о духу тог времена (начину живота, архитектури, намештају, познатим уметницима и уметничким делима...). Други тимови могу да раде исти пројекат, али да истражују неко друго време или да истражују другу тему и реализују другачији рад (на пример, прилог за школски часопис). Ако ученици желе да сазнају више о стрипу, као мотивациони садржај може се понудити прича о популарности стрипа данас, филмовима снимљеним према стриповима, о основним карактеристикама америчке, јапанске и француско-белгијске школе, о српском стрипу, апликативним програмима за цртање стрипова... Ученици могу да осмисле карактер/карактере и да нацртају траку или таблу стрипа (за стрип у наставцима). Уколико их занимају графити и мурали, може се указати на интернет страницу Google Street Art project, где се могу видети највреднији графити и мурали широм света, на бесплатне апликативне програме за креирање графита, а ученици могу индивидуално или тимски да планирају пројекте (да фотографишу зид у свом месту, да креирају неколико скица за графит/мурал, да одабрану скицу пренесу на већи формат на трон папира...). Такође, одељење може да сегодговори да сви заједно раде на једном пројекту. На пример, да сниме документарни филм о свом школском животу у последњем разреду основне школе. Затим, један део школског простора може потпуности да промени изглед за потребе школских прослава помоћу интерактивних инсталација (наставник може пронаћи идеје за пројекат и мотивационе садржаје ако у претраживач унесе: Interactive Art Installations, Nike Flyknit Collective installation, Jelly Swarm by Tangible Interaction, Scattered Crowd by William Forsythe, __ На пример, да сниме документарни филм о свом школском животу у последњем разреду основне школе. Затим, један део школског простора може у потпуности да промени изглед за потребе школских прослава помоћу интерактивних инсталација (наставник може пронаћи идеје за пројекат и мотивационе садржаје ако у претраживач унесе: Interactive Art Installations, Nike Flyknit Collective installation, Jelly Swarm by Tangible Interaction, Scattered Crowd by William Forsythe, Patrick Nadeau Rainforest installation)...

Програм наставе и учења из музичке културе од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из предмета Музичка култура за 5. разред основне школе

Циљ учења музике културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">-наведе средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;- објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;- искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;- реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;- идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и слично)	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	ЧОВЕК И МУЗИКА	МК. 1.1.1. МК. 1.1.2. МК. 2.1.2. МК. 2.1.3. МК. 3.1.2. МК. 3.1.3. МК. 3.1.4.

<ul style="list-style-type: none"> - класификује инструменте по начину настанка звука; - опише основне карактеристике ударалки; - препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); 	<p>Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<p>МК. 1.1.1. МК. 1.1.2. МК. 2.1.1. МК. 3.1.1. МК. 3.1.3.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушањемузике; 	<p>Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК. 1.2.1. МК. 1.2.2. МК. 1.2.4. МК. 2.2.1. МК. 2.2.2. МК. 3.2.1. МК. 3.2.2. МК. 3.2.3.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - пева и свира самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - исказе своја осећања у току извођења музике; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...); 	<p>Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према здрављу Предузимљивост Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК. 1.3.1. МК. 1.3.2. МК. 3.3.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво. 	<p>Естетичка компетенција Предузимљивост Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>МК. 1.4.1. МК. 1.4.2. МК. 1.4.3. МК. 1.4.4. МК. 3.4.1. МК. 3.4.2. МК. 3.4.3.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из предмета музичка култура.

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Човек и музика	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, фотографија.</p> <p>Упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p> <p>Пројектна настава.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, рад на пројекту.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
Музички инструменти	<p>Применом аудио визелних материјала упознати ученике са првим музичким инструментима.</p> <p>Упућивање на везу између избора инструмената и догађаја.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

<p>Слушање музике</p>	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника. Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност. Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Извођење музике</p>	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака, ППТ-а. Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...).</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

Музичко стваралаштво	<p>Коришћење: музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона...</p>	<p>Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.</p>
----------------------	---	---

Програм Наставе и учења из МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ за 6. разред основне школе

Циљ учења МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ је: да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената). 	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА <u>Средњи век:</u> Ранохришћанска музика; Византијско певање; Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери, минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. <u>Ренесанса</u> Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Палестрина, Ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.</p>	<p>1.1.2. 2.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 2.1.4. 3.1.4. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 2.2.2. 1.2.3.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код иснтрумената са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила. 	<p>Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста.</p> <p>Народни инструменти.</p>	<p>1.1.2. 2.1.2. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 3.2.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; – коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба. 	<p>Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.</p> <p>Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике.</p> <p>Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.</p> <p>Слушање дела инспирисаних фолклором.</p>	<p>1.1.2. 2.1.2. 1.1.3. 2.1.3. 3.1.4. 1.1.5. 2.1.5. 3.1.5. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.2.3. 3.2.3. 1.2.4. 1.2.5. 3.2.5.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну технику певања; – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању. 	<p>Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом.</p> <p>Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.</p> <p>Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.</p> <p>Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом.</p>	<p>1.1.1. 2.1.1. 1.3.1. 3.3.1. 1.3.2. 3.3.2. 1.3.3. 1.4.1. 3.4.1. 1.4.2. 3.4.2.</p>
--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<p>Естетичка компетенција Одговоран однос према здрављу Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.</p>	<p>1.1.1. 1.3.1. 3.3.1. 1.3.2. 3.3.2. 1.3.3. 1.4.1. 1.4.2.</p>
---	---	---	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ за шести разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Човек и музика	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, фотографија.</p> <p>Упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панора, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p> <p>Пројектна настава.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, рад на пројекту.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
Музички инструменти	<p>Применом аудио визелних материјала упознати ученике са инструменти са диркама (оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста) и народним музичким инструментима.</p> <p>Упућивање на везу између избора инструмената и догађаја. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде панора, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, израда пројектних задатака, презентација и слично.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
Слушање музике	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника.</p> <p>Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност.</p> <p>Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде панора, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

<p>Извођење музике</p>	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака. Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, програма за снимање и обраду звука...).</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Музичко стваралаштво</p>	<p>Коришћење: музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона...</p>	<p>Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.</p>

Програм Наставе и учења из музичке културе за седми разред основне школе

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Разред: СЕДМИ

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<ul style="list-style-type: none">- повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;- наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма;- уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму;- објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;- разликује музичке форме барока и класицизма;- идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма;- идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;- понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;	<ul style="list-style-type: none">-дигитална компетенција-решавање проблема-рад са подацима и информацијама-комуникација-компетенција за учење-сарадња-естетичка компетенција	ЧОВЕК И МУЗИКА <u>Барок</u> (Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. инструментални облици: свита, концерто гросо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл.) <u>Класицизам</u> (Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно

<p>- користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање и стваралаштво.</p>		<p>гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен.</p> <p><u>Развој српске црквене музике.</u></p>
<p>- препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код жичаних инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>-дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња -естетичка компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>(Жичани: трзачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра. Српски народни инструменти.)</p>
<p>- препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; - идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; - наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p>	<p>-дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -компетенција за учење -сарадња -одговоран однос према здрављу -естетичка компетенција -одговоран однос према околини</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>(Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне</p>

<ul style="list-style-type: none"> - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 		<p>народне музике.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтонa у различитим музичким приликама; - критички просуђује утицај музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -комуникација -одговорно учешће у демократском друштву -компетенција за учење -сарадња -одговоран однос према здрављу -естетичка компетенција 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>(Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање и свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентивних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности 	<ul style="list-style-type: none"> -дигитална компетенција -решавање проблема -рад са подацима и информацијама -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -комуникација 	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>(Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.)</p>

<p>(плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања узаједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> -одговорно учешће у демократском друштву -компетенција за учење -сарадња -одговоран однос према здрављу -естетичка компетенција -одговоран однос према околини 	
---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ за седми разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Човек и музика	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, фотографија, презентација.</p> <p>Упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација. Пројектна настава.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, рад на пројекту.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

<p>Музички инструменти</p>	<p>Применом аудио визелних материјала упознати ученике, слушно и визуелно, са жичаним инструментима (гудачким и трзачким, као и са градителским школама), симфонијским оркестром и српским народним инструментима (уколико је могуће донети и показати инструмент на часу).</p> <p>Упућивање на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, израда пројектних задатака, презентација и слично.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Слушање музике</p>	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, презентација.</p> <p>Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност.</p> <p>Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Извођење музике</p>	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака.</p> <p>Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања.</p> <p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, напредовање, учешће у групном раду,</p>

	(коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, програма за снимање и обраду звука...).	допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
Музичко стваралаштво	Коришћење музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона и другог.	Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.

Програм Наставе и учења из музичке културе за 8. разред основне школе

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Годишњи фонд часова: **34**

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; - уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; - препознаје националне игре у делима уметничке музике; - наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; - разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - компетенција за учење - сарадња - естетичка компетенција 	<p style="text-align: center;">ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - романтизам - програмска и апсолутна музика - соло песма - клавирска минијатура - националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) - музичко сценска дела - Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац - импресионизам - Равел, Дебиси - савремено доба - жанрови: џез, популарна музика, апстрактна музика - импровизација (појам) - Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић 	<p>Знање и разумевање:</p> <p>1.1.3 2.1.3 3.1.3</p> <p>Слушање музике:</p> <p>1.2.3 2.2.3 3.2.3</p> <p>Музичко извођење:</p> <p>1.3.3 3.3.3</p> <p>Музичко стваралаштво:</p> <p>1.4.3 3.4.3 1.4.4 3.4.4</p>

<ul style="list-style-type: none"> - препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - компетенција за учење - сарадња - естетичка компетенција 	<p style="text-align: center;">МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - дувачки инструменти 	<p>Знање и разумевање:</p> <p>1.1.2 2.1.2 3.1.2</p> <p>Слушање музике:</p> <p>1.2.2 2.2.2 3.2.2</p> <p>Музичко стваралаштво:</p> <p>1.4.2. 3.4.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; - наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p style="text-align: center;">СЛУШАНЕ МУЗИКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената - слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба - слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора - слушање дела традиционалне народне музике 	<p>1.2.1 2.2.1 3.2.1 1.2.2 2.2.2 3.2.2 1.2.3 2.2.3 3.2.3 1.2.4 2.2.4 3.2.4 1.2.5 2.2.5 3.2.5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања узаједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - критички просуђује утицај музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи - певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху - певање песама у комбинацији са плесним покретом - певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима - извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом - извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба 	<p>Знање и разумевање</p> <p>1.1.1 2.1.1 3.1.1 1.1.4 1.1.5</p> <p>Музичко извођење:</p> <p>1.3.1 3.3.1 1.3.2 3.3.2 1.3.3 3.3.3</p>
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања узаједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетенција - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - предузимљивост и оријентација ка предузетништву - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за учење - сарадња - одговоран однос према здрављу - естетичка компетенција - одговоран однос према околини 	<p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - импровизација - креирање покрета уз музику коју ученици изводе - креирање ритмичке пратње - реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике - израда дувачких инструмената од доступних материјала 	<p style="text-align: center;">Музичко стваралаштво:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.4.1. 3.4.1. 1.4.2. 3.4.2. 1.4.3. 3.4.3. 1.4.4. 3.4.4. 1.4.5. 3.4.5.
---	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из музичке културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
<p>Човек и музика</p>	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, фотографија, презентација.</p> <p>Упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација. Пројектна настава.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, рад на пројекту.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

<p>Музички инструменти</p>	<p>Применом аудио визелних материјала упознати ученике, слушно и визуелно, са дувачким инструментима, дрвеним и лименим (уколико је могуће донети и показати инструмент на часу).</p> <p>Упућивање на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, израда пројектних задатака, презентација и слично.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Слушање музике</p>	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, презентација.</p> <p>Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност.</p> <p>Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија и и других извора информација, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ и других презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

<p>Извођење музике</p>	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака. Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, програма за снимање и обраду звука...).</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, напредовање, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Музичко стваралаштво</p>	<p>Коришћење музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона и другог.</p>	<p>Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.</p>

Програм наставе и учења из физичког и здравственог васпитања од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 5. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности и моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 72 +54 (обавезне физичке активности)

Исходи по завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик примењује једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - Изводи вежбе и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама 	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u> Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота. Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља и укључује се у друштвене активности</p>	<p>РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ - мерење висине, тежине, скок у даљ, издржај у згибу, бацање медицинке, трчање 30м, трчање 500м, трчање 800м</p>	<p>Основни ниво: 1.1.24., 1.1.25.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе - Ученик правилно скаче увис техником маказица - Ученик правилно скаче удаљ згрченом варијантом - Ученик зна атлетска правила 		<p>АТЛЕТИКА - трчање на дуге, средње и кратке стазе - скок у даљ - скок у вис</p>	<p>Основни ниво: 1.1.3., 1.1.5., 1.1.7. Средњи ниво: 2.1.4., 2.1.7. Напредни ниво: 3.1.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри 		<p>ГИМНАСТИКА - вежбе на тлу - прескоци</p>	<p>Основни ниво: 1.1.11., 1.1.12. Средњи ниво: 2.1.10. Напредни ниво: 3.1.6., 3.1.7.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик игра спортску игру примењујући основну технику - Ученик зна функцију спортске игре, основне појмове и неопходна правила 		<p>СПОРТСКА ИГРА – РУКОМЕТ - хватање, додавање, вођење - правила, шутирања, игра</p>	<p>Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1. Напредни ниво: 3.1.1.</p>

<ul style="list-style-type: none">- Ученик својим речима објашњава сврху и значај вежбања- Примењује мере безбедности током вежбања- Примењује и поштује правила спортске игре у складу са начелима фер-плеја	значајне за превенцију болести и очување здравља.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад.	Основни ниво: 1.2.1.
---	---	---	-------------------------

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	<p>Обавезни организациони облици рада:</p> <p>А. Часови физичког и здравственог васпитања</p> <p>А₁. Обавезне физичке активности ученика</p> <p>Остали облици рада:</p> <p>Б. Слободне активности – секције</p> <p>В. Недеља школског спорта</p> <p>Г. Активности у природи</p> <p>Д. Школска и ваншколска такмичења</p> <p>Ђ. Корективно-педагошки рад</p>	<p>Наставник континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <p>Вежбање у адекватној спортској опреми</p> <p>Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима</p> <p>Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др.,</p> <p>Приказ једног о усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),</p> <p>Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>
АТЛЕТИКА		
ГИМНАСТИКА		
СПОРТСКА ИГРА - РУКОМЕТ		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА		

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања - обавезне физичке активности за 5. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности и моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 54

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Ученик користи елементе технике, примењује основна правила фудбала у игри Учествује на школским такмичењима	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u> Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота. Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља и укључује се у друштвене активности значајне за превенцију болести и очување здравља.</p>	МАЛИ ФУДБАЛ Елементи технике - вођење, додавање, пријем, шутирање Правила игре, игра	Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1.
-Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу		АТЛЕТИКА Бацање кугле Бацање вортекса	Основни ниво: 1.1.9.
Ученик одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри		ГИМНАСТИКА – РИТМИКА Вежбе са вијачом Вежбе са лоптом Вежбе са обручем	Основни ниво: 1.1.21.
- Чува животну средину током вежбања - Изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама)		АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ Краћи излети са пешачењем Јесењи/пролећни крос	Основни ниво: 1.2.1.

- Ученик игра спортску игру примењујући основну технику - Ученик зна функцију спортске игре, основне појмове и неопходна правила		СТОНИ ТЕНИС Елементи технике – форхенд, бекхенд, сервис Правила игре, игра	Основни ниво: 1.1.26.
---	--	--	--------------------------

**Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања –
обавезне физичке активности**

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
МАЛИ ФУДБАЛ	Обавезни организациони облици рада: А. Часови физичког и здравственог васпитања А ₁ . Обавезне физичке активности ученика Остали облици рада: Б. Слободне активности – секције В. Недеља школског спорта Г. Активности у природи Д. Школска и ваншколска такмичења Ђ. Корективно-педагошки рад	Наставник континуирано прати и вреднује: Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: Вежбање у адекватној спортској опреми Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др., Приказ једног о усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања), Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 6. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности и моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 72 +54 (обавезне физичке активности)

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик примењује једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - Изводи вежбе и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама 	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u> Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота. Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља и укључује се у друштвене активности значајне за</p>	<p>РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ - мерење висине, тежине, скок у даљ, издржај у згибу, бацање медицинке, трчање 30м, трчање 500м, трчање 800м</p>	<p>Основни ниво: 1.1.24., 1.1.25.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе - Ученик правилно скаче увис техником маказица - Ученик правилно скаче удаљ згрченом варијантом - Ученик зна атлетска правила 		<p>АТЛЕТИКА - трчање на дуге, средње и кратке стазе - скок у даљ - скок у вис</p>	<p>Основни ниво: 1.1.3., 1.1.5., 1.1.7. Средњи ниво: 2.1.4., 2.1.7. Напредни ниво: 3.1.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри 		<p>ГИМНАСТИКА - вежбе на тлу - прескоци</p>	<p>Основни ниво: 1.1.11., 1.1.12. Средњи ниво: 2.1.10. Напредни ниво: 3.1.6., 3.1.7.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Ученик игра спортску игру примењујући основну технику - Ученик зна функцију спортске игре, основне појмове и неопходна правила 	<p>превенцију болести и очување здравља.</p>	<p>СПОРТСКА ИГРА – КОШАРКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - вођење, додавање, хватање, шутирање - правила игре, игра 	<p>Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1. Напредни ниво: 3.1.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Ученик својим речима објашњава сврху и значај вежбања - Примењује мере безбедности током вежбања - Примењује и поштује правила спортске игре у складу са начелима фер-плеја 		<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад.</p>	<p>Основни ниво: 1.2.1.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	<p>Обавезни организациони облици рада: А. Часови физичког и здравственог васпитања А₁. Обавезне физичке активности ученика</p> <p>Остали облици рада: Б. Слободне активности – секције В. Недеља школског спорта Г. Активности у природи Д. Школска и ваншколска такмичења Ћ. Корективно-педагошки рад</p>	<p>Наставник континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: Вежбање у адекватној спортској опреми Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др.,</p> <p>Приказ једног о усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),</p> <p>Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>
АТЛЕТИКА		
ГИМНАСТИКА		
СПОРТСКА ИГРА - РУКОМЕТ		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА		

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања - обавезне физичке активности за 6. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности и моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 54

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Ученик користи елементе технике, примењује основна правила фудбала у игри Учествује на школским такмичењима	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u> Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота. Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља и укључује се у друштвене активности значајне за превенцију болести и очување здравља.</p>	РУКОМЕТ Елементи технике - вођење, додавање, хватање, шутирање Правила игре, игра	Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1.
-Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу		АТЛЕТИКА Бацање кугле Бацање вортекса	Основни ниво: 1.1.9.
Ученик одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри		ГИМНАСТИКА – РИТМИКА Вежбе са вијачом Вежбе са лоптом Вежбе са обручем	Основни ниво: 1.1.21.
- Чува животну средину током вежбања - Изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама)		АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ Краћи излети са пешачењем Јесењи/пролећни крос	Основни ниво: 1.2.1.
- Ученик игра спортску игру примењујући основну технику - Ученик зна функцију спортске игре, основне појмове и неопходна правила		СТОНИ ТЕНИС Елементи технике – форхенд, бекхенд, сервис Правила игре, игра	Основни ниво: 1.1.26.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања – обавезне физичке активности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
МАЛИ ФУДБАЛ	<p>Обавезни организациони облици рада: А. Часови физичког и здравственог васпитања А₁. Обавезне физичке активности ученика</p> <p>Остали облици рада: Б. Слободне активности – секције В. Недеља школског спорта Г. Активности у природи Д. Школска и ваншколска такмичења Ђ. Корективно-педагошки рад</p>	<p>Наставник континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вежбање у адекватној спортској опреми - Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима - Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др., <p>Приказ једног о усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),</p> <p>Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>
АТЛЕТИКА		
ГИМНАСТИКА - РИТМИКА		
АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ		
СТОНИ ТЕНИС		

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 7. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је: да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 108

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; – сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; 	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u></p> <p>Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова.</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гipкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.</p>	<p>Основни ниво 1.1.24., 1.1.25.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; – примени атлетске дисциплине у складу са правилима; – развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; 	<p><u>Сарадња</u></p> <p>Ученик развија способност да у сарадњи са другима или да се као члан групе ангажује на заједничком решавању</p>	<p>АТЛЕТИКА Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.3., 1.1.5., 1.1.7. Средњи ниво: 2.1.4., 2.1.7. Напредни ниво: 3.1.4.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; 	<p>проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествује у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње. уверења, ставове и предлоге.</p>	<p>СПОРТСКА ГИМНАСТИКА Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Кругови Греда.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.11., 1.1.12., 1.1.13., 1.1.16. Средњи ниво: 2.1.10. Напредни ниво: 3.1.6., 3.1.7.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; – примени основне тактичке елементе спротских игара; – учествује на такмичењима између одељења; 	<p>Подржава друге да изразе своје погледе, прихвата да су разлике у погледима предност групног рада и поштује друге који имају другачије погледе. У сарадњи са другима залаже се да се одлуке доносе заједнички на основу аргумената и прихваћених правила заједничког рада.</p>	<p>ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре. Футсал: Игра уз примену правила. Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1. Напредни ниво: 3.1.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; – примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; 	<p><u>Компетенција за учење</u></p> <p>Ученик стиче нова знања и вештине, примењујући претходно учење и ваншколско искуство. Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.</p>	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Основна подела вежби. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.</p>	<p>Основни ниво: 1.2.1., 1.2.2.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 7. разред основне школе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<p>Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.</p> <p>А. Часови физичког и здравственог васпитања. Б. Секције. В. Недеља школског спорта. Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање – камповање...) Д. Школска и ваншколска такмичења. Ђ. Корективно-педагошки рад.</p>	<p>Наставник континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вежбање у адекватној спортској опреми - Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима - Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др., <p>Приказ три о усвојена комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),</p> <p>Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>
АТЛЕТИКА		
СПОРТСКА ГИМНАСТИКА		
ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА		

Програм наставе и учења за физичко и здравствено васпитање за 8 разред

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 8. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је: да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 108

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">– примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању;– сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама;	<p><u>Одговоран однос према здрављу</u></p> <p>Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p> <p>Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гipкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.</p>	<p>Основни ниво 1.1.24., 1.1.25.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; – примени атлетске дисциплине у складу са правилима; – развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; 	<p>свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова.</p> <p><u>Сарадња</u></p> <p>Ученик развија способност да у сарадњи са другима или да се као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествује у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње.</p>	<p>АТЛЕТИКА</p> <p>Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос.</p> <p>Техника штафетног трчања</p> <p>Скок удаљ.</p> <p>Бацања кугле.</p> <p>Скок увис.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.3., 1.1.5., 1.1.7.</p> <p>Средњи ниво: 2.1.4., 2.1.7.</p> <p>Напредни ниво: 3.1.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; 	<p>уверења, ставове и предлоге. Подржава друге да изразе своје погледе, прихвата да су разлике у погледима предност групног рада и поштује друге који имају другачије погледе. У сарадњи са другима залаже се да се одлуке доносе заједнички на основу аргумената и прихваћених правила заједничког рада.</p>	<p>СПОРТСКА ГИМНАСТИКА</p> <p>Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе:</p> <p>Тло</p> <p>Прескок</p> <p>Кругови</p> <p>Греда.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.11., 1.1.12., 1.1.13., 1.1.16.</p> <p>Средњи ниво: 2.1.10.</p> <p>Напредни ниво: 3.1.6., 3.1.7.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; – примени основне тактичке елементе спротских игара; – учествује на такмичењима између одељења; 	<p>уверења, ставове и предлоге. Подржава друге да изразе своје погледе, прихвата да су разлике у погледима предност групног рада и поштује друге који имају другачије погледе. У сарадњи са другима залаже се да се одлуке доносе заједнички на основу аргумената и прихваћених правила заједничког рада.</p>	<p>ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА</p> <p>Одбојка:</p> <p>Основни елементи технике, тактике и правила игре.</p> <p>Футсал:</p> <p>Игра уз примену правила.</p> <p>Кошарка:</p> <p>Сложенији елементи технике, тактике и правила игре.</p>	<p>Основни ниво: 1.1.1.</p> <p>Средњи ниво: 2.1.1.</p> <p>Напредни ниво: 3.1.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; – примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; 	<p style="text-align: center;"><u>Компетенција за учење</u></p> <p>Ученик стиче нова знања и вештине, примењујући претходно учење и ваншколско искуство. Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.</p>	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>Основна подела вежби. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.</p>	<p>Основни ниво: 1.2.1., 1.2.2.</p>
---	---	---	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 8. разред основне школе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<p>Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.</p> <p>А. Часови физичког и здравственог васпитања. Б. Секције. В. Недеља школског спорта. Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање – камповање...) Д. Школска и ваншколска такмичења. Ђ. Корективно-педагошки рад.</p>	<p>Наставник континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вежбање у адекватној спортској опреми - Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима - Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др., <p>Приказ три о усвојена комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),</p> <p>Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>
АТЛЕТИКА		
СПОРТСКА ГИМНАСТИКА		
ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА		

Програм наставе и учења из хемије за 7. и 8. разред

Програм Наставе и учења из из Хемије за 7. разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Хемија

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">- идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама и принципима одрживог развоја;-разуме значај хемије за развој технологије и развој друштва уопште;-разликује елементе од једињења на примерима супстанци из окружења;-зна да постоји 118 елемената и да постоји могућност откривања нових;-закључује на основу огледа да елементи у једињењима не задржавају своја својства;-разликује једињења од смеша;-препознају примере смеша у свакодневном окружењу;-разликује врсте смеша на примерима.	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема,	I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.3; XE.1.1.4; XE.1.1.8; XE.1.1.12; XE.1.5.1; XE.1.6.1; XE.1.6.2. XE.2.1.2; XE.2.6.3. XE.3.1.1; XE.3.1.2; XE.3.1.8.

<p>– разуме фазе научног метода.</p> <p>-зна шта је хемијски експеримент и где се изводи;</p> <p>-зна и разуме шта је демонстрациони оглед и ко га изводи;</p> <p>-разуме и зна физичке величине и њихове мерне јединице и препознаје мерне инструменте и физичке величине које се њима мере;</p> <p>-зна и разуме основна правила рада, мере опреза у хемијској лабораторији;</p> <p>-зна какве незгоде могу настати у хемијској лабораторији;</p> <p>-зна и разуме шта подразумева прва помоћ у хемијској лабораторији;</p> <p>-правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животnoj средини;</p> <p>-експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци и физичке и хемијске промене супстанци;</p> <p>-објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу;</p> <p>-објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима.</p>	<p>сарадња, дигитална кометенција</p>	<p>II Хемијска лабораторија</p>	<p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.3; XE.1.1.4; XE.1.1.8; XE.1.1.9; XE.1.1.10; XE.1.1.12; XE.1.2.10; XE.1.5.1; XE.1.6.1; XE.1.6.2. XE.2.1.1; XE.2.1.5; XE.2.1.7; XE.2.6.1; XE.2.6.2; XE.2.6.3. XE.3.1.8; XE.3.6.1; XE.3.6.2; XE.3.6.3; XE.3.6.4; XE.3.1.2; XE.3.1.8.</p>
--	---	-------------------------------------	---

<p>- представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; -повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; -зна да нуклеони чине језгро, а електрони образују електронски омотач атома; -зна релативна наелектрисања протона, неутрона и електрона; -повезује наелектрисања протона, неутрона и електрона са наелектрисањем атома; -зна однос маса протона, неутрона и електрона; -разликују атомски од масеног броја; -објашњава зависност масеног броја од броја нуклеона; -повезује атомски и масени број са израчунавањем броја протона, неутрона и електрона; -уочава да су изотопи атоми истог елемента, али да се разликују по маси; -повезује знање о изотопима са њиховом применом; -разуме да се електрони крећу у електронском омотачу по енергетским нивоима; -зна да се електрони по енергетским нивоима разликују по енергији; -разуме појам валентних електрона; -примењује правила распоређивања електрона по енергетским нивоима; -уочава, анализира и објашњава податке из таблице Периодног система елемената; -разуме својства елемената, атомски број, број и распоред електрона у електронском омотачу;</p> <p>разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и хемијских формула;изгради знање о племенитим гасовима; зна на који начин се добијају племенити гасови; зна физичка својства племенитих гасова;објасни стабилност племенитих гасова.</p>		<p>III Атоми и хемијски елементи</p>	<p>XE.1.1.6; XE.1.1.8. XE.2.1.2.XE.3.1.2; XE.3.1.4.</p>
---	--	--------------------------------------	--

<p>–препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује га са својствима тих супстанци;</p> <p>-објашњава настајање ковалентне везе на једноставнијим примерима;</p> <p>-разликује поларну и неполарну ковалентну везу;</p> <p>-разуме квалитативно и квантитативно значење хемијских формула;</p> <p>-разликује молекулске, електронске и структурне формуле и разуме њихово значење;</p> <p>-објашњава настајање молекула елемената и молекула једињења;</p> <p>-објашњава настанак јонске везе на примерима;</p> <p>-разуме да је хемијска формула једињења са јонском везом најмањи бројчани однос јона у јонској кристалној решетки;</p> <p>-разуме разлике и сличности између атома и јона по броју и врсти субатомских честица;</p> <p>-разуме појам кристалне решетке и разликује атомске, молекулске и јонске кристалне решетке на примерима;</p> <p>-повезује честичну структуру супстанце и агрегатно стање које она има при нормалним условима;</p> <p>-уочава и објашњава зависност својстава хемијских једињења од типа хемијске везе и врсте кристалне решетке; уочава, анализира, објашњава и закључује о разликама у својствима једињења са поларном и неполарном ковалентном везом на основу огледа;</p> <p>-примењује правила писања хемијских формула на основу валенце елемената</p> <p>разликује молекулске, електронске и структурне формуле и разуме њихово значење;</p> <p>одређује валенце елемената на основу хемијске формуле;</p> <p>на основу модела напише хемијску формулу</p>		<p>IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења</p>	<p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.3; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.8; XE.1.1.10; XE.1.1.11.XE.2.1.1; XE.2.1.2; XE.2.1.4.XE.3.1.1; XE.3.1.3; XE.3.1.4; XE.3.1.7.</p>
--	--	---	--

<p>-разликује хомогене и хетерогене смеше; -наводи примере смеша из свакодневног живота; -зна да је састав смеше произвољан; -објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; -објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; -зна који је састав и шта утиче на квалитет и састав ваздуха; -зна значај воде за живи свет и разликује једињење воде од вода у природи; -изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; -зна да наведе, бира и примењује основне методе раздвајања састојака смеше.</p>		<p>V Хомогене и хетерогене смеше</p>	<p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.1.9; XE.1.1.10; XE.1.1.11; XE.1.1.12; XE.1.2.10; XE.1.6.1.XE.2.1.2; XE.2.1.3; XE.2.1.5; XE.2.1.6; XE.2.1.9; XE.2.1.10.XE.3.1.1; XE.3.1.3; XE.3.1.4; XE.3.1.5; XE.3.1.7; XE.3.1.8.</p>
<p>-напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; -квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле.</p>		<p>VI Хемијске реакције и хемијске једначине</p>	<p>XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.8.XE.2.1.2; XE.2.1.4; XE.2.2.2.XE.3.1.4.</p>
<p>-разуме да је стварна маса атома мала и да се користи релативна атомска маса; -разуме да је стварна маса молекула мала; -на основу хемијске формуле израчуна релативну молекулску масу; -квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса; -изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; -разуме и примењује Закон о одржању масе при писању једначина хемијских реакција и при хемијским израчунавањима; -изводи једноставна израчунавања на основу једначине хемијске реакције – стехиометријска израчунавања.</p>		<p>VII Израчунавања у хемији</p>	<p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.1.10; XE.1.1.12; XE.1.6.1; XE.1.6.2.XE.2.1.8; XE.2.1.9; XE.2.1.10; XE.2.6.1; XE.2.6.2; XE.2.6.3.XE.3.1.1; XE.3.1.2; XE.3.1.3; XE.3.1.5; XE.3.1.9; XE.3.6.1; XE.3.6.2; XE.3.6.3; XE.3.6.4.</p>

<p>-опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника;</p> <p>-зна појам оксид и оксидација;</p> <p>-зна и примењује правила писања оксида;</p> <p>-представља хемијским једначинама хемијске реакције оксидације;</p> <p>-разуме појам киселина и начине добијања киселина;</p> <p>-доказује киселине индикаторима;</p> <p>-разликује киселине од оксида;</p> <p>-разуме појам хидроксида и начин њиховог добијања;</p> <p>-примени правила писања хидроксида;</p> <p>-доказује хидроксида индикаторима;</p> <p>-разуме појам соли и начин њиховог добијања;</p> <p>-зна физичка и хемијска својства соли;</p> <p>-зна и разуме појам електролитичке дисоцијације, примењује писање једначина дисоцијације киселина, хидроксида и соли;</p> <p>-разуме појам неутрализације;</p> <p>-тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.</p>		<p>VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли</p>	<p>XE.1.1.1; XE.1.1.2; XE.1.1.4; XE.1.1.5; XE.1.1.6; XE.1.1.7; XE.1.1.8; XE.1.2.1; XE.1.2.2; XE.1.2.3; XE.1.2.4; XE.1.2.5; XE.1.2.6; XE.1.2.7; XE.1.2.8; XE.2.1.2; XE.2.1.4; XE.2.2.1; XE.2.2.3; XE.2.2.4; XE.3.1.2; XE.3.1.8; XE.3.2.1; XE.3.2.2; XE.3.2.3; XE.3.2.4; XE.3.2.5; XE.3.2.6.</p>
---	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада	- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Хемијска лабораторија		
III Атоми и хемијски елементи		
IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења		
V Хомогене и хетерогене смеше		
VI Хемијске реакције и хемијске једначине		
VII Израчунавања у хемији		
VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли		

Програм Наставе и учења из из Хемије за осми разред основне школе

Циљ учења (назив предмета) је: Хемија

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> -поседовати знање о заступљености метала и њихових једињења у природи; -знати физичка својства метала; -разумети хемијска својства метала; -бити способан да повезује својства метала са положајем у периодном систему елемената; -знати значење појмова хидроксид; -умети да примењује правила писања формула хидроксида; -разумети начине добијања хидроксида; -умети да испитује физичка својства метала; -знати да примењује начине доказивања хидроксида помоћу индикатора; -бити способан да разликује на основу формула оксиде, киселине и хидроксида; -знати својства метала која одређују њихову практичну примену; -знати својства и примене важнијих легура; -знати да наведе заступљеност метала и неметала, неорганичких и органичких једињења у живој и неживој природи; -умети да испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; -умети правилно да рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; -знати да изведе експеримент према датом упутству, умети табеларно и графички да прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>I Метали, оксиди, хидроксида</p>	<p>ХЕ.1.1.2.; ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.1.8.; ХЕ.1.1.10; ХЕ.1.1.12;ХЕ.1.2.1.; ХЕ.1.2.2.; ХЕ.1.2.3.; ХЕ.1.2.4.; ХЕ.1.2.5.; ХЕ.1.2.6.; ХЕ.1.2.10; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2 ХЕ.2.1.7.; ХЕ.2.2.1.; ХЕ.2.2.2.;ХЕ.2.2.4.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.ХЕ.3.2.1.; ХЕ.3.2.2.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.</p>

<p>-поседовати знање о заступљености неметала и њихових једињења у природи; -знати физичка својства неметала; -разумети хемијска својства неметала; -знати својства неметала и умети да их повезује са њиховим положајем у Периодном систему елемената; -знати да примењује правила писања формула оксида; -знати да представља хемијским једначинама реакције оксидације; -знати примене важнијих неметала и њихових једињења у свакодневном животу; -знати значење појмова оксид и оксидација; -знати значење појма киселина; -разумети начине добијања киселина; -бити способан да разликује на основу формула оксиде и киселине; -умети да примењује начине доказивања киселина помоћу индикатора.</p>		<p>II Неметали, оксида и киселине</p>	<p>XE.1.1.2.; XE.1.2.1.; XE.1.2.2.; XE.1.2.4.; XE.1.2.5.; XE.1.2.6.; XE.1.2.10; XE.1.6.1.; XE.1.6.2.XE.2.1.1.; XE.2.2.1.; XE.2.2.3.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.XE.3.1.1.; XE.3.2.1.; XE.3.2.2.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.</p>
<p>-знати значење појма соли; -умети да саставља формуле соли на основу назива; -умети да саставља називе соли на основу формуле; -разумети начине добијања соли; -бити способан да уочава генетску повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли; -знати физичка својства соли; -разумети хемијска својства соли; -бити способан да разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу формула; -знати примене важнијих соли; -знати шта су електролити; -умети да објасни појам електролитичке дисоцијације; -разумети реакције електролитичке дисоцијације киселина, хидроксида и соли и умети да их представља хемијским једначинама; -умети да тумачи рН-скалу; -знати рН-вредност воде; -знати киселост неких супстанци из свакодневног живота (сапуна, кафе, итд.).</p>		<p>III Соли</p>	<p>XE.1.1.4.; XE.1.1.5.; XE.1.1.8.;XE.1.2.1.; XE.1.2.2.; XE.1.2.3.; XE.1.2.4.; XE.1.2.5.; XE.1.2.6.; XE.1.2.8.; XE.1.2.9.;XE.1.2.10;XE.1.6.1.; XE.1.6.2. XE.2.1.4.; XE.2.2.1.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.XE.3.2.2.; XE.3.2.3.; XE.3.2.4.; XE.3.2.5.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.</p>

<p>-знати да су једињења угљеника, изузев оксида, угљене киселине и њених соли (карбоната и хидроген-карбоната) – органска једињења; -разумети да узрок многобројности органских једињења лежи у различитим начинима повезивања угљеникових једињења; -знати општа својства органских једињења</p>		<p>IV Органска једињења и њихова општа својства</p>	<p>XE.1.3.1.; XE.1.3.2.; XE.1.3.3.XE.2.3.1. XE.3.3.1.; XE.3.3.2.; XE.3.3.3.</p>
<p>-знати састав, поделу и физичка својства угљоводоника; -умети да саставља формуле и називе једноставнијих угљоводоника; -састав, поделу и физичка својства угљоводоника; -бити способан да разликује алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и на основу назива; -знати да саставља формуле и називе једноставнијих угљоводоника; -знати да угљоводоници подлежу реакцији сагоревања у којој се ослобађа топлота; -разумети основне хемијске реакције алкана (супституција), алкена и алкина (адиција); -знати да су главни природни извори угљоводоника нафта и земни гас; -знати примене важнијих деривата нафте и земног гаса; -знати примене важнијих полимера.</p>		<p>V Угљоводоници</p>	<p>XE.1.1.5.; XE.1.1.6.; XE.1.3.1.; XE.1.3.2.; XE.1.3.3.; XE.1.6.1.; XE.1.6.2. XE.2.1.2.; XE.2.3.1.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.XE.3.3.1.; XE.3.3.2.; XE.3.3.3.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.</p>

<p>- уочити да је хидроксилна група функционална група која карактерише алкоhole као класу органских једињења; -знати да примењује правила номенклатуре алкоhole; -бити способан да разликује алкоhole на основу различитих подела; -бити способан да повезује добијање етанола са претходним знањима; -разумети да су физичка и хемијска својства алкоhole одређена присуством хидроксилне групе; -бити способан да уочава, испитује, анализира својства алкоhole и закључује о њима на основу огледа; -бити способан да повезује претходна знања са применом алкоhole и разуме примену етанола као замену за фосилна горива; -уочити функционалну групу карактеристичну за карбоксилне киселине; -знати да примењује правила номенклатуре карбоксилних киселина; -умети да повезује знања о органским киселинама (сирћетна, лимунска, млечна киселина) са знањима из других предмета или из свакодневног живота; -умети да повезује присуство карбоксилне групе са физичким и хемијским својствима карбоксилних киселина; -зна да уочава, објашњава, анализира и закључује о својствима карбоксилних киселина на основу огледа испитивања својстава сирћетне киселине. -умети да повезује знања о општим својствима карбоксилних киселина са својствима виших масних киселина; -разумети да су више масне киселине састојци примарних биомолекула – масти и уља; -усвојити појам естара; -разумети правила номенклатуре естара; -разумети реакције естерификације; -бити способан да уочава својства естара на основу огледа; -разумети утицај својстава естара присутних у природним производима на њихове одлике.</p>		<p>VI Органска једињења са кисеоником</p>	<p>XE.1.1.6.; XE.1.1.12; XE.1.2.10; XE.1.6.1.; XE.1.6.2.; XE.1.3.1.; XE.1.3.2.; XE.1.3.3.; XE.1.6.1.; XE.1.6.2. XE.2.1.4.;XE.2.3.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.XE.3.1.6.;XE.3.3.1.; XE.3.3.2.; XE.3.3.3.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.</p>
---	--	---	---

<p>-знати хемијски састав масти и уља; -знати физичка својства масти и уља; -разумети основна хемијска својства масти и уља; -поседовати знање о значају и улози масти и уља у живим бићима; -знати шта су угљени хидрати и о њиховом значају и улози у живим бићима; -знати да представља структурним формулама глукозу и фруктозу; -разумети физичка својства угљених хидрата; -бити способан да разликује према сложености моносахариде, дисахариде и полисахариде; -поседовати знање о практичној примени угљених хидрата; -знати структуру аминокиселина. -знати формуле и називе важнијих аминокиселина; -знати да су протеини природни полимери протеинских аминокиселина; -знати значај есенцијалне аминокиселине; -поседовати знање о значају и улози протеина у живим бићима; -знати да наведе животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима и протеинима; -знати да разликује витамине према растворљивости у води; -поседовати знање о значају и улози витамина у људском организму; -бити способан да испитује и уочава својства масти и уља, угљених хидрата и протеина на основу огледа; -уме да докаже скроб у намирницама.</p>		<p>VII Биолошки важна органска једињења</p>	<p>XE.1.4.1.;XE.1.4.2.; XE.1.6.1.; XE.1.6.2.XE.2.4.1.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3. XE.3.1.6.; XE.3.4.1.; XE.3.4.2.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.</p>
<p>-имати знање о загађивачима (неорганским и органским супстанцама) ваздуха, воде и земљишта и мерама заштите; -знати да рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности,упозорења и обавештења на амбалажи; -знати да се придржава правила о начину чувања производа и одлагању отпада; -знати да наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину; -знати да критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха; -знати да објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине</p>		<p>VIII Заштита животне средине и зелена хемија</p>	<p>XE.1.5.1.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Метали, оксиди, хидроксиди	посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена	
II Неметали, оксиди и киселине	- уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи	
III Соли	- праћење реализације домаћих задатака	- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.
IV Органска једињења и њихова општа својства	- квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада	- контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
V Угљоводоници		
VI Органска једињења са кисеоником		
VII Биолошки важна органска једињења		
VIII Заштита животне средине и зелена хемија		

Програм допунске и додатне наставе из хемије за 7. и 8. разред

Програм допунске наставе из Хемије за седми разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	2
II Хемијска лабораторија	2
III Атоми и хемијски елементи	5
IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	5
V Хомогене и хетерогене смеше	6
VI Хемијске реакције и хемијске једначине	5
VII Израчунавања у хемији	6
VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли	5

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Хемијска лабораторија		
III Атоми и хемијски елементи		
IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења		
V Хомогене и хетерогене смеше		
VI Хемијске реакције и хемијске једначине		
VII Израчунавања у хемији		
VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли		

Програм додатне наставе из Хемије за седми разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	2
II Хемијска лабораторија	2
III Атоми и хемијски елементи	5
IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	5
V Хомогене и хетерогене смеше	6
VI Хемијске реакције и хемијске једначине	5
VII Израчунавања у хемији	6
VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли	5

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Хемијска лабораторија		
III Атоми и хемијски елементи		
IV Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења		
V Хомогене и хетерогене смеше		
VI Хемијске реакције и хемијске једначине		
VII Израчунавања у хемији		
VIII Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли		

Програм допунске наставе из Хемије за осми разред основне школе

Циљ допунске наставе: За ученике који имају тешкоће у савладавању садржаја из редовне наставе или из одређених разлога нису у стању да савладају садржаје

Годишњи фонд часова допунске наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Метали, оксиди, хидроксици	5
II Неметали, оксиди и киселине	5
III Соли	4
IV Органска једињења и њихова општа својства	2
V Угљоводоници	7
VI Органска једињења са кисеоником	7
VII Биолошки важна органска једињења	2
VIII Заштита животне средине и зелена хемија	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
I Метали, оксиди, хидроксици	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Неметали, оксиди и киселине		
III Соли		
IV Органска једињења и њихова општа својства		
V Угљоводоници		
VI Органска једињења са кисеоником		
VII Биолошки важна органска једињења		
VIII Заштита животне средине и зелена хемија		

Програм додатне наставе из Хемије за осми разред основне школе

Циљ додатне наставе из : За ученике који су у потпуности савладали садржаје редовне наставе и показују интерес за додатни рад, као и за даровите ученике.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
I Метали, оксиди, хидроксиди	5
II Неметали, оксиди и киселине	5
III Соли	4
IV Органска једињења и њихова општа својства	2
V Угљоводоници	7
VI Органска једињења са кисеоником	7
VII Биолошки важна органска једињења	2
VIII Заштита животне средине и зелена хемија	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
I Метали, оксиди, хидроксици	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи - праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада 	<ul style="list-style-type: none"> - тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти
II Неметали, оксиди и киселине		
III Соли		
IV Органска једињења и њихова општа својства		
V Угљоводоници		
VI Органска једињења са кисеоником		
VII Биолошки важна органска једињења		
VIII Заштита животне средине и зелена хемија		

Програм припремне наставе за завршни испит из Хемије (осми разред основне школе)

Циљ припремне наставе: Припремна настава образовно васпитног рада за полагање завршног испита организује се за ученике VIII разреда у току школске године. Након завршене наставне године у јуну биће организовано још часова припремне наставе из хемије.

Годишњи фонд припремне наставе: 34

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас Хемијска лабораторија	2
Атоми и хемијски елементи Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	5
Хомогене и хетерогене смеше Хемијске реакције и хемијске једначине Израчунавања у хемији	7
Метали, оксиди, хидроксиди Неметали, оксиди и киселине Соли	7
Органска једињења и њихова општа својства Угљоводоници Органска једињења са кисеоником	10
Биолошки важна органска једињења Заштита животне средине и зелена хемија	3

Начини остваривања, праћења и вредновања припремне наставе из Хемије

Наставна тема	Остваривање Програма припремне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма припремне наставе и учења
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас Хемијска лабораторија	- посматрање (вођење белешки) - свакодневно праћење ученика на часовима и мотивисање путем похвала и оцена - уважавање интересовања и активности ученика у процесу учења, у складу са индивидуалним развојним способностима, способност и квалитет рада у пару, тиму и групи	- тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји - контролне вежбе, вршњачко оцењивање, истраживачки пројекти, квизови организовани у групама.
Атоми и хемијски елементи Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	- праћење реализације домаћих задатака - квизови, усмено одговарање - дебата, дискусуја, расправа, ангажовање ученика, презентовање рада	
Хомогене и хетерогене смеше Хемијске реакције и хемијске једначине Израчунавања у хемији		
Метали, оксиди, хидроксици Неметали, оксиди и киселине Соли		
Органска једињења и њихова општа својства Угљоводоници Органска једињења са кисеоником		
Биолошки важна органска једињења Заштита животне средине и зелена хемија		

Програм Наставе и учења из физике за 8. разред основне школе

Циљ учења физике је упознавање ученика са природним појавана и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Годишњи фонд часова: 68

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<p>повезује физичке величине које описују осцилације и таласе;</p> <p>описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука;– анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп;</p> <p>демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова;– демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида;</p> <p>примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу;</p> <p>решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење – Комуникација – Решавање проблема – Сарадња – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Естетска компетенција – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	<p>ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ</p> <p>Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна).</p> <p>Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција).</p> <p>Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела.</p> <p>Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина).</p> <p>Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности);</p> <p>Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде);</p> <p>Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и ве пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када).</p> <p>Демонстрација звучне резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом)</p> <p>Лабораторијска вежба</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи; 2. Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна 	<p>Основни ниво:</p> <p>ФИ 1.2.1</p> <p>ФИ 1.7.1</p> <p>ФИ 1.7.2</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>ФИ 2.2.3</p> <p>ФИ 2.6.1</p> <p>ФИ 2.7.3</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>ФИ 3.2.2</p> <p>ФИ 3.2.3</p> <p>ФИ 3.2.4</p> <p>ФИ 3.2.5</p> <p>ФИ 3.7.1</p>

<p>- анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала и сочива);</p> <p>- користи лупу и микроскоп;</p> <p>- демонстрира и објасни појаву сенке;</p> <p>- демонстрира и објасни функционисање ока и корекцију вида;</p> <p>- примењује превентивне заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу;</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке;</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ</p> <p>Карактеристике светлости. Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца).</p> <p>Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета.</p> <p>Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија.</p> <p>Преламање светлости кроз призму и сочива.</p> <p>Одређивање положаја ликова код сочива.</p> <p>Оптички инструменти.</p> <p>Лупа и микроскоп.</p> <p>Демонстрациони огледи: Сенке; Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости; Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње); Преламање беле светлости при пролазу кроз призму; Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво); Лупа и микроскоп.</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала.</p> <p>2. Одређивање жичне даљине сабирног сочива.</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.7.1 ФИ 1.7.2</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.7.2 ФИ 2.7.3</p> <p>Напредни ниво: ФИ 3.2.5 ФИ 3.2.6 ФИ 3.7.1</p>
<p>- прикаже и опише електрично поље;</p> <p>- израчуна силу којом поље делује на наелектрисање;</p> <p>- повеже електрични напон и јачину електричног поља;</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке.</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ</p> <p>Наелектрисавање тела.</p> <p>Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања.</p> <p>Узајмно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон.</p> <p>Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље).</p> <p>Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља.</p> <p>Електричне појаве у атмосфери. Демонстрациони огледи: Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника; Електрофор, електрично клатно и електроскоп; Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ридиновом уљу и јаком електричном пољу); Фарадејев кавез.</p> <p>Антистатичке подлоге; Инфлуентна машина; Мехури сапунице у електричном пољу; Модел громобрана.</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.1.2</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.4.1 ФИ 2.6.1</p> <p>Напредни ниво: не постоје стандарди дефинисани у оквиру наставне области</p>

<p>- објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове;</p> <p>- упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика;</p> <p>- наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврстава ради рециклаже;</p> <p>- познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже;</p> <p>- изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину електричне струје и напон;</p> <p>- одређује вредност редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички;</p> <p>- описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје;</p> <p>- препозна основна својства наизменичне струје;</p> <p>- израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у животу;</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Естетска компетенција</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</p> <p>Електрична струја (једносмерна, наизменична).</p> <p>Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS).</p> <p>Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори.</p> <p>Омов закон за део струјног кола.</p> <p>Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон.</p> <p>Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника.</p> <p>Електрична струја у течностима и гасовима.</p> <p>Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји).</p> <p>Демонстрациони огледи: Демонстрациони амперметар у струјном колу; Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром; Графитна мина (оловке) као потенциометар; Мерење електричне отпорности омметром; Загревање проводника при протицању електричне струје; Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли; Лимун као батерија; Пажњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p> <p>Лабораторијске вежбе :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности); 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности 	<p>Основни ниво: ФИ 1.3.1 ФИ 1.4.1 ФИ 1.4.2 ФИ 1.4.3 ФИ 1.7.1 ФИ 1.7.2</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.3.1 ФИ 2.3.2 ФИ 2.3.3 ФИ 2.3.4 ФИ 2.3.5 ФИ 2.3.6 ФИ 2.4.1 ФИ 2.4.3 ФИ 2.5.2 ФИ 2.6.1 ФИ 2.7.1 ФИ 2.7.3</p> <p>Напредни ниво: ФИ 3.3.1 ФИ 3.4.2 ФИ 3.7.1</p>
--	---	--	--

<p>- описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом;</p> <p>- деловање магнетног поља на струјни проводник;</p> <p>- принцип рада електромагнета и електромотора</p> <p>- објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља;</p> <p>- користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи;</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке.</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>МАГНЕТНО ПОЉЕ</p> <p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље. Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. Демонстрациони огледи: Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке; Магнетна игла и школски компас; Ерстедов оглед; Електромагнет; Узајамно делова два паралелна проводника кроз који протиче електрична струја.</p>	<p>Основни ниво: ФИ 1.1.2 ФИ 1.3.2</p> <p>Средњи ниво: ФИ 2.5.2 ФИ 2.6.1</p> <p>Напредни ниво: ФИ 3.7.2</p>
<p>- објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе;</p> <p>- опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, препознаје њихово дејство, примену и мере заштите;</p> <p>- разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Естетска компетенција</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ</p> <p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. Демонстрациони оглед: Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)</p>	<p>Стандарди нису дефинисани у оквиру ове наставне области.</p>

<p>- препозна значај физике и схвати њен значај за развој других природних наука .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Естетска компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	<p>ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ</p> <p>Значај физике за развој других природних наука. Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...)</p> <p>Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)</p> <p>Кључни појмови садржаја: осцилације, таласи, звук, светлост, електрично поље, магнетно поље, електрична струја, атом, атомско језгро, радиоактивност.</p>	<p>Стандарди нису дефинисани у оквиру ове наставне области.</p>
--	--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме

<p>ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ</p>	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме
<p>ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</p>	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме

<p>МАГНЕТН О ПОЉЕ</p>	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме
<p>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСЛЕ И НУКЛЕАРН Е ФИЗИКЕ</p>	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме

<p>ФИЗИКА И САВРЕМЕН И СВЕТ</p>	<p>Програмски садржаји се могу реализовати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који приносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери.</p> <p>Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ</p>	<p>формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно</p> <ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - учествовање у разговору и дискусији - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, - самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови - самоевалуација и евалуација на крају наставне теме
---	--	---

Слободне наставне активности од 5. до 8. разреда

Програм Наставе и учења из цртања,сликања и вајања за седми разред основне школе

Циљ учења цртања,сликања и вајања је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">– користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања;– изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију;– обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи;– користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	
<ul style="list-style-type: none">-разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;	Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	КОМУНИКАЦИЈА	

<p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације;</p> <p>– представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно;</p> <p>– предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа</p>		<p>УМЕТНОСТ ОКО НАС</p>	
---	--	--------------------------------	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из цртања, сликања и вајања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
КОМПОЗИЦИЈА	Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска.	
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива. Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет.	
КОМУНИКАЦИЈА	Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације.	

Програм Наставе и учења из цртања, сликања и вајања за осми разред основне школе

Циљ учења цртања, сликања и вајања је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 34

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
---	----------------------------------	---------------------	-----------

<ul style="list-style-type: none"> – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 	<p>Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА</p>	
<p>-разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p>	<p>Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа 		<p>УМЕТНОСТ ОКО НАС</p>	

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из цртања, сликања и вајања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
КОМПОЗИЦИЈА	Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска.	
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива. Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет.	
КОМУНИКАЦИЈА	Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације.	

Програм Наставе и учења из предмета Хор и оркестар (музичка култура, слободне наставне активности), за 5. разред основне школе

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира самостално и у групи; – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике – изражава покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – уочава домаћу фолклорну традицију и њену стилизацију; 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 1.1.1. МК 2.1.1. МК 1.1.4 МК 2.1.4. МК 1.1.5. МК 1.2.1. МК 2.2.1. МК 1.2.3. МК 2.2.3. МК 3.2.3. МК 1.2.4 МК 2.2.4. МК 1.2.5. МК 2.2.5. МК 3.2.5. МК 1.3.1. МК 3.3.1. МК 1.3.2. МК 3.3.2 МК 1.3.3.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике - изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p style="text-align: center;">СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 2.1.1. МК 3.1.1. МК 1.1.2. МК 1.1.4. МК 2.1.4. МК 1.1.5. МК 3.1.5. МК 1.2.1. МК 2.2.1. МК 1.2.2. МК 1.2.3. МК 2.2.3. МК 3.2.3. МК 2.2.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира самостално и у групи; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; – вербализује свој доживљај музике; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – ученик уме да исказе своја осећања у току извођења музике; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p style="text-align: center;">СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 1.1.1. МК 1.3.1. МК 3.3.1. МК 1.3.2. МК 3.3.2. МК 1.3.3. МК 3.3.3. МК 1.4.1. МК 3.4.1.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из предмета Хор и оркестар (слободне наставне активности, музичка култура) за пети разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Извођење музике	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака, ППТ-а.</p> <p>Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...).</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања.</p> <p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
Слушање музике	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника.</p> <p>Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност.</p> <p>Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.</p> <p>Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

Стварање музике	Коришћење: музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона...	Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.
------------------------	--	--

Програм Наставе и учења из предмета Хор и оркестар (музичка култура, слободне наставне активности), за 6. разред основне школе

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира самостално и у групи; – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике – изражава покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима – различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – уочава домаћу фолклорну традицију и њену стилизацију 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 1.1.1. МК 2.1.1. МК 1.1.4 МК 2.1.4. МК 1.1.5. МК 1.2.1. МК 2.2.1. МК 1.2.3. МК 2.2.3. МК 3.2.3. МК 1.2.4 МК 2.2.4. МК 1.2.5. МК 2.2.5. МК 3.2.5. МК 1.3.1. МК 3.3.1. МК 1.3.2. МК 3.3.2 МК 1.3.3.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике - изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 2.1.1. МК 3.1.1. МК 1.1.2. МК 1.1.4. МК 2.1.4. МК 1.1.5. МК 3.1.5. МК 1.2.1. МК 2.2.1. МК 1.2.2. МК 1.2.3. МК 2.2.3. МК 3.2.3. МК 2.2.4.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира самостално и у групи; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – искаже своја осећања у току извођења музике; – вербализује свој доживљај музике; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – ученик уме да искаже своја осећања у току извођења музике; користи могућности ИКТ-а у извођењу музике 	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>МК 1.1.1. МК 1.3.1. МК 3.3.1. МК 1.3.2. МК 3.3.2. МК 1.3.3. МК 3.3.3. МК 1.4.1. МК 3.4.1.</p>

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из предмета Хор и оркестар (слободне наставне активности, музичка култура) за шести разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
<p>Извођење музике</p>	<p>Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-а, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака. Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, програма за снимање и обраду звука...).</p>	<p>Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>
<p>Слушање музике</p>	<p>Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника. Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност. Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.</p>	<p>Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.</p>

Стварање музике	Коришћење: музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона...	Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.
------------------------	--	--

Програм Наставе и учења из предмета Чувари природе за пети разред основне школе

Циљ учења (назив предмета): наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околина, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Положај и улога човека у природи	1.4.4 .Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја. 3.4.5. Вреднује значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. 1.4.8. Зна шта може лично предузети у

<p>Илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава Предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима Хумано поступа према организмима које истражује Предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима Критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи Истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење</p>	<p>заштити свог непосредног животног окружења 2.4.4 Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину. 1.4.7 Препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета</p>
	<p>компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција</p>	<p>Извори и последице загађивања животне средине</p>	<p>(националних паркова, природних резервата 1.4.3 Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. 1.4.6. Разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 3.4.2 Процењује значај мера заштите, очувања и</p>

<p>Истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка кометенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална кометенција</p>	<p>Биодиверзитет-биолошка разноврсност</p>	<p>унапређења животне средине и зна како може да их примени. 3.4.4.Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета 3.4.7. Познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета</p>
--	---	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из предмета Чувари природе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Положај и улога човека у природи	<p>Садржаји програма изборног предмета чувари природе имају тенденцију појачаног развијања знања у односу на први циклус, програмски континуитет и даљу развојну концепцију заштите животне средине и одрживог развоја.</p> <p>Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену.</p> <p>Уз примену различитих метода рада подстичемо и усмеравамо интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину.</p>	<p>Ученици посматрају, бележе, анализирају, дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају, праве презентацију, изводе огледе, организују акцију наставници-организују, инфрмишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују</p>
II Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење		
III Извори и последице загађивања животне средине		
IV Биодиверзитет-биолошка разноврсност		

Програм Наставе и учења из предмета Чувари природе за шести разред основне школе

Циљ учења (назив предмета): наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи Направи разлику између одговорног и	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Одрживост, животна средина и утицај човека	1.4.4 .Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја. 3.4.5. Вреднује значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу.

<p>неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу</p> <p>Илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава</p> <p>Предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима</p> <p>Хумано поступа према организмима које истражује</p> <p>Предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима</p> <p>Критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи</p> <p>Истражи присуство инвазивних врста у својој</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка кометенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална кометенција</p> <p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка кометенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална кометенција</p>	<p>Одговоран однос према одрживости животне средине</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>1.4.8. Зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења</p> <p>2.4.4 Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину.</p> <p>1.4.7 Препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата</p> <p>1.4.3 Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту.</p> <p>1.4.6. Разуме утицај човека на биолошку разноврсност</p>
--	---	--	--

<p>околини и вероватне путеве насељавања Истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања Повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине Одговорно се односи према свом здрављу; Изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота;</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка кометенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална кометенција</p>	<p>Одговоран однос према животињама</p>	<p>(нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 3.4.2 Процењује значај мера заштите, очувања и унапређења животне средине и зна како може да их примени. 3.4.4.Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета 3.4.7. Познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.5.4. Вреднује различите животне стилове и утицај медија на понашање младих 1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава 2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља 2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека</p>
	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка кометенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална кометенција</p>	<p>Одговоран однос према разноврсности живог света</p>	

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из предмета Чувари природе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I Одрживост, животна средина и утицај човека	<p>Садржаји програма изборног предмета чувари природе имају тенденцију појачаног развијања знања у односу на први циклус, програмски континуитет и даљу развојну концепцију заштите животне средине и одрживог развоја.</p> <p>Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену.</p> <p>Уз примену различитих метода рада подстичемо и усмеравамо интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину.</p>	<p>Ученици посматрају, бележе, анализирају, дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају, праве презентацију, изводе огледе, организују акцију наставници-организују, инфрмишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују</p>
II Одговоран однос према одрживости животне средине		
III Одговоран однос према здрављу		
IV Одговоран однос према животињама		
V Одговоран однос према разноврсности живог света		

Програм Наставе и учења из слободне наставне активности Свакодневни живот у прошлости за 6. разред основне школе

Учешће ученика у слободној наставној активности доприноси многим важним исходима образовања и васпитања, као што су: задовољење различитих образовних потреба и интересовања ученика; препознавање професионалних способности и интересовања, упознавање са светом рада; надоградња исхода који се остварују у оквиру редовне наставе и доприносе развоју међупредметних исхода; унапређивање различитих способности (интелектуалне, физичке, креативне, радне...); јачање капацитета ученика за разликовање безбедног од небезбедног понашања и заштиту од ризичног понашања; подстицање хуманог и одговорног односа према себи, другима и окружењу, јачање осетљивости за оне којима је потребна помоћ (нпр. стари и болесни); унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне, научне...); култивисање коришћења слободног времена; подстицање интеркултуралног дијалога; разумевање концепта инклузије и јачање осетљивости за различитост; јачање генерацијских веза између ученика различитих одељења без компетитивности; релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање; јачање везе са локалном заједницом; развој осећања припадности својој школској заједници; подстицање самосталности, проактивности и предузимљивост; припрема за решавање различитих животних ситуација.

Годишњи фонд часова: 36

Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу;	Свакодневни живот у раном средњем веку
	Свакодневни живот у позном средњем веку
	Свакодневни живот у раном новом веку

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења за 6. разред из Свакодневног живота у прошлости

Наставна тема	Остваривање Програма СНА	Праћење и вредновање
Свакодневни живот у раном средњем веку	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p>	<p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање)</p> <p>Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)</p>
Свакодневни живот у позном средњем веку		
Свакодневни живот у раном новом веку		

Програм Наставе и учења из ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА за 6. разред основне школе

Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова: **36 часова**

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<ul style="list-style-type: none"> - образложи везу права и одговорности на примеру; - наведе примере за групу права <i>слобода да</i> и <i>заштита од</i>; - аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; 	<p>У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.</p>	<p style="text-align: center;">ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да</i> и припадајуће одговорности. Посебна група права: <i>заштита од</i> и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за све.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; - образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; - разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне; 	<p>У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.</p>	<p style="text-align: center;">ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција; - образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца; - примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; - препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; 	<p>У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.</p>	<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; - учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; - презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. 	<p>У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.</p>	<p style="text-align: center;">ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона.</p> <p>Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем.</p> <p>Избор теме, узорка и инструмента истраживања.</p> <p>Спровођење истраживања.</p> <p>Обрада података.</p> <p>Тумачење резултата.</p> <p>Припрема и презентација добијених резултата.</p> <p>Евалуација истраживања.</p>
---	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Грађанског васпитања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
<p>ЉУДСКА ПРАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученици проширују своја знања у вези са правима, али је фокус на одговорности; - додају се нова права како би ученици имали целовиту слику; - посебно је важно право на квалитетно образовање за све и инклузивни приступ образовању који се базирају на поштовању људских права; - развија се разликовање инклузије од ексклузије, поштовање и прихватање наспрам стигматизације и сепарације; - развијање толерантног понашања према ученицима који похађају школу по индивидуалном образовном плану; - исказивање разумевања, толеранције и спремности да се пружи помоћ и подршка. 	<p>Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.</p>

<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p>	<ul style="list-style-type: none">- увод ученика у основне појмове демократског друштва са фокусом на партиципацији;- ученици својим речима и на примерима објашњавају кључне појмове демократије;- упознавање са партиципацијом ученика у одељењу и школи у контексту ученичког парламента који ће бити актуелан у следећем разреду;- разликовање стварне партиципације ученика у школи од оне која је декоративна, коришћењем бројних примера и подстицањем дискусије где ће ученици морати да аргуменују своје мишљење.	<p>Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.</p>
---------------------------------------	---	---

<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - развијање свести о злоупотреби интернета и мобилних телефона када они постају средство насиља (директно или преко посредника), чиме се крше права детета; - ученици знају шта је на интернету дозвољено, а шта није, шта се све подразумева под дигиталним насиљем и како се заштитити; - ученицима је јасно које су њихове одговорности (<i>7 златних правила за сигурно четовање и СМС поруке</i> и како се понашати у ситуацији дигиталног насиља), као и коме се обратити за помоћ у школи. 	<p>Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.</p>
--	---	---

**ГРАЂАНСКИ
АКТИВИЗАМ**

- увођење ученика у процедуре истраживања као што су: избор конкретне теме истраживања у оквиру задате области, дефинисање узорка истраживања, одабир инструмента који ће се користити и извођење закључака на основу добијених резултата;
- изграђивање правиланог однос према грађанском активизму, где акције, кад год је то могуће, треба заснивати на чињеницама добијеним на основу конкретних истраживања;
- појашњење шта су ставови, указује се на њихову сазнајну, емоционалну и конативну (вољну, делатну) компоненту, што их чини „одговорним“ за понашање појединаца, јер се људи понашају у складу са својим ставовима;

Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.

Програм Наставе и учења из Православни катихизис за 6. разред основне школе

Циљ учења је да ученици савладају основне појмове везане за Стари Завет, Нови Завет, личност Богочовека Исуса Христа, као и суштину постојања Цркве.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
<ul style="list-style-type: none">сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе;уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	<ul style="list-style-type: none">Компетенција за учењеОдговорно учешће у демократском друштвуЕстетичка компетенцијаКомуникацијаСарадњаДигитална компетенција	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	

<ul style="list-style-type: none"> • каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава • преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа • доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом; 	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ</p> <p>2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован Претеча</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. • наведе неке новозаветних књига и околности њиховог настанка; • пронађе одређени библијски одељак; • каже да се Библија користи на богослужењима; • именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; • бити подстакнут на читање Светог Писма. 	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ</p> <p>5. Нови Завет је испуњење Старог Завета 6. Новозаветни списи 7. Јеванђелисти</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; • препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • преприча библијски опис Рођења Христовог; • препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека • преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; • препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; • бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрема Христове личности; • хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • преприча библијски опис Тајне Вечере Христовог Страдања и Васкрсења • кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих; 	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС</p> <p>8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово</p>	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • објасни значај доношења Миланског едикта; • усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења; 	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Одговоран однос према здрављу • Сарадња • Дигитална компетенција 	<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p> <p>20. Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца 23. Прогони хришћана 24. Свети цар Константин и крштење царства</p>	
---	---	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Православног катихизиса

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I – УВОД	<p>Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима , наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, 	<p>Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем • коментара ученика путем анкетних евалуационих • листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова <p>Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;
II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ		
III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ		
IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС		

<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p>	<p>група располаже.</p> <ul style="list-style-type: none">• Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.• Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.• Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.• У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.• Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	
-----------------------------------	---	--

НА СЕДНИЦИ ШКОЛСКОГ ОДБОРА КОЈА ЈЕ ОДРЖАНА 29.06.2022. УСВОЈЕН ЈЕ ШКОЛСКИ ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОД ОД 2022.- 2026. ГОДИНЕ И ЗАВЕДЕН ПОД ДЕЛОВОДНИМ БРОЈЕМ **834** ОД. 29.06.2022. ГОДИНЕ.

Председник Школског одбора

Дамир Пајић

Директор школе

Душко Бојић